

RE[©] GENERÁCIÓ

JÖN!
JÖN!
JÖN!

REGENERÁCIÓ
KORMÁNYZATI
KARRIER EXPO
2.0

64 A magyar államcímer történeti alakulása és jelen helye az Alkotmányban

2

Az élet nem csak szabály
Interjú Hende Csaba honvédelmi miniszterrel

42 Formálódó közösségi romastratégia

A közösségi intézmények már rég felismerték, hogy a jövőben komoly kihívással néznek szembe, ha nem kezelik megfelelően a kisebbségek problémáit.

53 A Parlament lelke és zsigerei

A színházban a ruhatáros is művész – tartja a mondás, és valami hasonló érvényes a magyar Parlament épületére is: még ha valaki naponta dolgozni jár is oda, éreznie kell a sokat megélt épület és intézmény létét, jelkép mivoltát..., a századfordulós társasági atmoszféra örökségét, Magyarország évszázada jelen lévő történelmét.

KÖZSZOLGÁLAT

KÖZIGAZGATÁSI MAGAZIN

KEDVES OLVASÓ!

Harmadik számával köszönti az őszt a Közzszolgálat. Az igazgatási szünet rendezett kereteket biztosított a tisztviselői kar nyári pihenéséhez, bízunk abban, hogy ez idő alatt volt alkalom forgatni korábbi lapszámainkat is. Stábunk mellett, hogy viszszatekint a nyár egy-egy fontosabb pillanatára, ősz eleji számában számtalan érdekes témát vonultat fel, amely már az évszak ezerszínűségét idézi.

Szép ünnepünk volt az államalapítás, amelyen újonnan alapított szakmai elismerések átadására került sor (Magyary Zoltán-díj és Moór Gyula-díj). Ezzel párhuzamosan a magyar kajakosok és kenusok újra bearanyozták az augusztus végi napokat. Kormányzati döntések születtek az önkormányzati rendszer koncepciójáról, amelyek megvalósítása az ősz egyik legnagyobb kormányzati vállalkozása lesz.

A közzszolgálat egyik legdinamikusabban alakuló és tisztuló területe a honvédelem. Hende Csaba honvédelmi miniszter urat az új katonai életpálya tükrében kérdeztük a nemzetvédelem stratégiai kérdéseiről.

A már jó ismerőssé vált rovatainkban tovább folytatjuk sorozatainkat az alaptörvényről, a kormányhivatalokról, a Magyary-programról, a tisztviselői életpályáról.

A kora nyári hetekben Horvátország, Lengyelország és nem utolsósorban Kína voltak külpolitikánk középpontjában, így a Közzszolgálat szakértőinek iránytűje is ezekre az országokat irányul. A kormányzati munka és benne a közigazgatás olyan lendületes és mélyreható változások terepe, hogy a Közzszolgálat gazdagon meríthet a témák sokaságából. Bízunk abban, hogy mindezt olvasóink érdeklődésével és ízlésével összhangban tesszük ez év őszén is, számítva arra, hogy októbertől előfizetőink sorában üdvözölhetjük a Kedves Olvasót.

Kis Norbert főszerkesztő

03	INTERJÚ HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTERREL	33	INTERJÚ RÉPÁS ZSUZSANNA HELYETTES ÁLLAMTITKÁRRAL – A HATÁRON TÚLI MAGYAROK HELYZETÉRŐL, AZ ÉRTÜK TETT ERŐSFESZÍTÉSEKRŐL	62	MAGYARY SZELLEMÉBEN
07	MOZAIK • A HÓNAP KÉPE	36	TALPRA MAGYARI! – NEMZETHÁLÓ – NEMZETI REGISZTER	64	A MAGYAR ÁLLAMCÍMER TÖRTÉNETI ALAKULÁSA ÉS JELEN HELYE AZ ALKOTMÁNYBAN
10	A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS LEHETŐSÉGEI MAGYARORSZÁGON	37	AZ EURÓZÓNA VÁLSÁGA AVAGY ZORBA TÁNCÁ...	66	MATHIÁSZ JÁNOS A „SZŐLŐBÜVÉSZ”
12	ÚJ NEMZEDÉK	40	HORVÁTORSZÁG CSATLAKOZIK	67	NEMZETI LOVARDA „TATTER” MÓDRA
14	ALAPELVEK, ALAPÉRTÉKEK, ALAPJOGOK	42	FORMÁLÓDÓ KÖZÖSSÉGI ROMA STRATÉGIA	68	EGYÜTT ÜNNEPELT AZ ORSZÁG
17	SZÁNDÉKOK ÉS ÉRTELMEZÉS	44	EURÓPA MEGISMERTÉ BORAINKAT	69	LAPÁTSZÁMRA HOZTÁK AZ ÉRMEKET
18	INTEGRITÁSSAL A KORRUPCIÓ ELLEN	45	ÚT A NÖVEKEDÉSHEZ – OECD	70	BORIZGALMAK AZ IDEI SZÜRET ELŐTT
20	A KORMÁNYZATI SZEMÉLYÜGYI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER (KSZSZR)	48	A HUSZÁR ÉS A SÁRKÁNY KÖZÖS ÚTJA	72	A FÜREDI ANNA-BÁLON...
23	IDŐTÁLLÓ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV ELŐKÉSZÍTÉSÉN MUNKÁLKODIK A KORMÁNY	52	A BRICS NAGYÁGYÚJA – KÍNA	73	KULTURÁLIS KITEKINTŐ – AUGUSZTUS 20.
27	AZ ÚJ KBT. SZABÁLYOZÁSÁNAK FŐBB ELEMEI	53	A PARLAMENT LELKE ÉS ZSIGEREI	74	MESTERSÉGEK ÜNNEPE – DIVAT
29	A VAS ÉS SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KORMÁNYBLAKOK	56	TUDÁS ÉS HAGYOMÁNY	76	A NÉPVISELET RENESZÁNSZA
30	RÉGIMÓDI JÁRÁSOK	58	AZ ÉLETPÁLYAMODELL KULCSKÉRDÉSE: A KÖZSZOLGÁLTATBAN DOLGOZÓK HIVATÁSTUDATA	77	A RUHA TESZI AZ EMBERT?
32	MTA: ÉLHETŐBB VÁROSOK	60	NYISSUNK EURÓPA FELÉ A KÖZIGAZGATÁSBAN IS	77	ERGONOMIA – KORSZERŰ IRODA
				78	FRANCIA KIRAKODÓVÁSÁR
				78	„A DRÁGAKÖVEK ÁSVÁNYORSZÁG VIRÁGAI”
				79	PROGRAMAJÁNLÓ • KÖNYVAJÁNLÓ

névjegy

HENDE CSABA

Végzettség || jogász (ELTE ÁJTK, 1983, summa cum laude) ||
jogi szakvizsga

Nyelvtudás || német || angol

Munkahelyei || 2000-től 2004-ig az MDF alelnöke || 1990–94 között a Honvédelmi Minisztérium parlamenti titkára, igazgatási és jogi főosztályvezető, majd kabinettitkár || 1998–2002 Igazságügyi Minisztérium politikai államtitkára || 2002–2005 polgári körök országos koordinátora || 2006-tól Szombathely egyéni országgyűlési képviselője (FIDESZ–KDNP), az Országgyűlés jegyzője || 2010-től honvédelmi miniszter, képviselő

Szervezetek || Magyar Atlanti Tanács || Tartalékos honvéd ezredes

Könyv || Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Zene || Liszt XV. Magyar Rapszódia

Hobbi || kerékpározás

Interjú Hende Csaba honvédelmi miniszterrel

Az élet nem csak szabály

szöveg: Lázin Miklós András, fotó: Galovtsik Gábor, Zrínyi Média

Korrupció és bürokrácia – két hétfejú sárkány a sok közül, amely ellen bátran kiállt kollégáival, amikor tavaly átvette a tárca irányítását. Az ezernyi kötelező napi feladaton túl jut ideje olyan „apróságokra” is, mint a szovjet déli hadsereg-csoport utolsó áldozatának emléket állító márványtábla leleplezése Gyulafirátóton, vagy egy súlyos beteg kislány harckocsikáztatása Tatán. Hobbija a kerékpározás – de e mellett remekül lő. Hende Csaba honvédelmi miniszterrel az új életpályamodellről és az ehhez szorosan kapcsolódó, ám írott szabályokban nem rögzített, rögzíthető köteleességekről beszélgettünk.

» *A minap egy M4-es gépkarabéllyal láthattuk célba löni – ráadásul nem is rosszul. A bemutató az új életpályamodell reklámozásának szólt, értve alatta a miniszteri példamutatást, vagy csak nem bírt a vérevel, s „muszáj volt” kipróbálnia az amerikai hadsereg által a Magyar Honvédségnek adományozott fegyvereket?*

H. Cs. Kétségtelenül igaz: szeretek lőni. Ifjúkoromban igazolt versenyzőként kiváló eredményeket produkáltam ebben a sportágban, s most sincs okom panaszsra. Az M4-el Püspökszilágyon legutóbb tizenöt tízest és öt kilencest értem el húsz lövésből. Botorság lenne tagadni, ha lehetőségem adódik, igyekszem apasztani a készletet. Ám, hogy a választ se kerüljem ki, vallom, az előjáró csak akkor lehet hiteles, ha maga is jó példával tetszeleg a reá bízott csapatnál.

» *Az, hogy valaki jól lő, lehet erény, de még messze nem elég. Az új életpályamodell részeként például eltűnnek a rendszerből a pocakos tiszték?*

H. Cs. Nem hiszem, hogy sok efféle egyenruhást tud nekem mutatni.

» *Azért akad néhány.*

H. Cs. Benkő Tibor vezérkari főnök a minap mentett föl két főtisztet, mert

nem tudták teljesíteni a korosztályukra előírt testnevelési tesztek. Számomra ez is azt mutatja, hogy a honvédség vezetése teljes mellszélességgel kiáll a frissen elfogadott rendszer mellett. Természetesen a teljesítményértékelés rendszere a korosztályok között óhatatlanul különbséget tesz. S ez teljesen rendjén való, hiszen túlzás lenne ugyanazt követelni egy több évtizede szolgáló katonától, mint egy, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemről frissen kikerült fiatal hadnagytól. A változást a jelenlegi rendszerhez képest a fizikai felmérések egységes végrehajtásának felügyelete és a kiválasztás alatt hangsúlyosabb figyelembevétele jelenti majd. De aki az életkorára és beosztására előírt fizikai követelményszintnek megfelel, legyen az sovány vagy „pocakos”, alkalmas marad a szolgálatra. Ehhez kapcsolódik még az új pályamodellben megjelenő úgynevezett „könnyített szolgálat” intézménye, amely ötvenkét esztendő felett és bizonyos munkakörök esetében alacsonyabb fizikai követelményeket és az ebből adódó könnyített szolgálatellátást jelent.

» *A tárcát sokan és sok irányból támadják az új humánstratégia miatt. Miért kellett a régit szétverni s helyette újat alkotni?*

H. Cs. Először is nem vertünk szét semmit, csak a kor viszonyaihoz alakítottuk a kereteket. Aki úgy hiszi, hogy az új évezred küszöbén helyénvaló a 20. századi gondolkodás és cselekvési módszer, az szerintem kötözni való bolond, s ráadásként nem veszi figyelembe a haza érdekeit. Emlékezzünk, a honvédség 2012–2021 közötti időszakra vonatkozó új humánstratégiáját július végén adtuk ki. Egyrészt az elmúlt években megjelenő kedvezőtlen folyamatok, az azok miatt kialakult egészségtelen létszám- és rendfokozati arányok, a problémák kezelésében tapasztalt csekély elmozdulás, a személyügyi rendszer fejlesztésének igénye miatt vált szükségessé a friss rendszer elkészítése. Másrészt a Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Programban a közszolgálati életpályák összehangolásával, valamint a Széll Kálmán Tervben a szolgálati nyugdíjak jelenlegi módszerének gyökeres átalakításával kapcsolatos célkitűzések indokolták az említett rendszer kidolgozását. A humánstratégia négy markáns pillére: a hiteles, valós pályamodell, a munkaköri követelmények lefektetése, a személyzetfejlesztés, valamint az illetmények, juttatások, támogatások rendszere mentén

dolgoztuk ki. A stratégia központi eleme a pályamodell. Itt valójában többes számot kellene használni, mert a tiszti, altiszti állománycsoportra (*a tiszthelyettesi rendfokozati állománycsoport tényleges funkcióját az altiszt megnevezés fejezi ki – a szerk.*) vonatkozóan a „klasszikus katonai”, illetve a „speciális szakmai” pályamodell alapelveit rögzítettük, illetve ettől elkülönülten jelennek meg a legénységi állomány pályaképeinek alapjai a dokumentumban. A klasszikus és a speciális szakmai pályamodell közötti különbség alapja, hogy a klasszikus katonai kategóriába tartozó munkakörök, beosztások katonai oktatás, képzés keretében szerzett végzettséggel tölthetők be. Ezek egyrészt a civil munkaerőpiacon nem fellelhető, illetve a honvédségből történő kiválás után ott nehezen alkalmazható ismereteket feltételeznek, illetve itt jele-

egyéni motiváció – alapján történik. Mi van, ha valaki nem „kéri” a minősítést?

H. Cs. Mielőtt felelnék a kérdésre, kiemelném, hogy a katonai pályakép alapeleme a rendszeres megmérettetés, amely a kötelező éves teljesítményértékelésen, valamint az egyéni jelentkezésre történő minősítő vizsga letételén alapul. A szervezet érdeke azt kívánja, hogy a legkiválóbbak jussanak előre – ehhez azonban szükség van az érintettek megfelelő motivációjára, amit a minősítő vizsgára való önkéntes jelentkezés, és persze felkészülés szintje, szellemisége helyez eltérő polcokra. A hivatásos szolgálat velejárója az adott rendfokozathoz tartozó beosztási szinten eltöltendő kötelező, illetve maximális várakozási idő. Az a katona, aki nem méretteti meg magát, horribile dictu merő lustaságból nem jelentkezik minősítő vizsgára, és nem

egy rövid gondolat: képzeljük el, mit tudna elérni egy rendez és fegyelemhez szokott ezredes és néhány hajdani beosztottja – mondjuk egy ilyen-olyan okból lezüllött fiúkollégium igazgatójaként, netán egy álmos, lassú, kényelmes ügymenethez szokott önkormányzati hivatal vezetőjeként.

» *Nem vádolják önt túlzott rendpártisággal a kollégái?*

H. Cs. Nem hiszem, hogy efféle szemrehányásokkal lehetne illetni – elég csak egy pillantást vetni az íróasztalomra, s bárki kitalálhatja, a túlzott, céltalan pedantéria kevésbé sajtómat. Azonban látni kell, az embereknek elégük lett a minden szinten elharapódzott teszetszaságból, felelősségtologatásból, s rendet szeretnének maguk körül. Mint honvédelmi minisztert súlyos felelősség terhel – így az új életpályamoddellel, annak

Vallom,
az előljáró csak
akkor lehet
hiteles, ha maga
is jó példával
tetszeleg a reá
bízott csapatnál

nik meg az a „felfelé toló” hatás, amit az altisztképzésből, illetve a jövő évtől már a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen folyó tisztképzésből kikerült végzősök jelentenek. Ezzel szemben a speciális szakmai pályamoddellel azok a munkakörök tartozhatnak majd, amelyek a polgári oktatásban szerzett képzettségre, végzettségre alapozva – természetesen a szükséges katonai felkészítés után – tölthetők be. A klasszikus pályamoddellel a hivatásos, míg a speciális szakmai pályamoddellel tartozó munkakörökre a szerződéses jogviszony lesz jellemző.

» *Az új életpályamodell minősítést taglaló pontjában szerepel egy furcsa kitétel, miszerint az egyéni jelentkezés – azaz*

teljesíti azt, elesik mind az előmeneteli, mind a szakértővé válás lehetőségétől és ezzel azt kockáztatja, hogy – amennyiben beosztására alkalmasabb jelölt tűnik föl a színen – kikerül a Magyar Honvédségből.

» *Kemény szavak.*

H. Cs. Ez nem egy vadregényes leánynevelde, hanem a haza tűzön-vízen át való védelmére fölesküdt szervezet. Aki hozzánk jön, annak tudnia kell, mire számíthat. Pontosan ez a fő lényege az új életpályamoddellel. Túl ezen, a kikerülés korántsem tragédia – aki így láttatja a modellt, az vagy vak, vagy szándékosan hazudik. Senkiről nem mondunk le, a rendszer ugyanis polgári irányban tökéletesen átjárható. Csak

kidolgozásával és bevezetésével ezt az igényt óhajtjuk kielégíteni kollégáimmal.

» *A tervezet szövege szerint a rendszeres megmérettetéseket a MH Értékelő- és Vizsgaközpont koordinálja majd. Mikor áll föl ez a szervezet?*

H. Cs. Az MH Értékelő- és Vizsgaközpont a Magyar Honvédség szervezeti eleme lesz, tevékenységét kizárólag a katonák irányában hajtja végre. A kis létszámú csoport 2012-ben áll föl. Rendelése, hogy a hadsereg tiszti és altiszti állományának rendfokozati előmeneteléhez kapcsolódó felmérések és vizsgáztatások objektivitását biztosítsa, valamint támogassa a magasabb vezetői állomány, illetve az egyes külszolgálat

tok parancsnoki beosztása betöltésére tervezettek kiválasztását. Egyrészt a teljesítményértékeléshez szükséges éves fizikai felmérések egységes végrehajtásának felügyeletét, másrészt az előmenetelhez szükséges úgynevezett minősítő vizsgák végrehajtásával kapcsolatos feladatokat végzi. Koordinálja a vizsgák tananyagának kidolgozását, regisztrálja a megméretetésre jelentkezőket és értékeli a megszületett eredményeket. Nem utol-

H. Cs. Nem győzöm hangsúlyozni: a követelményrendszerek szabatos kidolgozása a humánstratégia megvalósításának egyik pillére. Ahogy az egyes beosztások, úgy a hozzájuk tartozó követelményszintek is egymásra építhetők, meghatározható a munkakörök-

lek teljesítésére? Hoz ebben változást az új életpályamodell?

H. Cs. Hiba lenne elhallgatni, a katonai hivatás jellegeből adódóan nálunk jelentősebb a szolgálatteljesítés közben szerethető sérülések, sebesülések lehetősége, mint mondjuk a kertészeknél vagy papír-

só sorban az Értékelő- és Vizsgaközpont – a szó klasszikus értelmében funkcionálva – támogatja a magasabb vezetők kiválasztást.

» *Magyarán itt dől majd el, kiből lesz tábornok, esetleg vezérkari főnök?*

H. Cs. Röviden szólva: igen.

» *Hol tart a képzési követelmények meghatározásáért, tervezéséért, szervezéséért és végrehajtásáért felelő szakmai szervek kijelölésének az ügye?*

höz szükséges tudás és szakmai tapasztalat mértéke, és ezután alakítható ki a fejlesztésüket célzó képzések köre. A „dolog” végén járunk, lassan megnevezük a „szakmai felelősöket”. Ők szabják majd meg egy-egy munkakör-családban a különböző szinteken jelentkező követelményeket. Ez utóbbiak határozzák majd meg azt is, hogy az adott munkakör-család mely pályamodellbe kerül. Azaz a beosztások betöltéséhez miféle katonai oktatásban, képzésben megszerzett végzettség kell (*klasszikus katonai pályamodell – a szerk.*), vagy olyan speciális végzettség szükséges, amely polgári oktatási rendszerben szerzhető meg (*speciális szakmai pályamodell – a szerk.*).

» *Mi történik azzal, aki önhibáján kívül, például külszolgálatban megsérül, s így képtelenné válik bizonyos fizikai feltéte-*

írő szer bolti eladóknál. Arról a korántsem mellékes tényről nem is szólva, hogy a haza védelme akár az élet feláldozását is követelheti. Ezért egy úgynevezett veterán programot dolgozunk ki, amelyben kiemelt ellátást biztosítunk a munkájuk alatt megsérülő vagy megbetegedő, és ezért a hivatás folytatására alkalmatlanná válók, illetve a szolgálatteljesítés közben elhunytak hozzátartozói részére. Hamarosan áttekintjük a katonai életbiztosítás rendszerét is. A külszolgálatot teljesítő honvéddel nem egy magántársaság, hanem a minisztérium fog szerződni a jövőben. A misszióból hazatérőknek pedig az eddigi hatnapos helyett a jövőben egy kéthetes pihentetési programot kínálnánk, amelyben a testnevelési foglalkozások, gyógyfürdőzések, természetjárás, jóga, gyógytorna és életviteli előadások is szereplnének.

**A friss rendszerben
az egyén értékelésénél
a segítőkészség is
kellő súllyal
esik majd a latba.**

rá a beosztottai, bort iszik, pedig vizet prédikál. S butaság lenne feledni: a friss rendszerben az egyén értékelésénél a segítőkészség is kellő súllyal esik majd a latba.

» *Az előbb érintette az anyagiakat. Megkerülhetetlen kérdés: honnan lesz pénz az új rendszerre?*

H. Cs. A pályamodell, az előmeneteli rendszer változásával együtt természetesen módosul az illetménytábla is. A Magyar Honvédség juttatási rendszere igen sokrétű, szerteágazó, ezen belül léteznek olyanok, amelyek már nem, vagy nem az eredeti célnak megfelelően töltik be funkciójukat. A pályamodellhez igazodó illetményrendszert rövid távon a rendelkezésre álló források újrafelosztásával, a juttatások rendszerének átalakításával és hatékonyabb, a szervezeti célokhoz jobban illeszkedő felhasználásával hozzuk tető alá. Azaz nem feltétlenül kell hozzá külön forrás.

» *A nemzetbiztonságilag kiemelt területen dolgozó katonák pályaelhagyása vélhetően kevésbé támogatható – az ő esetükben tartalmaz-e az új struktúra olyan plusz megtartó elemeket, amelyek ugyan nem teljesen nyilvánosak, de érintőlegesen beszélhetünk róluk?*

H. Cs. Szerencsére nem nagyon tudok pályaelhagyó KBH-s vagy KFH-s tisztekről. Igaz, az új humánstratégia – különlegességük miatt – csak érintőlegesen foglalkozik a nemzetbiztonsági szolgálatok állományával. A rájuk vonatkozó elképzelések kidolgozása jelenleg folyik, az azonban borítékolható, hogy a kétirányú átjárhatóság érdekében a honvédség, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok előmeneteli és kompenzációs rendszerének illeszkednie kell egymáshoz, azok jelentősen nem különbözhetnek. A kérdés zárására ide kívánczok egy személyes élményem: nemrég részt vettem a Katonai Felderítő Hivatal állománygyűlésén: találkoztam olyan tiszttel, aki öt nyelven beszél, s igen büszkén nyilatkozott arról, hogy a Bartók Béla úti intézményben dolgozhat. Úgy tapasztaltam, az emberek nem onnét el, hanem éppen ellenkezőleg, oda akarnak menni dolgozni. Tucatnyi efféle kérést kapok hetente, s nagyon nehéz rájuk nemet mondanom. ■

» *Ugyan erről nem vagy csak alig szivárognak ki hírek, mégis közismert, hogy az egyes alakulatok parancsnokai saját hatáskörükben eddig is sokszor, gyakorta erejükön fölült tettek gesztusokat megsérült vagy elesett bajtársaik hozzátartozóinak. Az új életpályamodell részeként ezentúl minden efféle akciót központilag intéznek majd?*

H. Cs. Nagyon sok támogatást eddig is központilag szerveztünk, osztottunk szét, az új rendszerben inkább arról lesz szó, hogy az ön által említett egyéni kezdeményezéseket általánossá tesszük.

» *Kötelező feladatként?*

H. Cs. Az élet több szabályok összességénél. Azt, hogy egy alakulat parancsnoka havonta egyszer autót küld elesett bajtársa családjának, hogy azok így tudják elintézni a nagybevásárlásukat – nos, az efféle magatartást nem lehet előírni, parancsba adni, ám bátorítani annál inkább. Kétségtelen tény, ez nincs benne az új életpályamodellben, de mint korábban is mondtam, a vezérállásban lévő embernek kötelessége üdvös példával elől járnia, mert ha nem így cselekszik, joggal mondhatják

A TOTALITÁRIUS RENDSZEREK ÁLDOZATAIRA EMLÉKEZETT EURÓPA

A totalitárius diktatúrák áldozataira emlékeznek ezentúl augusztus 23-án Európa-szerte. Az emléknap megteremtése a magyar uniós igazságügyi elnökség sikere, ahogyan ezt a jelképes kormánykerék júniusi átvételekor a lengyel igazságügy-miniszter, Krzysztof Kwiatkowski is hangsúlyozta. A litván–magyar–lengyel kezdeményezésre, a közép-európai uniós tagállamok támogatásával sikerre vitt, végül az Európai Unió Tanácsának Bel- és Igazságügyi formációja által júniusban elfogadott dokumentum augusztus 23-át, a Molotov–Ribbentrop-paktum megkötésének napját javasolja a tagállamok számára a totalitárius rendszerek által elkövetett bűncselekmények áldozatainak emléknapjává, a náci Németország és a kommunista Szovjetunió szerződésével szimbolizálva a diktatúrák kegyetlenségét és bűnösségét.

A szöveg nem kötelez az emléknap megtartására, ezért is nagyon lényeges, hogy Varsó fontosnak tartotta uniós elnöksége idején otthont adni az első európai megemlékezésnek. A helyszínen Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke és 16 igazságügy-miniszter – köztük Navracsics Tiborral – nyilatkozatot írtak alá arról, hogy felelősséggel viseltetnek a totalitárius rendszerek áldozatai iránt, valamint azért, hogy a jövőben hasonló cselekmények ne fordulhassanak elő.

Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter a megemlékezés után azt mondta: az emléknap egyik fontos küldetése, hogy segítsen szembenézni a tényekkel és eltakarítani a romokat. A másik viszont: emlékeztetni a megtörtént borzalmak-

ra, hogy a személyes emlékek nélkül felnövő új generációk életében hasonló már ne történhessen meg.

Az aláírással és az áldozatok varsói emlékműveinek megkoszorúzásával egy időben itthon a Terror Háza Múzeum előtt tartottak közös gyertyagyújtást és állami megemlékezést, amelyen Rétvári Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára mondott beszédet. Délután Csömörön megkoszorúzták az ország egyetlen, a nemzeti szocializmus és kommunizmus áldozatait egyszerre gyászoló emlékművet.

A KIM JELESRE VIZSGÁZOTT

Orbán Viktor elsőként Navracsics Tibort fogadta Alcsútdobozon, ahol a tárcák elmúlt egy éves munkáját értékelte. A miniszterelnök elégedett volt a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium teljesítményével és jelezte, hogy nem tervez átalakításokat az apparátusban. A négyesemközti beszélgetésen kitértek a következő félév feladataira is, valamint szóba került a romastratégia, illetve a nemzetiségiakkal, egyházakkal, civil szervezetekkel kapcsolatos kérdések egyaránt. A minisztérium egyik legnagyobb soron következő feladata a járások kialakítása, amelyről a tervek szerint már ősszel indulhat a vita a Parlamentben.

LENGYEL–MAGYAR EGYÜTTMŰKÖDÉS 2011

Az Európai Unió Tanácsának elnöksége során Magyarország Lengyelországnak adta a stafétabotot. E két országot történelmi barátság köti össze évek óta. Ennek lenyomata a májusban megnyílt kiállítás Andrej Przewoznik „Ott hevernek, s mintha élénének...” (Tadeusz Borowski) emlékkiállítás a Terror Háza Múzeumban, majd augusztusban a Totalitárius Diktatúrák Áldozatainak emléknapja alkalmából rendezett megemlékezéssel folytatódott a sor. A *Rzeczpospolita* című lengyel napilapban publikált közös cikkében Navracsics Tibor, közigazgatási és igazságügyi miniszter és Krzysztof Kwiatkowski lengyel igazságügyi miniszter ismét megerősítette az együttműködés folytatását és az elnökség prioritásait. A két tárca tavaly úgy döntött, hogy elindítják a **Lengyel–magyar Együttműködés 2011** elnevezésű programot. Ennek legjobb példája a magyar EU-elnökség által szervezett visegrádi igazságügyi miniszteri találkozó volt Veszprémben, amelyre meghívták a horvát, a német és a szlovén igazságügyi tárca képviselőjét is.

KÉPZÉS KORRUPCIÓN ELLEN

A világ első olyan intézménye alakult meg az osztrák Laxenburgban, amely az oktatás mellett korrupcióellenes tevékenységet is végez. A képzést rendőri szerveknek, bírói testületeknek, nem kormányzati szervezeteknek, kutatóknak és magánvállalatoknak tartják és a korrupcióellenes munka nemzetközi alapokon nyugszik. Ausztria és Magyarország sokat tett közösen az akadémia létrehozásáért. A nemzetközi szervezeti jogállást kapó Korrupcióellenes Akadémiát (International Anti-Corruption Academy) számos szervezet – köztük az ENSZ, az Interpol, az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) – is támogatja.

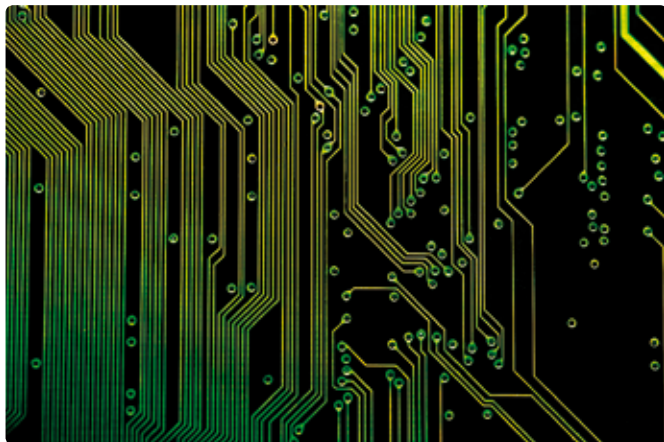

REGENERÁCIÓ TÁBOR

fotó: Árvay Károly, kormány.hu

Július második hétvégéjén rendezték meg a nagy sikerű ReGeneráció sorozat újabb programját, a ReGeneráció Tábor Siófokon. Az esemény bebizonyította, hogy a kormányzat törekvései változatlanok: megmutatni, hogy a közszektor képes megújulni és a pályakezdők számára lehetőségként szolgálni. Hatvan, a közigazgatás iránt érdeklődő fiatal vehetett részt a kormányzat meghatározó vezetői, miniszterek és államtitkárok által tartott szemináriumokon. A fiatalok az országmárka alakításáról, a magyar EU-elnökségről, a környezetvédelemlről, az igazságügyi reformról, az ifjúságpolitikáról, illetve a sportpolitikáról hallhattak, emellett kreatív gondolkodást és problémamegoldást igénylő szimulációs feladatokban bizonyíthatták rátermettségüket.

ELEKTRONIKUS ÜGYSEGÉDI RENDSZER MÁR AZ INTERNETEN IS

Augusztus vége óta nemcsak a kormányablakokban működő ügyfélterminálokon, de a kormányablak.hu portálon keresztül is elérhető az Elektronikus Ügysegédi Rendszer. A szolgáltatás a kormányhivatalokban intézhető ügykörökkel kapcsolatban nyújt részletes tájékoztatást. Továbbá lehetővé teszi űrlapok letöltését is, ezzel is segítve a gyorsabb munkamenetet és a jobb előzetes tájékozódást. A projekt az EKOP program részeként, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

NEM AZÉRT ÉLÜNK, HOGY EGYÜNK...

Tudjuk, hogy egészségtelen, mégis fogyasztunk energiatalokat, chipset, különböző csomagolt, színes édességeket. A Parlament által elfogadott jogszabály szerint adózni kell a bizonyítottan egészségtelen élelmiszerek fogyasztása után, vagyis a magas cukor-, só-, szénhidrát- vagy koffeintartalmú ételek, italok esetében. A cukrászsütemények még védettek, csakúgy, mint – néhány kivételtől eltekintve – a gyorséttermek termékei. A jogszabály célja, hogy a tudatos táplálkozásra való ösztönzéssel segítsen megelőzni a szív- és érrendszeri betegségek kialakulását, illetve kiegyensúlyozza az egészségügyi ellátást igénybevevők hozzájárulását, hiszen aki tudatosan egészségtelenül él, az több szolgáltatást fog kérni, s ennek az árát nem mindenkinek kell megfizetni.

A hónap képe:

Kovács Zoltán kommunikációért felelős államtitkár teszteli a kormány.hu által az augusztus 20-i ünnepek alkalmából megrendezett amatőr fotóversenyt győztesére váró nyeremerküszözt.

fotó: Botár Gergely

SEGÍTSÉG A DEVIZAHITELESEKNEK

A kormány több intézkedéssel is segíti a főként a svájci frank árfolyama miatt kilátástalan helyzetbe került devizahiteleseket. A lakásvásárlásra hitelt felvevők nemcsak az árfolyam rögzítését kérhetik, hanem az augusztus 22-én megjelent kormányrendeletek értelmében a gyűjtőszámlahitelre vonatkozó hitelkeret-szerződés és devizakölcsön-szerződés módosításának közjegyzői okiratba foglalásáért járó közjegyzői díjat sem kell kifizetniük. A kormány ugyanis – a bajba jutottak rendkívül nehéz, minden kiadásra érzékeny pénzügyi helyzetére való tekintettel – a 10-20 ezer forintos közjegyzői díj kifizetésére a hitelt nyújtó bankokat kötelezte.

NEMZETI ADOMÁNYVONAL

Hamarosan elérhető lesz a Nemzeti Összefogás Vonala, csak tárcsázni kell a 1357-es telefonszámot, amelyet a KIM Kommunikációs Államtitkársága a Nemzeti Hírközlési és Média Hatósággal együttműködve, és az öt legnagyobb karitatív szervezettel egyeztetve hoz létre. Erre azért van szükség, mert az adománygyűjtő és segélyezési vonalak eddig igencsak kaotikusan működtek, mind a karitatív szervezetek, mind a szolgáltatók és az adományozók részéről felmerült, hogy a rendszernek átláthatóbbnak és biztonságosabbnak kell lennie. Az 1357-es számot a legfontosabb kormányzati segélyezési és adományozási feladatoknak dedikálják, továbbá a kiemelt karitatív feladatokra a 1350–1359-ig eső számokat fogják használni.

A kormány egyik legfontosabb célkitűzése a „jó állam” kialakítása. Ezért alakítjuk át és tesszük hatékonyabbá az önkormányzati rendszert és a területi államigazgatást, és ennek érdekében hirdettük meg a Magyar-programot, de az igazságügy reformja is ezt a célt szolgálja. E reform része a közigazgatási bírászkodás helyzetének rendezése.

A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS LEHETŐSÉGEI MAGYARORSZÁGON

szöveg: Rétvári Bence parlamenti államtitkár (KIM)

A közigazgatási bírászkodás szűkebb értelemben a különböző közigazgatási döntések bírói felülvizsgálatát jelenti, amely egyrészt az egyéni jogvédelem, másrészt pedig a közérdek hatékonyabb érvényre juttatása szempontjából is fontos lehet. Már az Alaptörvény előkészítése során is számtalanszor felvetődött a közigazgatási bírászkodás kérdésköre, de igazából az igazságügyi témájú sarkalatos törvények őszi ülésszak alatti elfogadása adhat majd valós alkalmat újbóli végiggondolására, a rendszerváltás egyik utolsó nagy adóságának rendezésére.

Az önálló Magyar Királyi Közigazgatási Bíróságot az 1896. évi XXVI. törvény alapján, az akkori legfőbb bírósággal, a Kúriával azonos szinten szervezték meg, egyfokú bíróságként, amely szervezetileg elkülönült mind a közigazgatási szervezettől, mind pedig a bírói szervezettől. A bíróság fele részben közigazgatási, fele részben bírói képesítésű szakemberekből állt. Működéséhez külön közigazga-

tási perrend kapcsolódott, amelyben a tárgyalási elven kívül a nyomozati elv is érvényesült, azaz a bíróság jogosult volt hivatalból nyomozni. A Közigazgatási Bíróság tagjai felett a fegyelmi jogkört külön fegyelmi bíróság gyakorolta.

Megfigyelhető, hogy 1945. után a Közigazgatási Bíróság saját közjogi jellegének erősítésére, egyfajta alkotmánybírósággá próbált alakulni. Bár több alkotmányjogi hatáskörrel is rendelkezett – például vizsgálhatta, hogy a normaalkotó szervnek volt-e hatásköre megalkotni egy adott normát, védelmezte a törvényhatóságok önkormányzati jogait – mai értelemben soha nem működött alkotmánybírósággént. A Közigazgatási Bíróságot az 1949. évi II. törvénnyel szüntette meg a Nemzetgyűlés.

A szocialista országokban az egységes bírói szervezetben elhelyezkedő rendes bíróságok végezték a közigazgatási határozatok felülvizsgálatát korlátozott körben, és rendszerint a polgári perrendtartás része-

ként szabályozták az ehhez kapcsolódó eljárást. Magyarországon a közigazgatási bírászkodás megszüntetése után néhány törvény tette csak lehetővé a közigazgatási döntések bíróság előtti megtámadását. Hazánkban a rendszerváltáskor az Alkotmánybíróság a demokratikus jogállam egyfajta előretolt garanciájának számított, amely mellett kevesebb figyelem

Az igazságügyi témájú sarkalatos törvények kidolgozásakor szimbolikus lépés a közigazgatási bírászkodás helyzetének rendezése.

jutott a közigazgatási bírászkodásra. A korlátozott közigazgatási bírászkodás létrehozatalához az Alkotmánybíróság határozatára volt szükség, s ez alapján fogadta el az Országgyűlés a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. – ma már nem hatályos – törvényt. A jogszabály preambuluma a következőt mondja ki: „ezt a törvényt az Országgyűlés a közigazgatási bírászkodás teljes körű megteremtéséig alkotta meg.”

Az új Alaptörvény rendelkezik arról, hogy a bíróságok döntenek büntetőügyekben és magánjogi jogvitákban, illetve döntenek a közigazgatási határozatok törvényességéről. Ezek mellett új hatáskörként jelenik meg a bíróságok részére, hogy ők döntenek az önkormányzati rendeletek más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, ami eddig az Alkotmánybíróság feladatkörébe tartozott, de új hatásköre a bíróságoknak az is, hogy megállapíthatják, ha egy önkormányzat elmulasztja valamely törvényen alapuló jogalkotási kötelezettségét, és ez alapján a kormányhivatal pótolhatja azt. A bíróságok ez utóbbi két tárgyköre is leginkább a közigazgatási ügyszak tematikájába illik. Az Alaptörvény tehát rendelkezik a közigazgatási bírászkodásról, arról, hogy annak működnie kell, a feladatok meghatározása mellett azonban a szervezet kérdése – amely az egyik legtöbb vitát

kiváltó kérdés – nyitott maradt. Az új Alaptörvény kimondja, hogy meghatározott ügyek csoportjaira külön bíróságok létesíthetők, s megemlíti a munkaügyi és a közigazgatási jogvitákat is. Ennek megfelelően három lehetséges megoldás kínálkozik a közigazgatási ítélezés szervezetére. Vagy a bírósági szervezet minden szintjén elválik egymástól a rendes és a közigazgatási bíróság, vagy az alsóbb fórumok működnek külön bíróságként – a jelenlegi munkaügyi bíróságokhoz hasonlóan – egy közös felsőbírósággal, vagy megmarad az egységes bírósági szervezetben. A külön szervezet mellett szól, hogy a közigazgatási ügyeknek sajátos természetük van, amíg például a polgári ítélezésben a bírák az igazság kiderítésére törekednek, a közigazgatási perekben általában a közigazgatási határozat törvényességének ellenőrzését végzik.

További meghatározó kérdés, hogy a közigazgatási határozatok felülvizsgálatán túlmenően milyen egyéb ügyköröket lehet még a közigazgatási bíróság hatáskörébe utalni. Lényeges kérdés, hogy milyen formában jelenjen meg a közigazgatási döntések felülvizsgálatára vonatkozó hatásköri szabály: generálklauzula vagy valamilyen (példálózó/taxatív) felsorolás révén. Megoldandó kérdés még, hogy jelenleg csak a Ket. szerinti határozatokat lehet felülvizsgálni, ezzel pedig a hatósági szerződés, illetve az állami támogatások, valamint a nem határozat formájában meghozott döntések is kiesnek a bírósági felülvizsgálat köréből. A szakirodalomban egyetértés van például abban is, hogy az önkormányzati rendeletek törvényességi felügyelete közigazgatási bírósági hatáskör legyen, aminek a lehetőségét az Alaptörvény is megterem-

tette. Emellett az is felvetődött, hogy a munkaügyi bíróságok helyett a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartozzon a munkavédelmi, társadalombiztosítási határozatok bírósági felülvizsgálata, vagy a közzolgálati jogviszonyból származó jogviták elbírálása, illetve a népszavazási kérdőívek OVB általi hitelesítésének felülvizsgálata.

Jelenleg a közigazgatási perek eljárási szabályait a Polgári perrendtartás (Pp) XX. fejezete állapítja meg. Ha a reform az önállóbb szervezet irányába tesz lépéseket, akkor a közigazgatási perjogot mindenképpen el kell választani a Pp.-től és a közigazgatási per céljának, tárgyának és szerkezetének megfelelő olyan önálló eljárásjogot kell megalkotni, amely lehetővé teszi a jogviták gyors, szakszerű elbírálását. A mai közigazgatási bírászkodás egyik alapvető problémája, hogy olyan eljárási jogszabályokat kell alkalmazni, amelyeket teljesen eltérő anyagi jogviszonyokra szabtak. A külön perrend előnye lenne, hogy megszüntethetővé válna a keresethez kötöttség, megjelenhetne a hivatalbóliság, lehetséges lenne más jogalapra helyezni a döntést. Ezt az álláspontot támasztja alá az OIT határozata (155/2010. [VI. 21.] 2. sz. melléklet b) pont), amelyben megállapította, hogy meg kell alkotni a közigazgatási bírászkodás önálló hatásköri és eljárási szabályait.

Magyary Zoltán szerint a közigazgatási bírászkodás a jó állam követelménye. A két évtizede ideiglenes, rendszerváltó Alkotmányt január 1-től felváltja az új Alaptörvény, így az igazságügyi témájú sarkalatos törvények kidolgozásakor nemcsak szükséges, de szimbolikus lépés is a közigazgatási bírászkodás helyzetének rendezése. ■

Új Nemzedék

szöveg: Csaba Réka

A kormány által elindított Új Nemzedék Jövőjéért Program első jelentős mérföldköve egy ifjúságpolitikai stratégiai vitairat bemutatása volt június 18-án, amelyet azóta számos vidéki konzultáció követett. A hosszú távú cél egy olyan komplex és koherens ifjúságpolitikai stratégia kidolgozása, amely alátámaszthatja és alakíthatja a közeljövő gazdaság- és társadalompolitikai döntéseit.

„A politika világában ritka az olyan pillanat, mikor ennyire egyértelmű elvárások fogalmazódnak meg” – állítja Mihalovics Péter, az Új Nemzedék Jövőjéért felelős miniszteri biztos. Sokan hangoztattak ehhez hasonló gondolatokat az elmúlt évben, de valószínűleg kevés olyan téma van, amelyről politikai hovatartozástól függetlenül ennyire egyformán gondolkodnak az érintettek. A miniszteri biztos szerint a vitairat már önmagában is pozitív folyamatokat indított el. Ez a különböző pártok ifjúsági szervezeteinek reakción is lemérhető, akik – a menetrend szerint érkező kritikákon túl – mind üdvözlötték a kezdeményezést az ifjúságpolitikai stratégia kidolgozása. A vitairat és az egész stratégia

lényege nem az, hogy közelebb vigyék a fiatalokat a politikához, hanem azt szeretnék elérni, hogy foglalkozzanak az őket és tágabb környezetüket érintő problémákkal. A döntéseket az ország vezetésével megbízott politikusoknak kell meghozniuk, de ahogyan Mihalovics Péter fogalmaz, „nem kell ahhoz pártaktivistának lenni, hogy a fiatalok megoldási javaslataikkal segíthessék a kormány munkáját.”

A vitairat azért született, hogy a fiatalok – diákok, pályakezdők, esetleg -elhagyók, családalapítást tervezők vagy a tervezésen gondolkodók, budapestiek, vidékiek és a 14–35 év közötti korosztályban mindenki – elmondhassák, szerintük mi a helyzet velük. A miniszteri biztos azt tartja a Program legfőbb erényének, hogy „alulról építkeznek”, mivel a korábbi években meglehetősen elhanyagolt ifjúságpolitikai kérdésekről ez alkalommal magukat az érintetteket kérdezték meg. A téma kapcsán ugyanis nem csak a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, a Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége, a TISZKEK (Térségi Integrált Szakképző Központok) és számos egyéb civil szervezet vezetőinek

véleményére voltak kíváncsiak. A vitairat megfogalmazói a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium megrendelésére készült nem reprezentatív kutatásban 1400, 14–35 év közötti fiatalhoz juttatták el a kérésüket, hogy röviden, egy-két mondatban fogalmazzanak meg egy őket érintő problémát, és azt is írják le, hogyan oldanák meg azt.

Ami a válaszok alapján kiderült, eddig sem volt titok: nem a politika, az érdekekről és ideológiákról folytatott viták, és nem is az általánosságban vett közügyek érdeklik őket elsősorban, hanem sokkal gyakorlatiasabb, életbevágóbb kérdések. Úgymint a munkavállalás, a megélhetés, a családalapítás, a kulturális, szórakozási és egyéb lehetőségek, vagyis cseppet sem elítélhető módon saját életük – ami egyben az ország jövője.

A vitairat tíz téma köré csoportosítva mutatja be a mai magyar fiatalok helyzetét, lehetőségeit és nehézségeit. Az egyes témákat a megkérdezett fiataloktól származó idézetekkel vezetik fel (Szereintetek), majd statisztikákkal támasztják alá (Tudományosan). A „hivatalos” álláspontot egy-egy fiatal politikus vagy

A konzultációkra a helyi ifjúsági civil szervezeteket, hallgatói önkormányzatok képviselőit, ifjúsági referenseket is meghívták, hogy segítségükkel még több szempontot és megoldási javaslatot használhassanak a következő hónapokban, amikor a komplex ifjúságpolitikai stratégiát készítik elő a döntéshozók számára. A hosszú távú cél az ország számára fontos általános értékek megerősítése a fiatalokban, a stratégia alapján megszülető konkrét projekteken keresztül. ■

fotó: Glódi Balázs

szakember mondja el tudományosan (*Szerintünk*), végül a fiatalokhoz közel álló, népszerű művészek vallanak a témával kapcsolatos személyes vonatkozásokról, arról, hogy *szerintük* mi a helyzet az adott területen. Így kerül egymás mellé és alkot átfogó képet a magyarországi fiatalok életéről Balogh Gábor világbajnok öttusázó, Harcsa Veronika énekesnő, Baki Gábor (DJ Andro) és számos más, hétköznapi és híres fiatal véleménye a fővárosban és a vidéken élő fiatalok lehetőségeiről; a vidéken élő fiatalok lehetőségeiről; a nők helyzetéről, a gyermekvállalás és a családalapítás kérdéseiről; a kulturális, sportolási és szórakozási lehetőségekről; a karrierépítés, a tehetséggondozás legfontosabb céljairól és feladatairól; valamint az állampolgári aktivitásról. Bár látszólag különböző területekről van szó, Mihalovics Péter szerint ezek mind összefüggnek. Véleménye szerint a leghangsúlyosabb a helyes pályaválasztás, karriertervezés és a családalapítás kérdése, hiszen minden más lehetőség azon múlik, hogy az ember

piacképes, a saját és családja megélhetését biztosító szakmával és munkával rendelkezik-e. A versenyképesség megteremtéséhez elengedhetetlen, hogy a fiatalok megkapják azokat az információkat és lehetőségeket, amelyek segítségével sikeresen csatlakozhatnak be a munka világába. Ehhez nyújthat segítséget a kidolgozás alatt álló „ifjúságpolitikai életpályamodell”, amelynek keretében a szülők, pedagógusok és karriertanácsadók segítségével sikeres, a fiatalok tehetségét felismerő és a valós munkaerő-piaci igényeken alapuló pályaeorientációs rendszer működhet.

A kritikákra reagálva elismerte, hogy a vitáikat valóban nem tartalmazza az összes létező problémát és konkrét cselekvési tervet sem, de hangsúlyozta, hogy az írás csak egy alap, egy hosszabb távú folyamat elindítása. A dokumentumot nyilvánosságra kerülése óta az egész országban bemutatták (az állomások: Veszprém, Miskolc, Szeged, Győr, Debrecen, Pécs, Budapest).

„A legfontosabb, hogy az intézkedésekkel elérjük: a fiatalok felelősen gondolkodjanak, és azt mondják: »Törődöm a hazámmal, mert a hazám is törődik velem.« Ehhez pedig a mindenkori döntéshozók figyelmét kell ráirányítani arra, hogy az ifjúságpolitika nem csak egy része a kormányzásnak, hanem kulcsfontosságú tényezője. Szerencsére a jelenlegi kormányzatban sokan már nem csupán felismerték ezt, hanem a lehető legnagyobb támogatásukról is biztosították az Új Nemzedék Jövőjéért Programot. Ők már tudják, hogy a fiatalokért tenni azt jelenti, hogy az ország jövőjéért teszünk. Én hiszek ezekben a fiatalokban, hiszem, hogy nemzedékünk tettrekészsége és kreativitása – felelős gondolkodással párosulva – nagy dolgokra képes.”

Mihalovics Péter

Alapelvek, alapértékek, alapjogok

rövidített, szerkesztett változat – szöveg: Pál Gábor

Az április 18-án elfogadott új Alaptörvény első fejezete nem teljesen ugyanazokat a tárgyköröket öleli fel, mint az előző Alkotmány első, Általános rendelkezések című egysége. Bár az alapvető hangsúlyok nem változtak, néhány szabályozási terület kikerült belőle (így például a pártok és a szakszervezetek szerepével kapcsolatos pontok mostantól a második fejezetben található meg), néhány, zömében a korábbi jogszabály XIV. fejezetében tárgyalt kérdéskör viszont itt kapott helyett. Emellett megjelent több egészen új, az előző normaszövegben még nem szereplő passzus is.

A márciusban benyújtott tervezetben még Alapelvek címmel jelölt, aztán a végleges szövegben már Alapvetésnek nevezett fejezet ennek megfelelően elsősorban hazánk államformájával, berendezkedésével, közigazgatásával, nemzetközi viszonyrendszerével, valamint a magyar állam hivatalos pénznemével, hivatalos nyelvvel, fővárosával, jelképeivel és ünnepeivel kapcsolatos cikkeket foglalja magában. Ehhez járul még az állampolgársággal kapcsolatos szabályok, a természeti és kulturális értékek megőrzésével kapcsolatos előírások, az alaptörvény jogforrási hierarchiában elfoglalt helyére, elfogadására és módosítására vonatkozó normák lefektetése. Ugyancsak itt kaptak helyet a házassággal és a családdal kapcsolatos kitételek.

Bár az első tervezetek napvilágra kerülése nyomán sok szó esett a szövegszerű változásokról, egyes átalakítások mélyebb üzenetével már jóval kevesebben vetettek számot. Mert, és ezt fontos leszögezni, nem csupán annyi történt, hogy némileg megváltozott az első fejezet struktúrája, hogy néhány cikk kicserélődött vagy új tartalommal töltődött fel, illetve hogy a korábbi szárazabb, személytelenebb nyelvezetet helyenként színesebb, retorikusabb, az érzelmekre jobban ható megfogalmazások váltották fel.

Az átalakítások egy része ennél jóval komolyabb tétet bír. Túlás nélkül állítható ugyanis, hogy az új normaszöveg első fejezete bizonyos pontokon (a bevezető és a második fejezet egyes részeihez

hasonlóan) egészen más alkotmányozói szerepfelfogást tükröz és egészen más államfilozófiát körvonalaz, mint elődje. Az Alapvetést olvasva (illetve a Nemzeti Hitvallást és a Szabadság és felelősség című fejezetet böngészve) egy sok szempontból újszerű koncepcióval találkozhatunk az állam szerepét, az állam és polgári viszonyát, sőt, magát az Alaptörvényt, annak helyét és funkcióját illetően. Ha ezt a mélyebb, koncepcionális változást tömören és lényegre törően szeretnénk megragadni, azt mondhatjuk, hogy a „Húsvéti Alkotmány” szakított az értéksemleges állam eszményével.

Kellő alapossággal közelítve a passzusokhoz, érzékelhetővé válik, hogy az új Alaptörvény első fejezete határozott, és a többi szövegrészben kifejtettekkel szo-

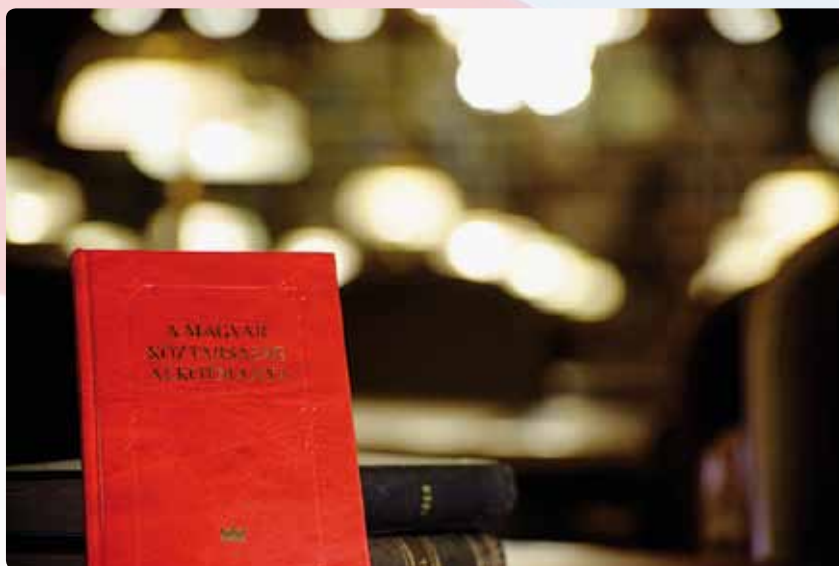
fotó: Rácz Gergely

ros egységet alkotó értékrendet vázol fel. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az alkotmányozók több ponton is belefoglalták a normaszövegbe a „jó”, illetve „helyes” életvitellel kapcsolatos felfogásukat, az elismerésre méltónak és követendőnek tekintett egyéni életcélokkal, elvekkel, eszményekkel kapcsolatos meggyőződésüket. Másrészt azt, hogy a legmagasabb szintű jogszabály ebből adódóan nyíltan „leteszi a garast” a megkívánt gondolkodásmód és viselkedésforma mellett. Harmadrészt pedig az új Alaptörvény olyan mércét állít fel és olyan előírásokat fogalmaz meg az állampolgárok számára, amelyek néhol túlnyúlnak a szűk értelemben vett közélet keretein, és átkalandoznak a magánéleti erkölcs területére. Ez a három összetevő meglehetősen szembeöltő módon jelenik meg az Alaptörvény L cikkének (1) pontjában. A szöveg hely így fogalmaz: *„Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.”* A passzus amellet, hogy az elvi lehetőséget is kizárja az azonos nemű párok házasságának, voltaképpen hierarchiát állít fel az életformák között: a házassággal is megpecsételt hagyományos családmodellt kizárólagosan kiemelve és nevesítve azt egyértelműen a legkívánatosabb, sőt, a közösség egésze szempontjából a legértékesebb életvezetési keretként tünteti fel.

Szintén ezt a logikát fedezhetjük fel az O cikkben, amely kimondja: *„Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi felada-*

tok ellátásához hozzájárulni.” Mert miközben az állampolgár önmagáért viselt felelőssége, illetve a (közelebről meg nem határozott) közösségi feladatokhoz való hozzájárulása valóban pozitívnak ítélnélhető cél, ennek az Alaptörvényben való lefektetése, sőt előírása akár az egyéni

törvény rendelkezése alapján az ország hivatalos elnevezése Magyar Köztársaságról Magyarországra változik. Az ezzel kapcsolatos kezdeti félreértések végül jórészt tisztázódtak. Az elmúlt hónapokban a közvélemény széles rétegei számára is világossá vált, hogy a változ-

fotó: Hornyák Dániel

életforma-választásba való óvatos, építő/javító célú beavatkozásként is felfogható. Hasonló a helyzet a P cikkben a „nemzeti örökség” részeként említett „kulturális értékek” kérdésével kapcsolatban, amelyek „megőrzését” a normaszöveg „mindenki” számára fennálló köteletségként határozza meg.

Már az első tervezetek megszületésekor reflektorfénybe került, hogy az új Alap-

tatás nem érinti hazánk államformáját (amely továbbra is köztársaság marad), mint ahogy nem vezet a pénzürmék, okmányok, bélyegzők, intézményi címer-táblák erőltetett ütemű és igen költséges lecseréléshez sem. Vélhetően azok a változtatás indokál szolgáló érvek is sokak előtt ismertté lettek, miszerint a Magyarország elnevezés egyszerűbb, bevettebb, a hagyományba és köznapi »

beszédbe jobban beágyazott, ráadásul a történeti (jog)folytonosságot is jobban kifejezi, mint a Magyar Köztársaság elnevezés (lévén, hogy az elmúlt ezer év során az ország államformája túlnyomó részt királyság volt).

Csupán összehasonlításuképpen: az Európai Unió 27 tagállamából nyolcan nem tüntetik fel az államformát hivatalos elnevezésükben. Ezzel szemben tizenhárman a köztársaságot, öten a királyságot illesztik az ország nevéhez, míg Luxemburg a nagyhercegséget teszi a neve végére. Mindkét megoldás elfogadott tehát, még ha az államformát is jelölő változat némileg elterjedtebbnek is mondható. Az új Alaptörvény első fejezete mindent összevetve egységesebb és következetesebb lett elődjénél. A változtatások egy letisztultabb, gördülékenyebb, koncepciózusabb normaszöveget eredményeztek, amely ugyanakkor az értékrendbeli elköteleződés felvállalása miatt sokak szemében megosztóbbnak tűnhet.

Az új Alaptörvény második, Szabadság és felelősség című része a hazánkban élőket megillető alapvető jogokkal és a számukra fennálló alapvető kötelességekkel foglalkozik. Ezt a kérdéskört a korábbi Alkotmány más helyen, a XII. fejezetben tárgyalta. Az első változtatást tehát a szabályozási terület elhelyezésében, a normaszöveg struktúráján belül elfoglalt pozíciójában fedezhetjük fel. Az a momentum, hogy az alkotmányozó mintegy „előbbre vette” a tárgykört, már önmagában üzenetet hordoz. Azt sugallja ugyanis, hogy az új normaszöveg összeállítói kiemelkedő jelentőséget tulajdonítanak az alapvető jogok (és kötelességek) kérdésének: kiemelkedően fontosnak, sőt, más alkotmányos területek tárgyalásánál is „előbbre valónak” tartják azok lefektetését.

A tárgykör szabályozásának azonban nemcsak az Alaptörvény szerkezetén belüli elhelyezkedése, hanem tartalma, szemlélete, és szövegszerű formája is több ponton módosult. Elsőként érdemes leszögezni, hogy kevés kivétellel minden, a jelenleg hatályos Alkotmányban szereplő szabályozási (rész)terület bekerült az új normaszöveg második fejezetébe. Mivel azonban ezek mellett csak néhány új, korábban nem szereplő

kitétel jelent meg, ezért azt mondhatjuk, hogy a lefektetett alapvető jogok számát tekintve leginkább a stagnálás, illetve a csupán kismértékű bővülés jellemző az új Alaptörvényre. Ez utóbbi tendencia, vagyis a bővülés ugyanakkor egyértelműen megfigyelhető az alapvető kötelességek terén. Itt a négy eddig előírt tevékenységkör továbbiakkal (így például a polgári védelmi kötelezettséggel és a katasztrófa helyzetek esetén nyújtandó gazdasági és anyagi szolgáltatással) egészült ki.

Az új Alaptörvény változatlanul rögzíti a jó hírnévhez, a személyes adatok védel-

zói jelentőségű változásokat fedezhetünk fel a normaszöveg átalakításainak egy része mögött.

Elsőként megállapítható, hogy az Alapvetéshez hasonlóan a Szabadság és felelősség című fejezet bizonyos szöveghelyei is érzékelhető elmozdulást mutatnak az értéksemleges állam eszményétől, illetve az annak megfelelni kívánó alkotmányozói szándéktól. Az egyértelmű értékrendbeli elköteleződés azonban nemcsak a magzati élet védelmét kimondó, illetve a munkavégzést kötelezettségként meghatározó passzusokban érhető tetten, hanem abban a kitételben is, miszerint „*a nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni*”. Az új Alaptörvény második fejezetében foglalt normák tehát az alapvető jogok biztosításához és az alapvető kötelességek ellátásához kapcsolódóan erkölcsi mércét is felállítanak, életmódbeli elvárást is megfogalmaznak az állampolgárok számára.

Egy másik, ám ugyancsak jelentős koncepcionális változást jeleznek a szociális jogokra vonatkozó pontok átalakításai. A második fejezetben többek között olyan megfogalmazásokkal találkozhatunk, miszerint „*Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson*”, vagy „*Magyarország az időskori megélhetés biztosítását egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával (...) segíti elő*”. Ezek a szöveghelyek jóval gyengébb állami garanciákat biztosítanak az egyén számára, mint a jelenlegi Alkotmányban szereplő passzusok, amelyek szerint minden állampolgárnak „*joga van a szociális biztonsághoz*”, és az öregkört elérők „*megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak*”. Az elméleti jelentőségű változás éppen ebben, azaz az állam ellátási kötelezettségeinek újragondolásában és a megélhetésért tett egyéni erőfeszítések serkentésében lelhető fel.

Zárógondolatként, illetve az eddigiek összegzésként megállapítható: az új Alaptörvény első két fejezete egy határozott értékrendet képviselő, ennek lefektetése érdekében akár a konfliktust is vállaló, polgáraitól felelős életvitelt és öngondoskodást váró állam képét vázolja fel. ■

A változtatások egy letisztultabb,

gördülékenyebb, koncepciózusabb normaszöveget eredményeztek.

méhez és a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogot, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságát, a gyülekezési és szervezetalapítási jogot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a törvény előtti egyenlőséget és a diszkrimináció tilalmát. Új elemként jelenik meg az önvédelemhez és a tulajdonvédelemhez fűződő jog alapjogként való deklarálása, valamint az emberkereskedelem és a klónozás tilalma. Az élethez és az emberi méltósághoz való jog lefektetése kiegészült azzal a kitételrel, hogy „*a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg*”. Kimaradt viszont a sztrájkjog és az „*egyenlő munkáért egyenlő bért*” elv említése; a munkához való jog a munkavégzés kötelességére módosult, a szociális biztonság pedig a vonatkozó cikk átfogalmazásával alapjogból államcélá minősült át.

Ahogy az első fejezet esetében, úgy itt is mélyebb, koncepcionális jellegű és filo-

A Magyar-program céljai a közigazgatás fejlesztésében

Szándékok és értelmezés

A Haza üdvére és a Köz Szolgálatában

A Magyar-program jelmondatává választott gondolat egy közösségi összetartozást, a külső megbecsülést erősítő és kiváltó magatartási mintát adó szimbólum lehet. Üzenete, hogy közszolgaként felelősséggel tartozunk tetteinkért Hazánknak, feladatunk végrehajtása során és azon túl is. A közigazgatásban a közösséget szolgáljuk minden önzéstől és fölényességtől mentesen, még akkor is, amikor az adott ügyfél irányában az intézkedést az államhatalom foganatosította.

Átfogó cél: a hatékony nemzeti közigazgatás

A Magyar-program legfontosabb stratégiai célja a 2012. január elsején hatályba lépő új Alaptörvény XXVI. cikkében foglaltaknak megfelelően az állami működés hatékonyságának, a közszolgáltatások színvonalának emelése, vagyis a hatékony nemzeti közigazgatás megteremtése.

- **Eredményes:** ha a kitűzött feladat elvárt mértékben teljesítésül.
- **Gazdaságos:** az eredmény eléréséhez biztosított ráfordítások a tervezettek szerint vagy annál jobban alakulnak.
- **Hatásos:** a hatékony feladatvégrehajtás időben, térben és a körülmények összességében nem idéz elő olyan változást, ami lerontja részben vagy egészben magát a feladatot.

A hatékonyság fogalma rendkívül sokszínűen értelmezett elvárás. A Magyar-program hatékonyságfogalma kiemelt jelentőségű, hiszen elsőszámú fokmérője nemcsak a közigazgatás egészének, hanem az egyes szabályozásoknak vagy éppen az egyes intézkedéseknek is. Túlmutat a legtöbbször használt ár-érték arányon, a Magyar Zoltán által alkalmazott (eredményesség, gazdaságosság) fogalom kibontására építve.

A nemzeti jelző céljaink szerint alapvetően két jelentéstartalmat hordoz.

A HATÉKONYSÁG MÉLYŰLŐ FOGALMA

Egyrészt kifejezi azt, hogy a közigazgatásnak nem pusztán a jogszabályok által meghatározott közigazgatási ügyfelei vannak, hanem egy intézkedés során mögöttes ügyfél a magyar nemzet, annak valamennyi tagja térben és időben korlátlanul, akinek érdekeire méltányosan tekintettel kell lenni.

A második jelentéstartalom lényege a nemzeti lét időbeli tartósságából fakad. A nemzet saját államalkotó képességének örökítő közege, amelynek magában kell hordoznia

létező tudását, szervezeti értékeit és alkotmányos hagyományát, szem előtt tartva a jövő magyarságát is.

A Magyar-program átfogó céljának, a hatékony nemzeti közigazgatás megvalósításának érdekében a helyzetértékelés során azonosított problémákra válaszul célok megfogalmazására került sor. A célrendszerben az egyes célok, alcélok a közigazgatás négy vetülete szerinti pillérek, beavatkozási területek (szervezet, feladat, eljárás, személyzet) alá rendeződtek.

A Magyar-program egyik fő vállalkozása, hogy a közigazgatás szerteágazó kérdéskörét a szervezet, feladat, eljárás, személyzet irányából úgy tudja láttatni, hogy ne legyen olyan felmerülő kérdés, amit ebbe a négyes felosztásába nem lehet elhelyezni. A program alkotói szándéka szerint metszet nélkül sikerül ezt végrehajtani, tudva, hogy egy-egy jelentősebb intézkedés, szinte törvényszerűen érinti mind a négy beavatkozási területet (kormányablak), de van elsődleges jellege annak az intézkedésnek, amely alapján besoroljuk (kormányablak=eljárás). A célrendszer lényege, hogy a fenti négyes tagolás a közigazgatás-fejlesztési céltételezés során ún. beavatkozási területnek minősül, ezen keretek közé rendeztük – szóhasználatában illeszkedve az ÁROP/EKOP fogalomrendszeréhez is – az egyes célokat, alcélokat. ■

MAGYARY
PROGRAM

fotó: depositphotos

Integritással a korrupció ellen

szöveg: Jordán Judit

In tangere. Latin szó, jelentése: érintetlen. A kifejezés olyasvalakit vagy valamit jelöl, aki vagy ami romlatlan, sértetlen, feddhetetlen, továbbá az erényre, megvesztegethetetlenségre, a tisztaság állapotára is utal. Napjainkban integritás alatt a közzolgálatban az egyes személyek és szervezetek teljesítményértékelésének módszerét értjük. Új eszköz, új megközelítés a korrupció elleni harcban? Erre a kérdésre kerestük a választ az Állami Számvevőszék integritás-projektjében.

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) integritás-projektje a korrupció új megközelítését ígéri. Nem beszél korrupcióellenes harcról vagy küzdelemről, sokkal inkább olyan értékek közvetítésére összpontosít, amelyek hosszú távon megoldással szolgálhatnak a kérdésre. Az utóbbi években külön szakpolitika van kialakulóban a területen, amely a korrupciós ügyeket az eddigiektől eltérően nem csupán egy kommunikációs kampány témájaként vagy egy kötelező beszámoló jól megfogalmazott és statisztikákkal alátámasz-

tott részeként, hanem összefüggéseiben kezdik látni. A program alapja magyar és holland szakemberek együttműködése egy úgynevezett twinning-projektben, amelynek keretében szakembereink a Hollandiában már működő rendszert vizsgálhatják. A rendszer egyes elemeit átvehetik, alkalmazhatják és szükség esetén a hazai adottságoknak megfelelően testre is szabhatják. A közös alapon felépülő rendszert mindeközben a holland partner is tanulmányozza, megfigyelve, milyen eredménnyel jár más

országokban az általa kialakított rendszer alkalmazása.

Miért mostanában alakult ki ez az újszerű látásmód? Mi változott az elmúlt években? Közkeletű nézet, hogy a korrupció kiterjedt jelenség. A korrupció visszaszorításának folyamata akkor nyer általában újabb lendületet, amikor az ügyek botrányként kavarnak fel a közéletet, és büntetőeljárás indul. Igazán látványos változásokat korábban az hozott, amikor jogszabályban határozták meg a korrupciós tevékenységért járó várható büntetést.

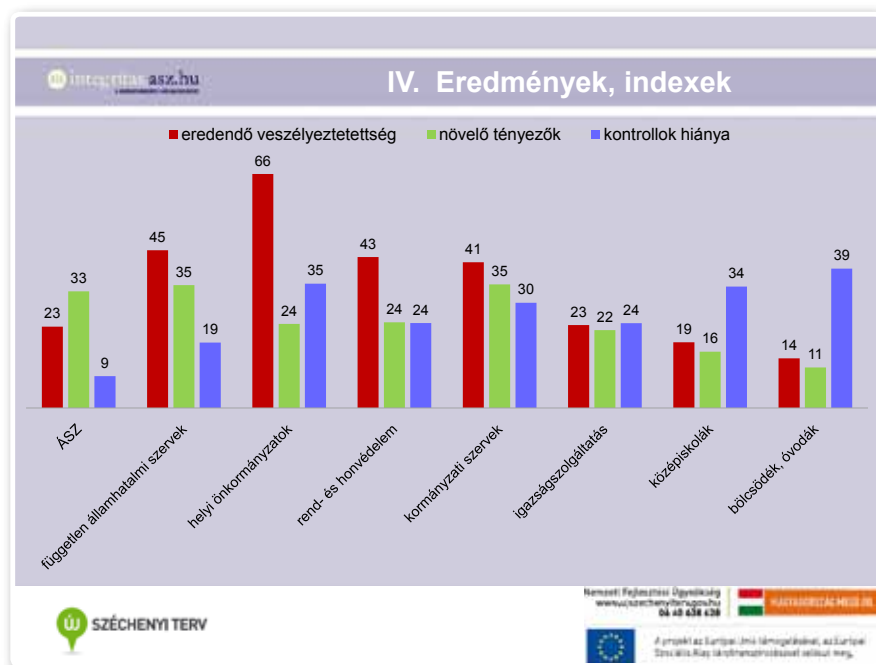
fotó: depositphotos

A törvényalkotók a korrupciós botrányok körüli feszült légkör miatt gyakran megemelik a kiróható büntetési tételeket, hogy lecsillapítsák a kedélyeket, ezért lehet azonos büntetést kapni korrupcióért és gondatlanságból elkövetett emberölésért. Ahogy azonban mondani szokták nem csak vödör kell, ha a falból ömlik a víz, csapra is szükség van, amellyel szabályozni lehet a vízsugarat. Tehát tüneti kezelés és pusztá szankcionálás helyett a rendszer megerősítésére van szükség, amely hosszú távon a korrupció megelőzését, vagyis hatékony preventív eszközök megszületését eredményezheti. Ebben az esetben pedig a megfelelő ellenőrzés tarthatja fenn a már kialakított eljárásokat. (Az ÁSZ jelenleg is ezt az ellenőrző szerepet tölti be, amellet hogy nem nyomozó hatóság és nincsenek konkrét eszközei a korrupció visszaszorítására.)

Az ÁSZ integritás-projektje hosszú távú program, hét évre szól. Ez idő alatt integritás szemléletet kell befogadni a magyar közszolgáltatnak és egyfajta kultúraváltást kell kialakítani. Látható, hogy a számvevőszék nem egyik napról a másikra történő radikális változásra törekszik és arra is vigyáz, nehogy elveszítse eredeti ellenőrző szerepét.

Az integritás-projekt idén tavasszal indult. Lényege, hogy egy 155 kérdésből álló felmérésben olyan szervezeti és működési szabályozási területeket vizsgál, amelyek hatással vannak az intézmény integritására. Ez azt jelenti, hogy egy intézmény akkor működik integritás-szemléletben, ha következetes és feddhetetlen, a munkakörnyezete etikus, valamint a belső folyamatai tiszták és átláthatók. Mivel minden intézmény különböző, a felmérés éppen arra kíváncsi, hogy az egyes szerveken belül milyen összefüggések mutatják meg, mekkora a veszély a korrupció kialakulására. A kérdésekre adott válaszokat három

index segítségével összegzik. Az első index a szervezetek jogállásától és feladatkörétől függő eredendő veszélyeztetettségi tényezőket (EVT) mutatja meg. Ez minden intézmény esetében egyedi, azonban általánosságban elmondható, hogy amíg például egy óvodában a feladatellátáskor kisebb az esély a korrupciós esetek kialakulására, addig a forráshiányos, ámde feladataikhoz foggal-körömmel ragaszkodó helyi önkormányzatoknál számos

A számvevőszék nem egyik napról a másikra történő radikális változásra törekszik.

korrupciós kockázat létezik. A második index az egyes intézmények napi működésétől függő – az eredendő korrupciós veszélyeztetettséget növelő – tényezővel (KVNT) számol. Ez a működés közbeni veszélyek dinamikáját mutatja, ami érdekes eredményekre vezethet. Látszólag az első index (EVT) alapján a felsőoktatási intézményeknél sokkal több olyan tényezőt találhatunk, amely a korrupció melegágya lehetne, mégis itt mutatható ki a legtöbb működés közbeni, nem-fair eljárásnak megfelelő eset. A harmadik index

a kontrollok hiányából adódó korrupciós veszélyeztetettséget (KHKT) mutatja. Ez azért érdekes, mert számos helyen korrupcióveszély jöhet létre, a fontos, hogy ezt mennyire sikerül kordában tartani az intézményen belül. Ha kicsi a veszélye a nem-fair eljárásoknak, de tudvalevő, hogy azok kialakulása esetén nem lenne semmi az intézmény eszköztárában, akkor egyértelmű igény van az integritás szemlélet újragondolására. A három index alapján azok az intézmények állnak a legjobban, amelyek a magas kockázatok mellett kevesebb veszélyeztetettséggel bírnak, s így nagyobb kontrollt tudnak kifejteni. A legrosszabb esetben a „magas kockázatok és kevés kontroll” működik, a működést alig befolyásoló tényezőkkel.

A hosszú távú felmérés nagy előnye, hogy az intézmények saját maguk adhatnak válaszokat, és hét éven keresztül mindig lesz viszonyítási alapjuk saját múltbéli helyzetükhöz, valamint más intézményekkel is összehasonlíthatják eredményeiket. A program sikeressége esetén ezentúl nem egy felülről vezérelt elv alapján hozzák meg a szükséges döntéseket, hanem az intézmények egyéni igényeik alapján mutathatják fel évről évre, mennyit léptek előre a korrupció visszaszorítása terén. A projektet az intézményenkénti motiváció, a saját, illetve közös érdek- és értékfelismerés mozgatja. Ha jól működik, kialakulhat egy magyar modell, amely a jövőben akár nemzetközi mintaként is szolgálhat. ■

A Kormányzati Személyügyi Szolgáltató Rendszer

szöveg: Szenvedy Zoltán, forrás: <http://integritas.asz.hu/>

Integrált személyügyi informatikai rendszer működik januártól a kormányzatban, amely egyszerűsíti és részben központosítja a minisztériumokban, a Miniszterelnökségen és a Nemzeti Közigazgatás Intézetben (NKI) dolgozók nyilvántartását. A közigazgatás személyügyi tevékenységének támogatása eltér az üzleti szférában alkalmazott rendszertől, de a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató Rendszer (KSzSZR) alkalmas a közszféra valamennyi jogviszonyának kezelésére, és szakértői HR-szolgáltatások nyújtására. A központi adatbázist az NKI kezeli.

fotó: depositphotos

Személyügyi adminisztráció

A személyügyi adminisztrációs modul feladata a szervezetkezelés. Ez teszi lehetővé az alá- és fölérendeltségi viszonyok meghatározását, valamint egy adott szervezeti egységen belül a státusok kezelését, és az egység általános jellemzését is. A modulban felépített szervezeti hierarchia nagyon fontos, mert ez az alapja több más modul, illetve általános funkció működésének. (Ilyen például

a jogosultsági rendszer, ami biztosítja, hogy egy felhasználó csak az aláren-

delttségébe tartozó adatokhoz férhessen hozzá.)

A KSZSZR rendszerébe tartozók:

- kormánytisztviselők,
- munkavállalók,
- állami vezetők,
- Hjt. hatálya alá tartozó – minisztériumokba vezényelt – hivatásos állomány tagjai
- Hszt. hatálya alá tartozó – minisztériumba vezényelt, illetve berendelt – szolgálati jogviszonyban álló állomány tagjai,
- beosztott bírók,
- beosztott ügyészek,
- ösztöndíjas foglalkoztatottak

A személyügyi nyilvántartás tar- talmazza a közigaz- gatási szervezetben előforduló jogviszo- nyokat

A munkafolyamat-támogatás kiterjed az önkiszolgáló felület kezdeményezéseire, jóváhagyásokra, riasztásokra, valamint a feladatütemezésre. A KSzSzR az okiratok előállítás mellett biztosítja a jogviszony létesítésére, módosítására, illetve a jogviszony megszüntetésére vonatkozó adatok kezelését is.

Munkaidő és távollét nyilvántartása

A munkaidő-regisztráció, a szabadság és egyéb távollétek nyilvántartása tartozik ehhez a modulhoz. A KSzSzR automatikusan számítja minden foglalkoztatott adott évben felhasználható szabadnapegyenlegét, figyel minden olyan életpályához kapcsolódó változást, ami növelheti a szabadságkeretet. Évközbeli belépés esetén ezeket időarányosítva számítja ki. Az önkiszolgáló felületen keresztül minden felhasználónak könnyebb a távollétigénylés: egyszerűen kiválasztja a távollét jogcímét és időtartamát – ez pedig a jogosult vezető jóváhagyásával véglegessé is válik.

A rendszer lehetőséget biztosít rendkívüli munkavégzés elrendelésére, valamint a teljesítés rendszeren belüli igazolására. A Magyar Államkincstár bérszámfejtési rendszerének elektronikus úton is eljuttathatnak adatokat, de olyan távollétdat esetében, ahol például táppénzes papírt is mellékelni kell, továbbra is a megszokott módon jutnak az adatok a Kincstárba.

A KIR számára szükséges távolmaradási jelentés kitöltése sem manuális feladat többé, a KSzSzR automatikusan tölti ki

fotó: depositphotos

a nyomtatványt. A jelenléti ív kitöltése továbbra is kézzel történik, mert a rendszer nincs összeköttetésben a minisztériumokban használt beléptetőrendszerrel. (De a havi jelenléti ív sablonjai nyomtathatók.)

Foglalkoztatotti/ Vezetői Önkiszolgáló Felület (ESS/MSS)

Az ESS felületén többek között elérhető a dolgozók személyes adatai, kezdeményezni lehet ezek módosítását, vagy szabadságigénylést, illetve képzésekre is lehet jelentkezni ezen a felületen. A vezetők számára elérhető internetes önkiszolgáló felület nagy része megegyezik a foglalkoztatotti önkiszolgáló felülettel. A különbség az, hogy az MSS nem saját személyre irányuló intézkedéseket, kezdeményezéseket tartalmaz, hanem a vezető irányítása alá tartozókat.

Képzés- adminisztráció

A képzés-adminisztráció modul teljes körűen biztosítja a minisztériumi és központi oktatások, képzési feladatok szervezését; támogatja a képzési és vizsgaszervezési munkafolyamatokat, az elvégzett képzések egyéni nyilvántartá-

sát; továbbá biztosítja a Teljesítményértékelési modullal való kapcsolatot.

Az alkalmasságok (személyi és szakmai kompetenciák) kezelése funkció által a tanfolyamokhoz rendelhetünk különböző kompetenciákat, amelyek a tanfolyam elvégzésével automatikusan vagy manuálisan rögzülnek a „hallgató” személyi profiljához. A beiratkozások kezelése funkció önkiszolgáló felületen keresztül biztosítja a regisztrációt.

A jelentkezés minden esetben több szintű jóváhagyással zárul, amelyről a vezető(k) értesítést kapnak. Az erőforrások előjegyzése funkció kezeli a képzés szervezéséhez elengedhetetlen erőforrások (oktató, helyszín, terem, egyéb erőforrás) biztosítását. A modul generálta riportok, lekérdezések és kimutatók tervezhetőbbé és hatékonyabbá teszik a munkafolyamatokat.

Dokumentumtár

A dokumentumtár a KSzSzR használatához szükséges személyügyi okmányok, nyomtatványok kezelésére szolgál.

A dokumentumtár feladata a KSzSzR egyes moduljaihoz szükséges okmányok és egyéb dokumentumok egységes kialakítása is. A KSzSzR-t használó szervezetek számára így egységessé válhat a személyügyi folyamatok dokumentálása. Vezetői információs rendszer (VIR), humán-erőforrás kontrolling
Biztosítja a különböző törvények által előírt statisztikai adatszolgáltatások, »

fotó: depositphotos

valamint a szükséges személyügyi beszámolókat gyors és pontos elkészítését.

A rendszer előnye, hogy mindig az aktuális állapotokat tükrözi, alkalmas összetettebb kimutatások elkészítésére, illetve támogatja a létszám- és költségtervezést.

Kapcsolat külső rendszerekkel

KIR (Központosított Illetményszámfejtő Rendszer)

A Honvédelmi Minisztérium kivételével valamennyi minisztérium a Kincstár által fejlesztett és üzemeltetett, központosított illetményszámfejtő rendszer (KIR) alkalmazója.

A KIR és a KSzSzR közötti felhasználói kapcsolat kialakításának célja kettős. Egyrészt a manuális munka csökkentése érdekében a személyzeti rendszerben keletkező, az illetményeket érintő intézkedések átkerülnek a számfejtő rendszerbe. Ezzel el lehet kerülni a minisztériumokban és a Kincstárban történő kettős adatrögzítést, illetve az ebből adódó esetleges hibákat.

Másrészt a KIR-ben számfejtett létszám-, illetmény- és távollétdatákat átadják a személyzeti rendszernek.

A KIR sajátosságai miatt jelenleg nem lehet minden adatot elektronikus úton átadni, ezért egy részüket papíron fogja a KSzSzR elkészíteni. A rendszer biztosítja, hogy az okmányok adattartalma megfelelő a számfejtésre vonatkozó jogszabályi előírásoknak is.

A KÖZIGÁLLÁS informatikai rendszer támogatja a kötelező pályáztatáshoz kap-

cso-
lódó fel-
adatokat, így
különösen a pályázati
felhívások közzétételét, az
NKI által az államigazgatási szervek
részére történő kompetenciavizsgálatok
lefolytatását, továbbá a toborzási adat-
bázis működtetését.

Szolgáltatás Ellátási Alapadattár

A Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (KSzF) biztosítja a minisztériumok (kivéve Külügyminisztérium és Honvédelmi Minisztérium) és egyes intézmények munkaügyi infrastruktúráját. A KSzF csak akkor kezdi el működését, ha egyértelműen beazonosítható az ellátott személye, az ellátáshoz szükséges adatok már szerepelnek a SzEAT rendszerben.

A többszöri adatbevitel kiküszöbölésére felhasználói felületet alakítanak ki, hogy a dolgozóknak ne kelljen két különálló rendszert is kezelniük. A KSzSzR lehetőséget teremtett a – SzEAT szempontjából – releváns kiegészítő adatok elhelyezésére. Emellett a SzEAT rendszerbe a KSzF olyan adatokat is rögzít – mint a foglalkoztatott elhelyezési és elérhetőségi adatai –, amiket a vissza-irányú felület egy az egyben átad a központi rendszernek.

KIR 3 Iratkezelő Rendszer

A KSzSzR humán folyamataihoz kapcsolódó okmányokat automatikusan iktatja a KIR 3 iratkezelő rendszer. Más iratkezelő rendszert használó minisztériumokban, a továbbiakban is manuálisan történik az iktatás.

Az automatikus iktatás biztosítja, hogy a KSzSzR-ben előállított okmány generálása meghívja az iktatóalkalmazást, létrehozza az iktatószámot a KIR 3 programban, ami megjelenik az okiraton.

A KSzSzR bevezetése

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben a *Személyügyi központ szervezetfejlesztése és teljesítményértékelés* című, ÁROP-

2007/2.2.1. számú kiemelt projekt egyik legjelentősebb eleme a fent ismertetett integrált személyügyi informatikai rendszer kiépítése. A közbeszerzési pályázatot kiíró MeH-KSzK konzorciumszerződést írt alá a TATA Consultancy Services Ltd. magyarországi képviselőjével a projekt megvalósításáról.

Az alkalmazásrendszer bevezetése januártól folyamatosan zajlik a minisztériumokban. Első lépésként az eddigi nyilvántartóprogramokban tárolt adatokat töltötték át, majd ezek ellenőrzése és adatszűrés zajlott. A személyügyi alapnyilvántartás modul bevezetését követően a kiegészítő modulok (képzés, oktatás, munkaidő- és távollét-nyilvántartás) éles indítása is megtörtént.

A KSzSzR-t használó ügyintézőkön kívül minden foglalkoztatott elérést kap a rendszer önkiszolgáló felületéhez. A jogosultságok kiosztása folyamatban van. Jelenleg a Külügyminisztérium kivételével minden minisztérium a KSzSzR-t használja.

A kormánytisztviselőket érintő jogszabályváltozások miatt azonban – és a későbbiekben várható hasonló változások miatt – szükség lesz a KSzSzR több funkciójának átalakítására.

A KSzSzR kiterjesztése

A rendszer jelenleg a minisztériumok, a Miniszterelnökség, valamint az NKI körére terjed ki. A KSzSzR bővíthető és rugalmasan alakítható – a későbbi kiterjeszhetőség érdekében –, így a közigazgatásban egységes személyügyi szoftvert használhatnak. Ez növeli a hatékonyságot és csökkenti a költségeket, így elkerülhetők a párhuzamos beszerzések, fejlesztések.

Más intézmények csatlakozásához, a rendszer bővítéséhez hardverbeszerzés, licencek beszerzése, a felhasználók képzése, tanácsadás (az egyedi, fejlesztendő funkciók témájában), adattisztítás, adatmigráció, változáskezelés szükséges, valamint a menedzsment funkciók biztosítása. De célszerűségi és költséghatékonysági szempontból egyaránt indokolt, hogy az új, fejleszteni kívánó szervezetek a meglévő, a közigazgatásra szabott rendszerhez csatlakozzanak, és ne saját fejlesztéseket végezzenek. ■

Időtálló új Ptk. előkészítésén munkálkodik a Kormány

szöveg: Szenvedi Zoltán

Lapunk jelen számának megjelenése után kerül a Kormány elé az új Polgári Törvénykönyv tervezetének első változata, amelynek kodifikációja írásunk elkészültekor hozzávetőlegesen nyolcvan százalékban volt készen. A komoly kodifikációs munkát az ELTE tanára, Székely László miniszteri biztos koordinálja. A Közzolgálatnak adott interjújából kiderül, hogy a két éve elfogadott, de hatályba nem lépő jogszabályhoz képest számos változás akad majd az új könyvekben, de Székely szerint főként az értelmezést és a jogalkalmazást megnehezítő elemeket dolgozták át a különböző bizottságok. Mivel az őszi parlamenti ülészakban feszített lesz a törvényhozási ütem, a miniszteri biztos szerint jövő év elején kerülhet az Országgyűlés elé az új kódex.

» Jelenleg holt tart a kodifikációs munka?

Sz. L. A Kodifikációs Főbizottság arra kapott mandátumot, hogy a Kormány asztalára letegyze a tervezet első változatát, a munkából jelenleg nagyjából nyolcvan százalék van kész, de ősszel a hátralévő részt is befejezzük. A tervezet elfogadása után következhet szakmai és közigazgatási egyeztetés keretében a széles körű társadalmi vita, a felvetődő észrevételek, javaslatok feldolgozása, és a szükséges korrekciók átvezetése a szövegtervezeten.

foto: depositphotos

» *A 2009-ben elfogadott, de hatályba nem lépett jogszabályanyagból melyek azok a részek, amelyek kikerültek, illetve amelyek újként bekerültek az Önök által készített tervezetbe?*

Sz. L. A legnagyobb tétel a társasági törvény inkorporálása a kódexbe. A gazdasági társaságokra vonatkozó teljes anyagi jogi szabályozást szelektálni kellett, eldönteni, hogy a társasági jog szabályai közül melyek azok, amelyek a jogi személyek általános szabályai közé tartoznak, mit kell szabályozni az egyes társasági formák speciális szabályai között, s végül melyek azok a részek, amelyek a cégjogban, a számviteli jogban, más ágazati jogokban kerüljenek elhelyezésre. A jogi személyekre vonatkozó joganyag egyébként is a ma még hatályos Ptk. talán legelhanyagoltabb, leginkább erodálódott része, amely már valóban megérett egy alapos revízióra, a tételes szabályok jelentős kibővítésére és megerősítésére. Az avultság fokára jellemző, hogy a még hatályos kódex a jogi személyek sorában első helyen említi az állami vállalatot és trösztöt, holott már több mint másfél évtized telt el azóta, hogy az utolsó ilyen jogi személyek megszűntek.

Úgyszintén fontos újdonság, mondhatni a készülő kódex szellemiségéből fakad, hogy az egyesület, mint a magánjogi autonómia szervezeti kifejeződése – szemben az elfogadott, de hatályba nem lépett törvénnyel – természetesen helyet kap a jogi személyek sorában. Mindazonáltal mondhatjuk, hogy a magánjogi jogalkotás által a hagyományosan átfogott nagy jogterületek határait a készülő új kódex nem rajzolja át, legfeljebb kodifikációs szinten is kifejezi a lényegi összetartozásokat, például azzal, hogy a családjog anyagát is önálló könyvként inkorporálja.

A változtatások legnagyobb részét az idő, s nem a jogpolitikai buzgalom inspirálta, a kodifikációs munka több mint egy évtizede folyik, s a gondos előkészítés és a benne részt vevő szaktekintélyek hozzáértése, alapossága és igényessége kellően széles szakmai elfogadottságot biztosíthat az új törvénykönyvnek. Viták, eltérő álláspontok megfogalmazása és képviselése természetesen bizonyára előfordulnak majd, ezekre számíthatunk, és fel is készültünk rájuk megfelelő

Székely László

Könyv || Hermann Hesse: Narziss és Goldmund

Film || Andrzej Vajda: Menyegző

Zene || Mozart: Varázsfuvola

Hobby || evezés, vitorlázás

szakmai érvekkel. Hogy csak egyetlen példát említsek: szinte bizonyos, hogy egy jól körülhatárolható véleménycsoport kritizálni fogja a készülő kódex cselekvőképességi szabályait azért, mert azok fenntartják a nagyjából negyvenötezer embert érintő cselekvőképességet kizáró gondnokság intézményét – a szűkebb szakmai közvélemény teljes egyetértésével, tegyük hozzá. A hatályba nem lépett Ptk. egyébként lényegében ugyanazt a megoldást alkalmazta, csak nem

A változtatások legnagyobb részét

az idő s nem a jogpolitikai buzgalom inspirálta, a kodifikációs munka több mint egy évtizede folyik.

nevezte néven az intézményt, hanem valamiféle szeméremből szómágiát alkalmazott („kommunikációképtelen korlátozottan cselekvőképes”), ami lásuk be, fából vaskarika-szerű megoldás.

Ezen a ponton tehát számíthatunk zajos kritikára, holott nem ez a lényeg, hanem az, hogy a készülő tervezet minden olyan új megoldást – előzetes nyilatkozat, támogató kijelölése, korlátozás csak ügykörönként, szükségesség és arányosság követelménye stb. – átvett a hatályba nem lépett törvényből, amely valóban a fogyasztékkal élők érdekeit szolgálják, és ténylegesen is alkalmasak a helyzetük jobbítására. A jogalkalmazási gyakorlat által befogadhatatlan, végrehajthatatlan megoldások kikövetelése, erőltetése teljesen inproductív, tehát értelmetlen.

» *Ha már itt tartunk, az általános igény a törvényhozóval szemben mindig az, hogy az általa megalkotott szabály kövesse a társadalmi és technológiai változásokat. Például a Büntető Törvénykönyv is olyan ütemben módosul, amilyen ütemben tűnnek fel az újabb bűncselekmények. Így működik ez a Ptk-val is?*

Sz. L. A magánjog szerencsésebb helyzetben van, mert a magánjogi szabályok absztrakciós szintje általában magasabb, mint a büntetőjogiaké. Vegyünk egy példát: ha a kódex azt mondja, hogy a tulajdonos jogosult a dolgát birtokolni, használni, hasznosítani és azzal rendelkezni, akkor a lehetséges tulajdonosi cselekvések végtelen számát fogja át ezzel az egyetlen meghatározással. A büntetőjog helyzete nehezebb, mert mikrotényállásokat kell sebészi precizitással definiálnia, körülírnia, elválasztva ezzel a büntetendő és a nem büntetendő cselekvéseket egymástól. A magánjog gyakran úgynevezett gene-

rálklauzulákkal operál, így szabályai sokkal időállóbbak. Ugyanakkor ez a módszer kreatívabb jogalkalmazást igényel, aktívabb szerepet vár el az ítélkező bírótól is. A kodifikációnak ott van felelőssége, hogy képes-e a magas általánosítású szabályokat úgy megalkotni, hogy a változó körülmények okozta erózióval szemben minél tovább védje a kódexet. Természetesen mindig lesznek szükséges módosítások, de gondoljunk bele, hogy az 1959-es kódex egy teljes rendszerváltozást élt át,

és még mindig hatályban van, soktucatnyi módosítással természetesen. Mi most egy hasonlóan maradandó kódex elkészítésén dolgozunk, reményeink szerint az új törvénykönyvnek is lesz legalább ötven éve.

» *Visszatérve a tervezet újdonságaira, bekerül a családjog is a törvénykönyvbe, holott 1952 óta ez külön törvénnyel szabályozott jogterület. Mi ennek az oka?*

Sz. L. A szocialista jogi ideológia szerint a családi viszonyok alapvetően nem vagyoni viszonyok, s ezt akarta nyomatékosan kifejezni a jelenlegi törvényi különállás. A hétköznapi tapasztalat is igazolja azonban, hogy ma már a családjogon belül a vagyonjog az egyik legfontosabb kérdés. Gondoljunk csak egy bontóperben a vagyonmegosztás vagy a lakáshasználat kérdésére. Az elavult ideológiai előfeltevé-

nek az elvetésével teljesen indokolatlan a családjogi joganyagot a Ptk.-n kívül tartani, hiszen számos területen, például az öröklési jogban, igen szoros az összefüggés a családjogi személyi és vagyoni viszonyok között. Az élet hozta ezt a változást is, a családjogi ügyekkel foglalkozó bírák alátámaszthatják, hogy manapság jóval bonyolultabbak

az effajta vagyonmegosztási perek, hiszen sok esetben bonyolult társasági vagyonelemeket, részvényeket, üzleti részesedéseket kell megosztani a volt házastársak között.

» *Kevésbé védi majd a közszereplők személyhez fűződő jogait az új kódex. Erre miért van szükség?*

Sz. L. A magyar jogban eddig nem volt írott szabály a közszereplők lefelé modulált személyiségi jogi védelméről, az elvet csak az Alkotmánybíróság és a bírói gyakorlat éltette, átvéve a fejlett demokráciák által kifejlesztett doktrínát. A tervezet javaslatának lényege az, hogy a közszereplőket megillető személyiségi jogok a közügyek szabad vitatását indokolatlanul ne korlátozhatassák. A tervezet ezen a ponton jelentősen tángítja a szólás- és sajtószabadság lehetőségeit a hatályba nem lépett törvényhez képest. Abban ugyanis csak a közszereplők becsületére és jó hírnévére vonatkozott, a készülő tervezet szerint viszont elvileg bármilyen személyiségi jogára, pl. képmás, hangfelvétel, személyes adat, magántitok stb. vonatkozik majd a redukált védelem. Ugyanakkor a készülő törvény pontosan kijelöli a rendeltetésszerű joggyakorlás határait is azzal, hogy a közszereplők védelmi szintjének csökkentését szigorúan funkcióhoz köti, s ez a funkció nem más, mint a közügyek szabad vitatásához fűződő alkotmányos érdek. A cél tehát a közszereplők, a közhatalmat gyakorlók szabad bírálhatósága a közérdekében, s nem az, hogy a közszereplést vállalatok minden konkrét cél nélkül megfosszuk a személyiségi jogaik egy jelentős részétől – csak úgy általában. Idevágó példával: a különböző közhatalmat gyakorló személyeket a törvény évente nyilvános vagyonyilatkozat tételére kötelezi, ami nem vitásan jelentősen korlátozza őket a személyes – jelen esetben vagyoni helyzetüket illető – adataik feletti rendelkezési jogukban. Mi ennek a célja? Nyilván az, hogy a transzparens adatok ismeretében a nyilvánosság, a sajtó ellenőrizni tudja az érintett vagyoni helyzetének alakulását, ha felmerül a gyanúja annak, hogy az visszaélve közéleti pozíciójával, illegális módon gyarapítja a vagyonát. Ezzel szemben mi történik nálunk? A bevalási határidő után hetekig mással sem traktálja a bulvármédia a maga milliós

»

**Várhatóan a jövő év
első felében válhat
elfogadott törvénnyé.**

közönségét, mint hogy az egyes közhatalmat gyakorlók vettek-e új lakást, nyaralót, autót, más értékes ingóságot az előző évben, csak úgy, minden cél vagy szükség nélkül. Számomra ez elég vizsgatetsző, s remélem a jövőben az ilyen eljárás joggal való visszaélésnek minősül majd, hiszen tegyük fel a kérdést, hogy az ilyen érzékeny személyes adatok konkrét cél nélkül való kitergetése mennyiben járul hozzá a demokratikus társadalom harmonikus működéséhez, a közügyek szabad vitatásához? Persze ha a közéleti szereplővel kapcsolatban például a korrupció gyanúja merülne fel, úgy értelemszerűen az ilyen adatoknak mind a közönség, mind a média számára nyilvánosnak kell lenniük. De az, hogy mondjuk a feddhetetlen ombudsman vásárolt-e egy új lakást tavaly óta, csak úgy általában miért tartozna a közéleti szereplők iránt egyébként is intoleráns és indulatos nyilvánosságra, nos, én nem tudom.

» *A sok újdonság mellett még egy érdekes dolgot találtam a készülő törvény koncepciójában, miszerint a telekkönyvek vezetését a bíróságokhoz szeretnék delegálni. Ez azonban rengeteg plusz feladatot és költséget ró a bíróságokra, de személyzeti kérdéseket is felvet. Van erre pénzügyi fedezete a Kormánynak?*
Sz. L. Ebben a kérdésben mi csak javaslatot tehetünk a Kormánynak, mert ez jogpolitikai kérdés, amelynek szervezeti és költségvetési következményei vannak. A Kodifikációs Főbizottság elnöke, Vékás professzor (Vékás Lajos Széchenyi-díjas jogtudós, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja – a szerk.) álláspontját tolmácsolom ebben a kérdésben, miszerint ez hasznos lépés lenne, de olyan felelősséggel jár, amit a kodifikációs bizottságok saját hatáskörükben nem dönthetnek el. Formálódik a közigazgatás új szervezete, ennek keretében ez a megoldás is elképzelhető lenne. Megfontolandó, hogy az ingatlanokat

illető tulajdonviszonyok stabilitása, átláthatósága és biztonsága legyen a fő szempont. E nélkül valódi tulajdonról nem is beszélhetünk. Az, hogy a földhivatalokban olyan tisztviselők dönthetnek lényeges dologi jogi kérdésekben, akiknek nincs jogi végzettsége, és akik utasíthatóak – gondoljunk a Sukoró-ügyre –, arra kellene intse a döntéshozókat, hogy érdemes lenne megfontolni a javasolt megoldást. Ez a változás nem érintené a földhivatalok egyéb hatásköreit, de a hivatalokba lehetne delegálni olyan bírót, akik a telekkönyvi ügyeket a bírósági eljárás szabályai szerint intézik el, és ezért ilyenként felelősséggel is tartoznak.

» *Ha lezárul a kodifikációs folyamat, elkezdődik a társadalmi egyeztetés...*

Sz. L. Igen, de ennek során eget rengetően új javaslatok, meglátások és kritikák felbukkanására már nemigen számíthatunk. Egyrészt a tervezet készítése során figyelembe vettük a hatályba nem lépett törvény szakmai és társadalmi vitáján már felmerült észrevételeket, másrészt a kodifikációs bizottságok összetétele széleskörű szakmai konszenzust és elfogadottságot tükröz. Eredetileg az volt az elképzelés, hogy még az idén parlament elé kerül a törvényjavaslat, de tekintettel az ősszel várható feszített ütemű jogalkotás tempójára, várhatóan a jövő év első felében válhat elfogadott törvénnyé. A hatályba lépés várható ideje a kihirdetéstől számított egy év. Ez alatt az egy év alatt kell elkészíteni azt a törvényt (Ptk.), amely a hatályba lépés miatt szükséges igen nagyszámú módosításokat átvezeti a jogrendszer egészén. Ez sem lesz csekély feladat. ■

fotó: depositphotos

Az új Kbt. szabályozásának főbb elemei

szöveg: Boros Anita egyetemi adjunktus, fotó: Hornyák Dániel

A 2003-ban elfogadott (második) közbeszerzési törvényt eddig több mint ötször módosították. Részben a jogalkalmazást megnehezítő, már-már átláthatatlan szabályhalmaznak, részben az időközben is változó uniós jogyagnak, valamint egyes jogpolitikai célok minél jobb érvényesítésére kialakult igénynek köszönhetően vetődött fel egy új alapon nyugvó közbeszerzési szabályrendszer kialakításának szükségessége.

A júliusban elfogadott CVIII. törvény (a továbbiakban: új Kbt.), az új közbeszerzési törvény az eddigi szabályozási megoldással szakítva lényegesen egyszerűbb konstrukció mellett foglal állást. Az új Kbt. első részében meghatározza azokat az általános szabályokat, amelyek minden közbeszerzésre irányadók. A rezsimrendszer változatlan marad,

így továbbra is megkülönböztetjük a közösségi és a nemzeti rezsimet. A második részben az uniós értékhatárt elérő értékű, míg a harmadik részben az uniós értékhatár alatti beszerzésekre alkalmazandó nemzeti eljárásrend szabályairól rendelkezik. A negyedik rész a közbeszerzési szerződésekkel, az ötödik rész a közbeszerzésekkel kapcsolatos jog-

orvoslatok, a hatodik pedig a Közbeszerzési Hatóságra vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Összességében egy lényegesen rövidebb jogszabályt fogadott el az Országgyűlés (az eredeti 407 helyett 183 szakasz), ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy az új Kbt. „még csak” a közbeszerzési szabályrendszer vázát képezi. »

Számos részletszabály kidolgozására ad felhatalmazást (lásd 182. §.), amelyek hiányában a közbeszerzési jogalkalmazás még meglehetősen nehézkes lenne.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy a nemzeti eljárásrendet a francia szabályozáshoz hasonlóan alakították ki, vagyis az ajánlatkérő – árubeszerzés és szolgáltatásnyújtás esetében – egyes garanciális közbeszerzési szabály figyelembevételével maga határozhatja meg a lefolytatandó eljárás szabályait, vagy választhatja az új Kbt.-ben meghatározott, uniós eljárásrendben alkalmazandó formális eljárás követését is. Az új törvény az alapelvi szintű szabályozás szerepét erősíti: számos, a polgári jogban már meghonosodott alapelvet ültettek át a közbeszerzési jogba (például jóhiszeműség és tisztesség elve, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye). Továbbra is erőteljesen érvényesül a verseny tisztaságának alapelve, ezért a többes megjelenés garanciális szabályai az új Kbt.-ben is megjelennek.

A törvény ugyanakkor továbbra is lehetőséget biztosít a közös ajánlattételre (részvétellel jelentkezésre), annak szabályait azonban jelentősen egyszerűsíti, így többek között lehetővé teszi, hogy amennyiben az ajánlatkérő ajánlati biztosíték nyújtását írja elő, azt a közös ajánlattevőknek elegendő egyszer rendelkezésre bocsátania és amennyiben az ajánlati kötöttséget bármelyik közös ajánlattevő megsérti, a biztosíték az ajánlatkérőt illeti meg. A közös ajánlattevők kötelesek maguk közül egy, a nevükben eljárni jogosult képviselőt megjelölni és a közös ajánlattevők (részvétellel jelentkezők) megjelölését minden nyilatkozatnak egyértelműen tartalmaznia kell.

Nagyon fontos új szabály, hogy megszűnik a tíz százalékos alatti és a fölötti alvállalkozó közötti különbségtétel. Továbbra sem lehet alvállalkozónak minősíteni az olyan szervezetet vagy személyt, amely több mint huszonöt százalékban fog közvetlenül részt venni a szerződés teljesítésében. Az ajánlattevőként szerződő fél teljesítésében csak olyan alvállalkozó vehet részt, akit az ajánlattevő az ajánlatában nevesített,

ugyanakkor köteles közreműködni az olyan alvállalkozó és szakember az ajánlattevő teljesítésében, aki vagy amely az ajánlattevő alkalmasságának igazolásában részt vett. Amennyiben az ajánlattevő mégis más, az ajánlatában meg nem jelölt alvállalkozót kíván igénybe venni, attól függően változik a követendő eljárás, hogy az adott alvállalkozó az eljárásban részt vett-e az alkalmasság igazolásában.

Új alvállalkozó bevonását az ajánlattevő köteles bejelenteni az ajánlatkérőnek, és egyúttal nyilatkoznia kell arról is, hogy az általa nevesített új szervezet vagy személy nem áll a kizáró okok hatálya alatt. Az alvállalkozó vagy szakember ugyanakkor, aki az alkalmasság igazolásában részt vett, csak a törvényben foglalt szigorúbb feltételek fennállása esetén és az ajánlatkérő hozzájárulásával cserélhető le. Kivétel ez alól az az eset, amikor egy meghatározott alvállalkozó igénybevétele az érintett szolgáltatás sajátos tulajdonságait figyelembe véve a közbeszerzési eljárásban az ajánlatok értékelésekor meghatározó körülménynek minősült. Egyebekben az alvállalkozó személye átalakulás vagy jogutódlás során az új törvény szerint változhat.

Szintén kiemelendő, hogy az új törvény megszünteti az erőforrás-szervezet fogalmát és az alkalmasság igazolásában az ajánlattevőn kívüli bármely más szervezet attól függetlenül vehet részt, hogy a két szervezet milyen jogi kapcsolatban áll egymással, lényeges tehát, hogy a jövőben nem lesz szerepe az alvállalkozói

minőségnek azzal kapcsolatban, hogy mely szervezet igazolhat alkalmasságot az ajánlattevő számára.

Az új Kbt.-ben egyszerűsödnek az alkalmasság igazolásának szabályai, valamint átstrukturálták a kivételeket is, különösen az in-house beszerzések körét. Az új törvény új alapokra helyezi az összeférhetetlenség, az egybeszámítás szabályait. Ez utóbbi szerint az ajánlatkérőnek egybe kell számítania az olyan hasonló áruk beszerzésére vagy szolgáltatások megrendelésére vonatkozó szerződések értékét, amelyeknél a beszerzési igény egy időben vetődött fel, továbbá az ugyanazon építési beruházás megvalósítására irányuló szerződések értékét.

A közösségi rezsim szabályai az irányelvek adta mozgástérben egyszerűsödnek. Átalakították a kizáró okok rendszerét, a hiánypótlást és a felvilágosítás kérését egységesítették, illetve a tíz százalékot meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozó kategóriájának meg-

szűnésével az eddig azokhoz kötődő, az ajánlattevőéhez hasonló igazolási kötelezettségek sem terhelik az eljárás résztvevőit. Eltörölték az eredményhirdetés intézményét. A Közbeszerzések Tanácsát az új Kbt. átkeresztelti és a továbbiakban Közbeszerzési Hatóság néven működik tovább, az eredeti szervezeti struktúrájának megfelelően. A jogorvoslatok szabályait a bírósági és a Közbeszerzési Döntőbizottság joggyakorlatának megfelelően pontosították, a bírósági felülvizsgálat főszabály szerint egyfokúvá válik, ezzel is rövidítve az eljárás lehetséges időtartamát. ■

A Vas és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kormányablakok

szöveg: Jordán Judit, forrás: Vas és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kormányhivatalok

A kormányablakokat bemutató sorozatunkban most a két legtávolabb eső, a Vas- és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei iroda mindennapjaiba tekintünk bele. Kiderül, hogy valódi és álügyfelek, turisták és magyarok, szakmai vezetők és politikusok, vállalkozók és támogatásra szorulóknak egyaránt felkeresik ezeket a hivatalokat immáron majd' egy éve. De arról is szó esik, hogy miként befolyásolja a vasiak életét Ausztria, a szabolcsiakét pedig a román, az ukrán és a szlovák állam közelsége.

KORMÁNYABLAK
INTEGRÁLT KORMÁNYZATI ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

anyasági támogatás, Gyes). Az ügyfélszolgálat már indulásától kezdve kiemelt hangsúlyt fektetett az államigazgatási szervekkel való hatékony munkakapcsolat kialakítására. Ebben élen jártak az Igazságügyi Szolgálat ügyfélszolgálatának munkatársai, akik meglátogatták és információs anyagokkal látták el a kormányablakot, tájékoztatást adtak az általuk végzett feladatokról, ezzel segítve a munkát. Kiváló a munkakapcsolat a szombathelyi önkormányzattal is, ahol a kormányablak ügyfeleit szabad kapacitás esetén, előzetes telefonos megkeresésre, soron kívül fogadják. Különösen büszkék arra, hogy a kormányablak indulása után az ügyintézők munkáját – anonim módon – az egyik helyi internetes portál tesztelte, és kiválóan minősítette. Az „álügyfél” olyannyira elégedett volt a szolgáltatással, hogy valódi ügyfélként már többször is visszatért.

latos ügyek száma. A kormányablak működésének kezdetekor az állampolgárok elsősorban nem a hatáskörükbe tartozó ügyekkel keresték fel a hivatalt. Öröndetes tendenciaként könyvelhető el, hogy fokozatosan növekszik azoknak az ügyfeleknek a száma, akik tényleges ügyintézési szándékkal keresik fel a nyíregyházi kormányablakot. Az államhatár közelsége és az egyszerűsített honosítási eljárás miatt kiváló kapcsolat alakult ki a kormányablak és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Szatmár Megyei és Máramaros Megyei Szervezete között, amelyek segítik az erdélyi és a partiumi magyar közösséget a kérelmek előkészítésében és benyújtásában. Így nem meglepő, hogy nemcsak szakmai vezetők, mint Szabó Erika államtitkár vagy Csonka Ernő helyettes államtitkár látogatta meg a hivatalt, hanem Tökés László püspök, az Európai Parlament alelnöke is. ■

Magyarország földrajzilag legváltózatossabb területén, SZOMBATHELYEN, a kormányablak ügyfélfogadásának jellemző helyi sajátosságát az osztrák határ közelsége jelenti. Napjainkban ugyanis nagy számban vállalnak munkát Vas megyeiek Ausztriában, ezért gyakran keresik fel az ügyfélszolgálatot osztrák vállalkozói ügyintézésrel és határon túli családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos kérdésekkel. Bár az idegenforgalommal összefüggő ügytípusok nem tartoznak a kormányablak ügykörei közé, az ilyen kérdésekkel hozzájuk fordulók nem utasítják el, ha másként nem, az illetékes hatóságtól megszerzik a kért információt.

Legjellemzőbb ügytípus a Vas megyei állampolgárok körében az ügyfélkapu létesítése, illetve a családtámogatási ellátásokkal kapcsolatos ügyek (családi pótlék,

Az ország legkeletibb megyeszékhelyén, NYÍREGYHÁZÁN számtalan egyszerűsített honosítási eljárási iránti kérelmet nyújtanak be külföldi állampolgárok, ami nem csoda, hiszen Szabolcs-Szatmár-Bereg megye három országgal is határos. A nagy forgalom annak is köszönhető, hogy a kormányablak nem más szakigazgatási szervvel közös épületben, hanem a belvárosban, központi, jól megközelíthető helyen, a volt Bizományi Áruház épületében található, így az ország egyik leglátogatottabb ügyfélszolgálatává vált. Nyíregyházán az elmúlt időszakban több multinacionális nagyvállalat jelent meg, amelyek tevékenysége ugyan jellegükönél fogva nem érintik közvetlenül a kormányablakok működését, viszont elmondható, hogy partnereik, a kis- és középvállalkozások körében magas az ügyfélkapu létesítésével és az egyéni vállalkozói tevékenység bejelentésével, megszüntetésével, adatváltozással kapcsó-

Régimódi járások

szöveg: Jordán Judit, fotó: Hornyák Dániel

Hogy milyen lesz egy adott járáshoz tartozni és azon belül ügyet intézni a jövőben, nagyban múlik azon, hogyan működött a járás a múltban. A mesészerű elképzeléseknek valódi történelmi háttere is van, nem is elhanyagolható, hiszen ez segíti a 2013-ig kialakítandó járási rendszer előkészítőinek munkáját. A történelmi megközelítésben Horváth Gergely Krisztián és Dominkovits Péter tanulmánya és válaszei segítettek.

A járások – régebb időkben egyetlen nap alatt be lehetett járni területüket – történelmi vizsgálatahoz elengedhetetlen a vármegye és a szolgabíró kifejezések magyarázata, hiszen a járás e fogalmak nélkül bajosan *körüljárható*. Bár a közép- és kora újkori Magyar Királyságban a vármegyék (*comitatus*) alapvető közigazgatási egységként működtek I. Szent István óta, a szolgabírói hivatal (*iudex nobilium*, *avagy iudicum*) kialakulása a járásokkal együtt a 18. századra tehető. A szolgabíró akkor még nemcsak a közigazgatásban, hanem a megyei rendeletalkotásban (*sedria*) is jelentős részt vállalt, ami azt jelentette, hogy a járáson belül az adóbeszedésen, birtokiktatáson, határjáráson és jobbágyügyeken kívül a perek tanúidézését és kihallgatását is feladatuk kapta.

A nemesi vármegyék és a járások olyannyira összefonódtak a történelemben, hogy az 1232-ben II. András által kiadott kehidai oklevél nemcsak a nemesi vármegye létrejöttének szimbolikus dátuma, hanem egyúttal a szolgabírói tisztség megalapozója is. Ugyanis azok a nemesek, akik a királyhoz folyomottak ezért az oklevélért, valójában „a teljes igazság” szolgáltatását kérték, vagyis az igazságszolgáltatási szerepkörök kialakítása miatt jöttek létre új igazgatási egységek. A háttérben az állt, hogy a nemesek közti perekben csupán a király bírálhatott. Az azonban kivitelezhetetlen volt, hogy az összes ilyen ügy az uralkodó elé ke-

rüljön, ezért alkalomadtán a nádor, esetleg a megye főispánja helyettesíthette. A nádor évente egyszer tartott törvényt, a főispán pedig egy másik időszakban bírálkodott. Ha már összegyűltek, alkalmat kerítettek arra is, hogy királyi parancsokat, törvényeket hirdessenek ki, beszédjék a különböző adókat, intézkedjenek – különösen a török időkben – a katonaság kiállításáról, és megválasszák az országgyűlésben a megyét képviselő nemesi küldöttség tagjait is. Szükség volt tehát egy szolgabíróra, aki gyakrabban igazságot tehetett. Az 1420-as években pedig már adószedési egységként is számon tartották a járásokat.

A középkori Magyarországot a négyjárásos megyék jellemezték, de kisebb számban előfordultak kétjárásos vármegyék

is. Az is igaz, hogy kialakulások hosszú folyamat volt és nem is mindenhol egyszerre történt, mint ahogyan a szolgabírói kar is területenként változó módon jött létre. Így például a Dél-Dunántúlon Tolna esetében 1306–1314 között zajlott le az átalakulás, míg Győr vármegye esetében 1328-ból ismert e megyei szervezethez írott – adott esetben uralkodói (I. Károly által kiadott) – parancslevél (*iudicibus nobilium*). Nem úgy történt tehát, mint a mai jogállami keretek között, hogy a jogalkotás alatt meghatározott hatálybalépési határidőtől számítva a jogszabály egyaránt érvényes mindenki-re, vagyis egyszerre és egységesen.

A járáshatárok meghúzásakor az adott megye fekvése (domborzat és vízrajz) vagy a nemesség létszáma volt az elsődleges

„Mária Terézia királynő (1740–1780) uralkodásának időszakát általánosan jellemezte, hogy a szolgabírói kar (az esküdtekkel együtt) a középszintű egységet képező megyénél alacsonyabb közigazgatási területi szinten oldotta meg az abszolutista állam által előírt adó és közigazgatási feladatokat: pl. végezte az adókövetést, adóbeszedést, regisztrálta az adózó lakosságot és annak változásait, összeírta a felekezete, foglalkozása, etnikuma alapján a rendi társadalomba nem minden probléma nélkül vagy nehezen integrálható helyi lakossá-

got (pl. zsidók, cigányok). Közigazgatási feladatai között az út és vízrendészeti munkák kiemelkedő jelentőségűek voltak. Korábban említett feladataik továbbra is megmaradtak, de a bürokratizálódó, abszolutista állam információigénye miatt immár járásuk gazdasági sajátosságaira (vetésterületek nagysága, terméseredmények) vonatkozóan is adatokat szolgáltatottak a megyei hatóságokon keresztül, az 1724-ben létrehozott, korabeli Belügyminisztériumként működő Magyar Királyi Helytartótanács számára.”

Forrás: Horváth Gergely Krisztián és Dominkovits Péter

**Mostanában éledt újra
a gondolat – hosszas
előkészületek után –,
hogy „jó állam” megfelelő
közigazgatásához
szükséges lehet a járások
kialakítása, amelyek
létrehozása 2013-ban
várható Magyarországon.**

Az emberekkel való közvetlen viszony nehezen nyilvánulhatott meg a megye meghosszabbított karjaként működő szolgabíró esetében. Ha a szolgabíró nemcsak eredményességre, de hatékonyságra is törekedett, ugyancsak meg kellett dolgoznia a nép szimpátiájáért, mivel úr volt a saját járásában, s ezt nemigen vitatta el tőle senki.

Trianon után az ország a mélyreható megye- és járásrendezést későbbre halasztotta, hiszen a megcsontított vármegyéknek előbb fel kellett ocsúdnia a sokkból, ami nem könnyítette meg az ésszerű megoldásokat az új területi felosztások esetében. Horváth Gergely Krisztián így ír erről: *„A megyén belüli járáshatárok kialakítása egészen 1945-ig megyei jogkör volt. A 19. század közepéig inkább az állandóság jellemző, jóllehet már a kora újkortól megfigyelhető az a tendencia, hogy a nagy kiterjedésű megyékben az igazgatási feladatok növekedésével új járásokat alakítottak ki (vö. pl. Zala vagy Pest megye esete), sőt a nagyobb járásokat kerületekre osztották, melyek élén a szolgabírák működtek, segítve a főszolgabíró munkáját. Az első világháborút megelőzően a történelmi Magyarországon 509 járás volt, megyénként átlagosan hat-hét, de óriási népességbeli eltérésekkel.”*

A tanácsrendszer bevezetése elvben lehetőséget adott arra, hogy a járási szint is elmozduljon bizonyos fokú önkormányzatiság irányába, de ez – a politikai diktatúra természetének, céljainak és működésének ismeretében – messzemenőik formalitás maradt. Az Elnöki Tanács több járást megszüntetett, majd a községi közös tanácsok alakítása és a járások fokozatos összevonása, átszervezése vált tendenciává, így számuk megfeleződött. Hamarosan a járások formális önkormányzati jellege is megszűnt. Érdekesség, hogy a terveződés kezdeti időszakában járási szintre lebontott tervek is készültek, gazdasági irányító apparátussal. Az összevonások megszüntetések jegyében telt aztán a járások megszüntetéséig hátralevő bő három évtized. 1973-ra már csak 97 járás maradt, majd 1984. január 1-gyel az egész járási rendszert megszüntették. Mostanában éledt újra a gondolat – hosszas előkészületek után –, hogy „jó állam” megfelelő közigazgatásához szükséges lehet a járások kialakítása, amelyek létrehozása 2013-ban várható Magyarországon. ■

szempont. A járásokat a 15. században még a hivatalos helyeken *reambulatio*nak nevezték, amely a korban a települések, uradalmak határjárásához (*reambulatio metarum*) csatlakozó fogalom volt. A 16. századi királyi adóösszeírásokban már a *processus* fogalom maradt fenn, s vált meghatározóvá, mivel hivatalos helyeken a latin kifejezéseket használták.

A megyék a török hódoltság időszakában rengeteg új funkciót kaptak, az oszmán háborúk miatt tevékenységi körük katonai jellegű feladatokkal is bővült. Az idegen uralom idején a központi bíróságok – ha egyáltalán elindultak az eljárások – lassan működtek. Az egész ország területén fejtelenség uralkodott a törvények szövegének ismertetését illetően is, márpedig így bajosan lehetett végrehajtani azokat. A megyei státútum alkotása ebben az időben kezdődött el. Mivel az adminisztrációs fegyelem esetleges volt, a keletkezett jogbiztosító iratokat kiépült megyeszékhely és központi levéltár híján az alispán vagy a jegyző tartotta magánál, nemegyszer összekeverve azokat saját, magánjellegű irataival. A szolgabírók ekkor még nem éltek feltétlenül a saját járásukban, mindez csak a 18. században vált követelménnyé, de korántsem lett gyakorlattá.

A szolgabírák képzettségét illetően elmondható, hogy a különböző korokban majdhogynem mindentudónak kellett lenniük. 1844-ig Magyarország hivatalos nyelve a latin volt, így latinul mindenképpen tudniuk kellett szóban és írásban egyaránt, különösen, mivel a jogi szakmához ez elengedhetlennek bizonyult. A főszolgabírói tisztség tapasztalatot, szakmai megbecsültséget és bizo-

nyos szintű presztízst jelentő poszt volt. A kiegyezés után a formálisan elvárt tudás növekedése a közigazgatásban nem eredményezett nagyobb hatékonyságot. *„Míg megyei szinten jogvégezett emberek működtek a közigazgatásban, akiknek az 1844 előtti, latin nyelven fogalmazott hivatalos levelezés, törvényértelmezés nem okozott gondot, addig a községi szinten iskolázatlan, nem ritkán analfabéta előjárósággal kellett a főszolgabírónak kommunikálnia, akiknél amúgy is összefutott a járás összes gondja, baja.”* – emeli ki Horváth Gergely Krisztián. *„A bürokratizálódó és szakszerűsödő államszervezet részéről a vármegyére rázúdított feladatoknak, annak rendi közigazgatási szervezete ekkorra már alig tudott megfelelni.”* Legalább ötvenháromféle dolgot lehetne tehát felsorolni a szolgabírók feladatai közül.

A járáshoz egyetlen személy, a szolgabíró kapcsolódott, és semmilyen más egységes testület nem jellemezte ezt a közigazgatási egységet, így a főszolgabíró egy személyben képviselte járásában a megyét és az államot. Az alispánnak alárendelt főszolgabíró személyéhez a községi közigazgatás felügyelete mellett a legkülönfélébb feladatkörök társultak, a cselédügytől a közlekedésügy kérdésein és az építésügyi, iparhatósági engedélyeken át a sorozásig és a helyi képviselőtestületi választások megszervezéséig, hogy csak néhányat említsünk. Az állami hatalom erőszak-monopóliumból kijutott a szolgabírónak is, hiszen joga volt a karhatalom kirendelésére, s utasításainak a csendőrök még a két világháború között is kötelesek voltak magukat alávetni.

Élhetőbb városok

szöveg: Vida Sándor

Az új, technológiai lehetőségek kihasználásával nemcsak a városok működhetnek hatékonyabban, de a lakók életminősége is javul.

Az okos emberek után betörték a köztudatba az okostelefonok és mára már a városok is lehetnek intelligensek. Ezt bizonygatja az MTA Regionális Kutatások Központjának a felmérése is. Az Okos városok tanulmány kilenc vidéki várost vett górcső alá. A legfejlettebb Szeged, Veszprém és Pécs lett. Őket követi Győr, Székesfehérvár és Debrecen, majd kissé leszakadva Miskolc, Tatabánya és Kőszeg. A kutatás során több szempontot vizsgáltak. Így az oktatást, közbiztonságot, szociális ellátásba történő beruházásokat, adminisztratív terhek mértékét, kereskedelmi korlátokat, az elektronikus önkormányzati megoldások meglétét, a közlekedési infrastruktúra minőségét, a megközelíthetőséget, a CO₂ kibocsátást, az intelligens mérők és hálózatok kiépítettségét. A készítőik három város (Székesfehérvár, Veszprém, Kőszeg) vezetőivel személyesen is találkoztak. Ezekből a dobogó második fokán szereplő Veszprémet emelném ki, amelynél a város méretéhez képest igen magas az iskolázottság és a munkanélküliség is az országos átlag alatt van. Többek között annak köszönhetően, hogy itt a lakosság számához mérten sok közép- és nagyvállalat működik, valamint a város egyeteme is kiemelkedő. Mindezek ellenére komoly problémát jelent a város számára a fiatalok környező falvakba költözése, és az egyetemi és városi vezetés közötti kapcsolat hiánya. Ezek orvoslására a veszprémi gazdasági program már tett lépéseket,

százaléka városokban fog élni. A rengeteg ember kényelmes együttéléséhez pedig olyan minőségi szolgáltatásokra van szükség, mint az intelligens közle-

dés-irányítási megoldások és a mobil technológián alapuló turisztairányító rendszerek kiépítése. Az okos vagy élhetőbb városok közös jellemzője, hogy az infokommunikációs technológia segítségével egy jobb, fenntarthatóbb városi környezet kialakítására törekcsenek. Továbbá: a városlakókat és nem a szolgáltatásokat helyezik a középpontba, zöldebb és hatékonyabb közműmenedzsmentet folytatnak (például intelligens mérőórákkal csökkentik a pazarlást), kimagasló a városban az oktatás színvonala, valamint költséghatékony a szociális és egészségügyi ellátórendszerük. A hazai városoknak még van hova fejlődniük. Míg Stockholm a smart-jellemzők 10-es skáláján 7,4 pontot ért el, addig a hazai átlag 4,6. A felzárkózásra azonban minden esély megvan, hiszen többek között ezt célozza a Digitális Megújulás Cselekvési Terv, valamint az Új Széchenyi Terv is jelentős forrásokat biztosít e cél megvalósítására. ■

például az első lakáshoz jutók támogatását kiterjesztené a Pannon Egyetem végzős hallgatói számára. Az idegenforgalomban rejlő lehetőségeket is jobban ki szeretnék használni, amelyre minden feltétel adott. A vár, a két év múlva teljesen megújul belváros és a Balaton közelsége is jó alappal szolgál ama magasztos tervnek, hogy Veszprém a Bakony-Balaton-térség gazdasági, közlekedési, oktatási, kulturális, turisztikai és igazgatási központjává nője ki magát. Ezzel Veszprém a jövőt vetíti előre. Ugyanis jól működő, élhető városokra szükség lesz, hiszen a becslések szerint 2050-re a világ teljes népességének a 70

Az összetartozás erősítésével

Beszélgetés Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkárral

szöveg: Dombrovsky Ádám, fotó: Hornyák Dániel

Nyugaton, s főleg az Egyesült Államokban sokan gondolták úgy, hogy a szovjet uralom alól felszabaduló országokban a legnagyobb probléma nem a kommunista struktúrák továbbélése lesz, hanem az addig lefojtott, feltámadó nacionalizmusok. A Nyugat éppen ezért nem fordított kellő energiát arra, hogy az élet különböző szféráiban, a gazdaságban, a társadalmi kapcsolatrendszerben, sőt a titkosszolgálatokban meglévő kommunista struktúrákat le tudjuk győzni. Figyelme nagy részét a nacionalizmus veszélye kötötte le. Ezt az aggodalmat persze megerősítette Csehszlovákia felbomlása, illetve a jugoszláv háború, de Magyarország vonatkozásában semmi alapja nem volt, viszont sok kárt okozott – állítja **Répás Zsuzsanna**, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára. – Nemzetpolitikánk egyik célja, hogy ennek máig ható következményei minél kevésbé jelentsenek politikai problémát az országnak.

Répás Zsuzsanna gyomai családból származik, de ő már Budapesten született. Mérnök-közgazdász tanulmányai után kezdett el mindinkább politikával és szívügyével, a határon túli magyarság kérdéseivel foglalkozni. Elvégezte a történelem szakot is, óradóként tanított a pesti Lónyay utcai Református Gimnáziumban. 1998 óta foglalkozik nemzetpolitikával. Akkor Németh Zsolt államtitkár mellett a

Külügyminisztériumban volt az összekötő a Határon Túli Magyarok Hivatalával. 2002-től a Fidesz parlamenti frakciójának külügyi kabinetjében a nemzetpolitikáért felelős kabinettitkár tisztségét töltötte be, majd 2010-ben, az új kormány megalakulásakor a KIM nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkárává nevezték ki.

R. Zs. A rendszerváltás idején nemzetpolitikai vonatkozásban hatalmas gáta-

kat kellett áttörni – emlékszik vissza a nyolcvanas évek végére. A rendszerváltás előtt nem is létezett az a fogalom, hogy nemzetpolitika. A kommunizmus alatt a hivatalos Magyarország semmilyen kapcsolatot nem ápolt a határon túli közösségekkel, sőt az emberek közötti személyes kapcsolattartást is akadályozta. Antall József, az első szabadon megválasztott kormányfő még a választás éjszakáján kijelentette, hogy ő lélek- »

ben 15 millió magyar miniszterelnökének érzi magát. Végtelenül fontosnak tartom, hogy megalkotta azt a hármas külpolitikai prioritásrendszert, amelynek egyik pillére a határon túli magyarokkal való törődés. Nemzetközi szempontból kedvező volt, hogy abban az időben erősödött fel a nemzetközi kisebbségvédelmi szabályozás kiépítése, főleg az Európa Tanács keretein belül. Mindez hatással volt a környező országok jogalkotására is. Hozzá kell azonban tennünk, hogy az Európa Tanácsban úgynevezett „puha jogalkotással” találkozhatunk (keretegyezmények, ajánlások), nem szigorúan kikényszeríthető szabályozással. Sajnos, az Európai Unióban a mai napig nincs olyan kisebbségvédelmi rendszer, amelyre folyamatosan tudnánk támaszkodni. Vannak előrelépések ebben a tekintetben, hiszen az Alapjogi Charta vagy a Lisszaboni Szerződés már egyértelműbben fogalmaz, azonban ezen a téren még sok a teendő.

» *Megtörtént a nagy áttörés, ám ahhoz képest – húsz évvel a rendszerváltozás után – mégsem tartunk ott, ahol tartatnánk.*

R. Zs. Az a probléma Magyarországon, hogy a rendszerváltozás óta a nemzetpolitikában egyfajta „hullámzást” tapasztalhatunk. Az Antall-kormány rengeteget tett a határon túli magyarságért, aztán a Horn-kormány sok mindenben visszalépett. 1998-ban, az első Fidesz-kormány idején megint fellen-

dülés következett, ám 2002 után újra lebontották, amit addig el tudtunk érni. Amikor a szocialisták vették át a kormányzást Magyarországon, számukra a nemzetpolitikai kérdések nem tartoztak a prioritások közé, sőt sokszor tapasztalhattuk, hogy pártpolitikai szempontoknak vetették alá a nemzeti ügyeket. Nagyon fontos volna egy nemzeti konszenzus létrehozása, hogy a legfontosabb nemzeti ügyekben minden politikai erő egységet képviseljen. A legnehezebb esetekben csak így lehetne igazán hatékonyan fellépni.

A nemzetpolitikai kérdésekben való politikai hullámzás ugyanis elbizonytalanítja a határon túli közösségeket. Magyarországon pedig alapvető bizalmatlanság van a két politikai oldal között, nem bízunk azokban a kapcsolatokban, amelyeket a másik fél épített ki. Sajnos, a szocialisták számára szüneteltethető volt a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) és a státustörvényt is meggyengítették. A Sapientia Egyetem támogatását pedig annyira lecsökkentették, hogy az éppen csak az életben maradáshoz volt elegendő.

» *Hogyan juthattunk el másfél évtizeddel a rendszerváltozás után a „természetes összetartozás-élményünktől” 2004. december 5-höz, egy ilyen népszavazási eredményhez?*

R. Zs. A legfontosabb oka ennek az ismerethiány. Volt egy negyvenéves időszak, amikor felnőtt egy generáció, amelyik az iskolában alig hallott Trianonról, a határon túl rekedt magyarságról. Arról sem tudnak az emberek, hogy a húszas évektől a határon túli közösségek a kulturális, tudományos, művészeti életben, vagy bármi más téren mit tettek le a mi közös asztalunkra. Ez olyan hiányosság, amire

megettevesztéssel, egy jól felépített politikai kampánnyal rá lehetett játszani. Könnyű az embereket nehéz gazdasági helyzetben megijeszteni.

Nagyon fontos volna
egy nemzeti konszenzus
létrehozása, hogy
a legfontosabb nemzeti
ügyekben minden politikai
erő egységet képviseljen.

Én azt mondom: az ország pontos tájékoztatásáért, az ismeretek bővítéséért kell küzdenünk. Ezért annyira fontos a Határtalanul! elnevezéssel indított program, amelynek keretében azt szeretnénk elérni, hogy minden magyarországi iskolás legalább egyszer eljusson osztálykirándulás keretében a határon túlra. Ezek a személyes élmények teszik megélhetővé, valóságossá a nemzeti összetartozást.

Répas Zsuzsanna

Könyv || Márai Sándor művei, történelmi esszék

Film || Peter Weir: Holt költők társasága

Zene || „mindenevő”, komoly zenét tekintve

Beethoven és Liszt művei, illetve népzeneben a magyar, ír és dél-amerikai népzene

Hobbi || Utazás, színház

» Miként lehet visszatálnunk egymáshoz?

R. Zs. Az összetartozás erősítésével. Nagyon érdekes megvizsgálni ebből a szempontból 2004. december 5. határait. A visszautasítás és a közömbösség a határon túli magyarokon olyan mély sebeket ütött, amelyek máig nem gyógyultak be. Itthon viszont bizonyos szempontból megújulást indított el nemzetpolitikai szinten. Rádöbentek az emberek valamire. Nagy lökést adott a magyarországi civil szervezeteknek, polgári köröknek, egyszerű embereknek, amikor ráébredtek, mi is történt. Megélnékül az érdeklődés a határon túli magyarok iránt. Állítom: itthon jobban állunk ismeretek és lelkiállapot szempontjából december 5. óta. Nagy pofon volt ez, mely végre szembesített minket egy problémával, és nagyon sok embert felrázott. Talán szükségünk is volt erre a sokkra.

» Ebben a helyzetben mi lehet a Kormány nemzetpolitikai stratégiája?

R. Zs. Az elmúlt nyolc évben történtek tükrében volt rendkívül fontos, hogy a parlamentben még a kormány felállása előtt elfogadtunk két olyan törvényt, ami iránymutató volt nemzetpolitikai szempontból. Az egyik az egyszerűsített honosításról, a másik pedig a nemzeti összetartozás melletti tanulságtételéről szóló törvény. Ez utóbbit

azért tartom nagyon fontosnak, mert elvi szempontból, az alapértékek szempontjából leszögez bizonyos kérdéseket, amelyek azt mondják el, hogy mit jelent számunkra az összetartozás, hogy miként tudjuk mi június 4-én, a trianoni diktátum évfordulóján mégis megélni a nemzeti összetartozást. Trianon ellenére, a szétszakítottság ellenére, a 40 éves kommunista diktatúra ellenére hogyan maradtak meg mégis életképes magyar közösségek a határon túl. Hogyan maradt meg mégis a magyar összetartozás itt a Kárpát-medencében, illetve az egész világban szétszórtan élő magyarok között. Az állampolgárság szempontjából pedig túl vagyunk már a százharminc-ezredik kérelmezőn. Ez is hatalmas erőt ad. Újra tudtuk építeni az összekötő szálakat. Nagyon sok testvérvárosi, testvériskolai, testvérintézményi kapcsolat kötődött az elmúlt időszakban. Reméljük, ezt is tovább tudjuk szőni, s meg tudjuk teremteni azt a hálót, ami valóban a nemzet szövedékét jelenti.

» Az említett nemzetközi ellenszél mellett mennyire volt esély arra, hogy az EU-elnökség idején előtérbe hozzuk a határon túli magyarjaink problémáit?

R. Zs. Direkt módon kevesebb szó esett róluk, de indirekt módon annál inkább. Előtérbe helyeztük a kulturális sokszínűség kérdését, ami az európai ősho-

nos kultúrák megőrzéséről szól. Ez közvetlen módon is segíti a határon túli magyar közösségeket. Amikor az elnöki pozíció révén ilyen nagy lehetősége adódik egy országnak, az inkább azt jelenti, hogy meg tudjuk mutatni magunkat, az értékeinket, a kultúránkat, meg tudjuk jeleníteni az országot. A legfontosabb szempont, hogy milyen teljesítményt tud letenni az asztalra, hogyan végzi el az elnökség nem könnyű munkáját. Magyarország jól vizsgázott, ez a legfontosabb. A határon túli közösségek számára is az a fontos hosszú távon, ha Magyarország egy jó nemzetközi imázssal rendelkező, a nemzeti érdekeit határozottan érvényesítő ország

képét tudja felmutatni a világnak. Az elmúlt nyolc évben Magyarország egy gyenge ország képét mutatta. Az új kormány legfőbb törekvése volt, hogy ezen változtasson. Másként tekintenek egy olyan országra, amelyik határozottan fellép a saját nemzeti érdekeinek a képviselőjében. Ez nem jelenti a kompromisszumképesség hiányát vagy mások problémáinak a meg nem értését. Az az ország tud jó kompromisszumokat kötni, jól tárgyalni a többi országgal, amelyik a saját érdekeit is határozottan képviseli. Hiszen én is azzal tudok tárgyalni, akiről tudom, hogy mit képvisel, s vele tudok megegyezésre jutni. Magyarországnak most sikerült ezt a képet felmutatni.

» Beszélgetésünk előtt néhány nappal, augusztus 20-án – láttuk, éreztük – „együtt volt az ország”. Benne volt ebben a nemzet is, a határon túliak?

R. Zs. Én mindenképpen így éreztem. Ma már teljesen természetes, hogy az Országház épületében kitüntettünk határon túli magyarokat is. Nagyon sok településen tettek állampolgársági esküt frissen honosított határon túli honfitársaink. Külön öröm volt, hogy a Vendégségben Magyarországon program keretében megrendeztük a külhoni magyar fiatalok találkozóját. Ezek nagyon fontos szálak, amelyek mindmind összekötnek. ■

NemzetHáló

NemzetHáló, Nemzeti Regiszter Talpra magyar!

szöveg: Vida Sándor, forrás: Vágta Iroda

A megváltozott nemzetpolitika újra életre keltette a határon túli magyarok reményeit, hogy velük is törődnek az anyaországban. Először a Nemzeti Összetartozásról szóló törvény, majd az egyszerűsített honosítási eljárás keltette fel a külföldön rekedtek érdeklődését. Az új Alaptörvény pedig egyenesen kimondta, hogy Magyarország felelősséget visel a határon túli magyarokért, amely a korábbi gyakorlatnál sokkal aktívabb hozzáállásra utal.

Ezek csupán az első lépések voltak. A kormány a fiatalok felé is nyitni kívánt. Februárban az egyik népszerű közösségi oldalon létrehozta a NemzetHáló kezdeményezést. A több mint 2000 rajongót számláló portál célja, hogy az érintettek ezen keresztül osszák meg ötleteiket, észrevételeiket, javaslatokat, küldjenek fényképeket, videókat. Szép számmal érkeznek is az elemek. A NemzetHáló minden magyar állampolgárt érintő események, programok gyűjtőhelyévé vált. Olyanoké, amelyekről egyébiránt nem biztos, hogy tud-

másunk lenne a nemzeti határokon túl. Ilyen volt például a Nemzeti Vágta hivatalos előfutának szánt Székely Vágta vagy épp a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozat.

A portál egyik legnépszerűbb „topikja” – nem meglepő módon – a már százezer kérelmezőt is meghaladó honosítás kérdésköre. A NemzetHálót látjokolók előszeretettel osztják meg örömeiket („Állampolgári esküt teszek, megkaptam a papírt!”), problémáikat, kérdéseiket („A személyi igazolványodra felírják, hogy magyar állampolgár vagy?”). Ezekre természetesen rendre válaszokat és kommenteket is kapnak. Az oldalon szintén megtekinthetőek azok az interjúk, tudósítások, képek, cikkek vagy ezek linkjei, amelyek a magyar nemzetet érinthetik.

Összmagyar katalógus

A következő lépcső a szeptemberben induló Nemzeti Regiszter lesz, amely a magyar állampolgárságot felvenni nem kívánó magyarok identitásában való megerősítését célozza. Egy, a harmadik,

negyedik generációs magyarokra való tekintettel angolul és a későbbiekben spanyolul is elérhető honlapot is társítanak a kezdeményezéshez. Ezen kívül mintegy 2500 magyar civilszervezeten keresztül is eljuttatják akár az Ausztráliában élő honfitársaink számára a kívánt információkat. Első körben, a nyár folyamán az egyes minisztériumok által, saját területükről elkészített üzeneteket továbbítják.

Sőt, Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes felkérte a tárcákat, hogy a határon túl élő magyar állampolgárokra vonatkozó jogszabályokat is gyűjtsék össze. Ezzel szeretnék elérni, hogy az egyes támogatási formákból, kezdeményezésekből ők is részesülhessenek. Továbbá a kezdeményezés lehetővé teszi, hogy egy-egy ügy érdekében az egyetemes magyarságot mozgósítsák. Bizonyos esetekben ez kifejezetten jól jöhet. Elég, ha csak a szlovákiai nyelvtörvényre gondolunk, ahol egy összmagyar összefogás sokat segíthetett volna szlovákiai honfitársainkon. ■

Az eurózóna válsága avagy Zorba tánca...

Szöveg: Nemeslaki András

Július 15-én elhunyt Mihalisz Kakojannisz görög filmrendező, aki 1964-ben megrendezte a Zorba a görög című filmet, amelyik abban az évben 3 Oscart nyert. Ez az a film, amit mindenki ismer, még az is, aki nem látta, hiszen a film végén felhangzó szirtaki, a Zorba tánca, az ugyancsak felejthetetlen Mikisz Theodarikisz zenéje, mindenki fülében ott van. Ha felcsendül, szinte azonnal a napsütés, az égszínkék tenger, a hófehérre meszelt házak, és valami mindent átható életöröm jelenik meg lelki szemeink előtt. Zorba dala a mai napig Görögország szimbóluma.

Aki nem érti a jelenlegi görög, és tágabb viszonylatban az EU gazdasági válságának lényegét, annak ajánlom, nézze meg a filmet. A film híres záró jelenetében minden összeomlik, a fiatal angol vállalkozó és Zorba megsemmisülten nézik, ahogy a bányából a tenger felé futó csillesor mindent maga alá temet, tönkretéve mindkettőjüket. Zorba, és az „idegen” angol elkeseredetten ülnek a homokban, majd a sok-sok szenvedést és végül a gazdasági csődöt is megélt öltönyös kapitalista ledobja cipőjét, és arra kéri Zorbát, tanítsa meg a szirtakira...

A világ és Európa pénzügyi válsága nagyon sok nézőpontból magyarázható, és mivel egyelőre nyakig benne vagyunk, ezért igazából a kellő távolságunk sincs meg ahhoz, hogy minden lényeges aspektust áttekintsünk. Jómagam is mindössze arra vállalkozom, hogy egy-két olyan elemét emeljem ki, ami szerintem a magyar közigazgatás nézőpontjából is érdekes, némileg független a folyamatosan változó napi hírektől és általánosabb összefüggéseket mutat be. Az elemzés az Európai Unióra, és azon belül is egy problémakörre koncentrálni, nevezetesen költségvetési politikára és az annak következtében kialakuló államadósságra.

A költségvetési politika felértékelődött szerepe és jelentősége az eurózónában

Ahhoz, hogy megértsük a görög, ír, portugál és spanyol válság alapvető problémáját, érdemes megvizsgálnunk, miért van akkora jelentősége az egyes országok állami túlköltekezésének az Európai monetáris unióban és mindazon országokban, amelyek csatlakozni kívánnak ehhez a rendszerhez. A továbbiakban, amikor monetáris unióról beszélünk, azokat az EU-s országokat is ideértem, akik jelenleg még nem tagok, de világos politikai szándékuk a csatlakozás.

Az állam a monetáris politikán, illetve a költségvetési politikán keresztül képes befolyásolni a gazdaság működését. A monetáris politika alapvetően az ország jegybankjának feladata, és végső soron a gazdaságban levő pénz mennyiségének

szabályozására irányul, amely közvetlenül vagy áttételesen befolyásolja a gazdasági környezetet, pl. a rövid és hosszú lejáratú kamatok szintjét, a devizák vagy az arany árfolyamát. A költségvetési politika az adókon keresztül, valamint az egyes ágazatok igényeinek figyelembevételével a társadalmi újraelosztás eszközével hat a gazdaságra. A monetáris unió tagjai a közös deviza bevezetésével lényegében feladták az első eszközt, ám állami szuverenitásuk fontos elemeként teljes mértékben megtartották a másodikat, azaz az önálló és független költségvetési politika eszközt.

Ez ugyan szűkülő mozgásteret jelent, de a két instrumentum alapvetően helyettesíthető, bár működtetésük eltérő kihívásokat jelent. Gondoljunk arra, hogy a Nemzeti Bank egyik napról a másikra megváltoztathatja az alapkamatot, szemben a költségvetés hosszadalmas elfogadtatásával, ami a kormányzatok egyik legbonyolultabb feladatköre. Ennek során a tárcákkal hosszas tárgyalásokat, egyeztetéseket kell folytatni, a megfelelő adókulcsok kialakításakor a társadalmi csoportokra vonatkozó hatásokat kell megvizsgálni, végül parlamenti jóváhagyás szükséges, ami politikai vitákkal is terhelt, érzékeny folyamat. Ezután át kell vezetni a költségvetési törvényeket

fotó: depositphotos

Az EU, de még a szűkebb eurózóna országai között is rendkívül nagy gazdasági, társadalmi és kulturális különbségek vannak

az apparátusokon, ami ugyancsak hosszú időt vesz igénybe. A hatályba lépés után ugyanakkor a költségvetési politika gazdasági hatásai szinte azonnal jelentkeznek, szemben a monetáris politika hosszabb, áttételesebb hatásaival szemben. A közgazdászok ezért a költségvetési politikát a hatalmas óceánjárókhhoz szokták hasonlítani, amelyek nehezen változtatnak irányt. Sokszor a bonyolult „kormánymechanizmus” miatt olyankor kezdenek hatni, amikor az életbeléptetésüket indokoló okok már megszűntek. A monetáris unió országai tehát makrogazdaságukat alapvetően a költségvetési politikán keresztül szabályozzák. Ennek fő célja a gazdasági ciklusok kiegyenlítése, azaz a recesszió hatásának csökkentése, illetve a növekedés eredményeinek tartálékolása. Ennek törvényszerű következménye bizonyos időszakokban az államadósság kialakulása. Recesszióban ugyanis az állam túlköltekezik az anticiklikus beavatkozásoknak köszönhetően, amit hitelfelvétellel/kötvénykibocsátással finanszíroz, majd a növekedéskor keletkező többlet felhasználásával ezt visszafizeti. Így a kormányzat tulajdonképpen úgy működik, mint egy bank, amely az állampolgároknak hitelez. Persze nem „kereskedelmi” alapon, hanem olyan politikai elvek mentén, amelyekre a választók őket feljogosították. Annál is inkább szükség van erre az állami beavatkozásra, mert recesszióban a bankok nem szívesen hiteleznek a megnövekedett hitelkockázatú állampolgároknak és vállalatoknak, ezzel

szemben az állam ezt meg tudja tenni. Az alacsonyabb hitelkockázatú állam ugyanis relatíve alacsony kamatokkal tud hitelt felvenni és a megszerzett forrást gazdaságélénkítésre használhatja. Az anticiklikus költségvetési politika természetes következménye tehát az államadósság. Ha egy ország nem él ezzel a lehetőséggel, akkor nem használja ki kellően a lehetőségeit, ami nemcsak alacsonyabb életszínvonalhoz, de a csillapítatlan kilengéseknek köszönhetően komoly társadalmi feszültségekhez is vezet.

Az államadósság szerepe megváltozott az elmúlt években: a gazdasági ciklusok stabilizálása helyett a jólét növelése került a középpontba Európában

Miért lett ennek ellenére olyan hatalmas méretű probléma az eurózóna eladósodása, amelynek hatására sorra minősítik le az országok államkötvényeit, ezzel növelve azok kockázati felárát és a hitelezők bizalmatlanságát, egyre tovább mélyítve ezzel a válságot? Első helyen a „deficitoldali torzítás” (deficit bias) jelenségét emelném ki. Az elmúlt pár évtizedben ugyanis világgossá vált, hogy a kormányok nemcsak recesszióban növelik az államadósságot, hanem gazdasági ciklusoktól függetlenül hajlamosak erre. Ennek következtében az eurozónában is az államadósság hosszú távú átlaga nem nulla körüli érték, hanem folyamatosan növekszik a túlköltekezési hajlam miatt. A 70-es és 80-as években még az olajválság miatti recesszió növelte meg a deficitet és azon keresztül az államadósságot Európában, majd az a készlet, hogy a politikai előnyök megszerzése érdekében mindenáron meg kell nyerni a választókat. A deficitoldali torzítást erősíti az az elvárás is, hogy ciklusoktól függetlenül növelni kell a társadalmi jóléti szolgáltatásokat. Ezzel alapvetően megváltozott az a múltbeli alapelv, hogy az államadósság csak néha, a nagyon nehéz gazdasági helyzetekben emelkedik kockázatos szintre. A deficitoldali torzítás hatásaként 1970 és 2008 között a GDP 30%-áról kb. 70%-ára nőtt az eurózóna átlagos államadóssága, ami jól illusztrálja, hogy egyáltalán nem hirtelen jött csapásról van szó, hanem sokkal mélyebb problémáról. Ennek fájdalmas következménye –

amivel láthatóan nem nézünk szívesen szembe – hogy Európa növekedése és főleg jóléte nem finanszírozható tovább úgy, ahogy az elmúlt 30 évben.

Egységes monetáris politika és szuverén kölségvetési politika? – Hogyan tovább?

Az EU, de még a szűkebb eurózóna országai között is rendkívül nagy gazdasági, társadalmi és kulturális különbségek vannak. Az északi és a déli régiók különösen nagy mértékben különböznek egymástól. Aki járt már pl. Finnországban és Dél-Olaszországban, az turistaként is érezhette ezeket a különbségeket. A jelenleg szégyenpadra ültetett Görögország kiugróan magas államadósága nem lenne probléma, ha saját devizája lenne, mert akkor a jegybank a deviza leértékelésével élénkíthetné a gazdaságot. Ez az út azonban az euróval fizető országok számára nem járható, hiszen a közös monetáris politika miatt nincs lehetőség a deviza leértékelésére, az eurózónába aspirálóknak pedig a maastrichti inflációs korlát zárja el ezt a lehetőséget. Így a „fegyelmetlen” költségvetési politikát folytató országok az egész eurorendszert veszélyeztetik, amit a piacok könyörtelenül büntetnek a leminősítésekkel és a kockázati felárak emelésével.

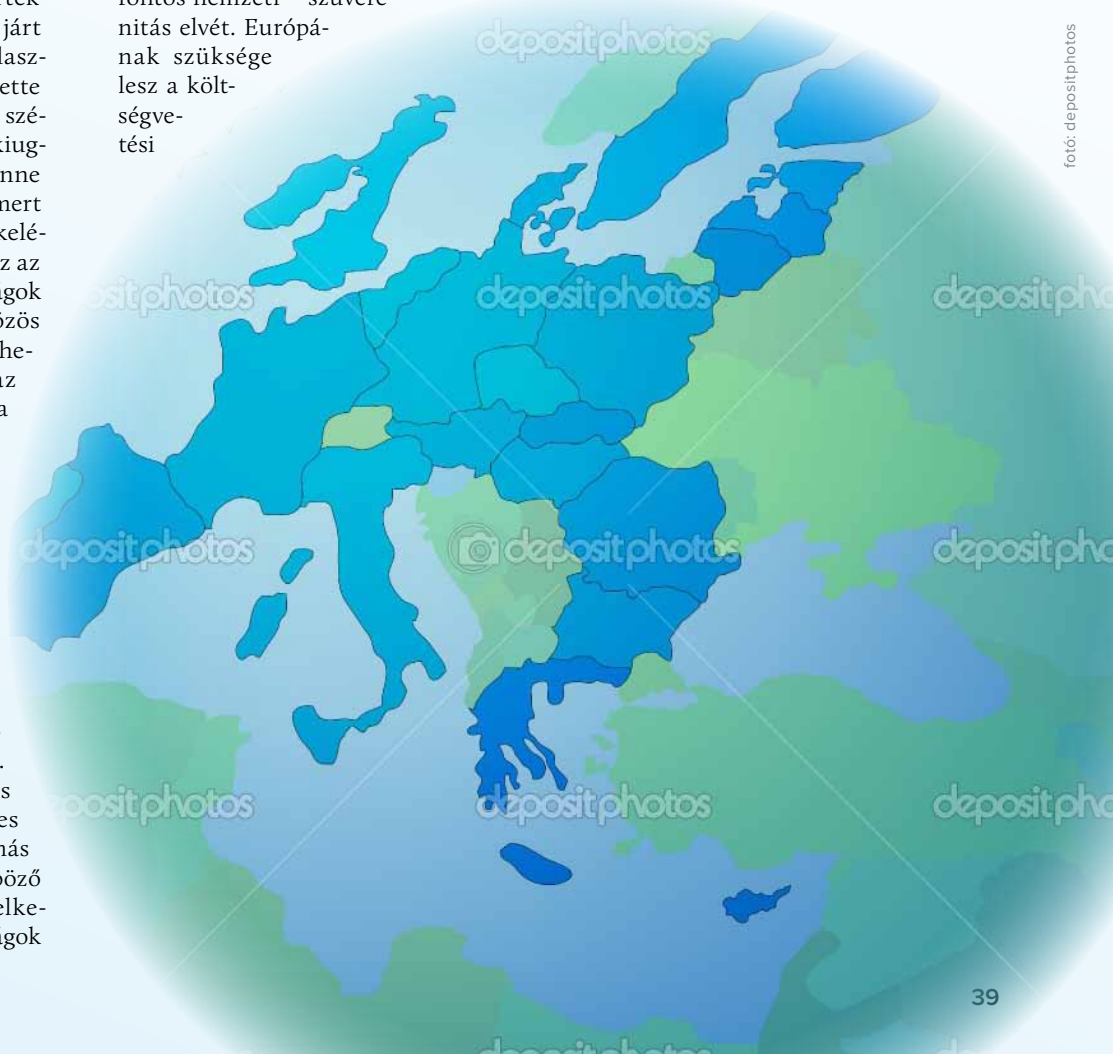
Az államadósággal kapcsolatban különösen fontos kiemelni az ún. tovagyrúzó hatások (externáliák, külső hatások) problémáját. Könnyen belátható, hogy szoros gazdasági integrációban az egyes országok költségvetési politikája más országokat is befolyásolhat különböző csatornákon keresztül. Emiatt elkerülhetetlen, hogy az érintett országok

költségvetési politikáit is harmonizálják a közös gazdasági célok elérése érdekében. Minél szorosabb a gazdasági integráció az unió államai között, annál erősebb koordinációra van szükség, ami viszont ellentétes a szuverenitással, hiszen a kötelező jellegű megállapodások a tagállamok utolsó szuverén gazdaságpolitikai eszközét korlátoznák. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy nemzetállami keretek között is akkor eredményes a gazdaságpolitika, ha a monetáris politika összhangban dolgozik a költségvetési politikával, azaz a független jegybank ennek kialakításánál együttműködik a kormányzattal a közös célok elérése érdekében.

Nagyon mély közgazdasági ismeretek nélkül is, pusztán ezekből az összefüggésekből levonhatjuk azt a következtetést, hogy az államadóság és az elszaladt költségvetési hiányok kezelése az európai integráció további erősítését igényli, ami számos helyen korlátozhatja a költségvetési – ezáltal igen fontos nemzeti – szuverenitást elvét. Európának szüksége lesz a költségvetési

föderalizmus elveinek átgondolására, azaz fenntartható és a nemzeti érdekekkel egyeztethető felelősség megosztást kialakítani Brüsszel és a nemzetállamok között. A maastrichti szerződés alapján egyébként ennek megoldásában két világos alapelv segít: a szubszidiaritás és a proporcionalitás elve. Az Európai Közösség jogrendszerének egyik fontos, a hatáskörök elosztását szabályozó elve, amelynek értelmében a döntéseket alapértelmezésben azon a hatalmi szinten kell meghozni, amely az Unió polgáraihoz a legközelebb esik (szubszidiaritás elve), és csak olyan mértékben szabad egy feladatot magasabb szintre (pl. EU) emelni, amennyire az feltétlenül indokolt az adott feladat optimális ellátása érdekében (proporcionalitás).

Mindannyian azt szeretnék, hogy Zorba tovább táncoljon önfeledten a tengerparton, csak előbb mindannyiunk érdekében javítsa meg az összeomlott csillesort... ■

Horvátország csatlakozik

szöveg: Boros László, fotó: Hornyák Dániel, Vida Sándor, fotó: EC

Hosszú, rögös utat járt be déli szomszédunk, Horvátország, míg magára ölthette az Európai Unió 28-as mezét. Csatlakozásával nemcsak a magyar–horvát gazdasági kapcsolatok, de az európai biztonság is tovább nőhet.

Horvátország a kilencvenes évek délszláv háborúja miatt kimaradt a 2004–2007-es uniós csatlakozási folyamatból, pedig társadalmi, politikai és főleg gazdasági fejlettsége meghaladta több, a tizenkettekhez tartozó országét. Azonban a közösség a háborús bűnösök, különösen a Gotovina tábornok kiszolgáltatása előtti időszakban nem tekintette az országot tárgyalópartnernek. Végül 2005-ben megérették a feltételek a csatlakozási tárgyalások elkezdéséhez. Némileg bonyolította a helyzetet, hogy az uniós döntéshozók összekötötték a Horvátországgal és Törökországgal folytatott tárgyalási folyamatokat. Menet közben két további tényező hátráltatta az

ország általános felkészültségéhez képest a megállapodást. Az egyik egy titói örökség volt, nevezetesen a Szlovéniával fennálló tengeri kijáratról és határvonalról szóló vita. A másik nehézséget a minden államot sújtó gazdasági válság jelentette. Minden nehezítő tényező ellenére, június 30-án, a magyar elnökségi periódus zárónapján, megszületett a tagállamok kormányainak végleges döntése a tárgyalások befejezéséről. Az egyezményt a tagállamok részéről megerősítő ratifikációs eljárás végén, előreláthatólag 2013. július 1-jén, Horvátország csatlakozik majd az Európai Unióhoz.

A horvát bővítés régen várt esemény Magyarországon (és tegyük hozzá, Auszt-

riában, valamint Olaszországban is). A majd évezredes történelmi együttélés mellett rengeteg gyakorlati és érzelmi mozzanata van a magyar állam, a hazai gazdasági szereplők és honfitársaink milliói számára az integráció legfrissebb fejleményének. Különösen a turisztikai kapcsolatok jelentősek, nyaranta magyarok százezrei töltik szabadságuk egy részét a páratlan szépségű, változatos és hosszú tengerparti tájakon, ahol a természeti és az épített környezet olyan csodálatos harmóniában van, mint talán sehol másutt a világon. Ráadásul – különösen Dalmáciában – az Árpád-házi királyok korának sok történelmi emléke is erősíti a kötődést.

De a gazdasági kapcsolatok is szerteágazók és virágzók, már az egykori Jugoszlávia idején is együttműködtek horvát és magyar vállalatok, de állami szinten is voltak, vannak és a csatlakozás után még inkább lesznek közös projektek.

Az Európai Unió nem vesz zsákbamacs-kát Horvátországgal, amely kereskedelmi kapcsolatainak több mint 65%-át már ma is a közösséggel bonyolítja. A horvátok pedig joggal várhatják, hogy az életminőség tekintetében fejletlenebb belső régiók a kohéziós politika előnyeit élvezhessék. Az ország az elmúlt évtizedben nagy mértékben elébe is ment a leendő beru-

házásoknak, különösen a közösségi szótárban „elérhetőségi infrastruktúrának” nevezett területek (főleg autópályák és repülőterek) fejlesztésében nyújtottak kimagaslót. Mindezek mellett számottevő a csatlakozás nemzetközi politikai jelentősége is. A történelmileg még oly közeli kilencvenes években – hasonlóan az egy évszázaddal korábbihoz – a Balkán volt a fő háborús tűzfészek. A szörnyű áldozatokkal járó délszláv háború és a koszovói válság egyértelműen arra ösztökölte a konfliktusokban meglehetősen tehetetlen Európai Uniót, hogy nagyobb erőfeszítéseket tegyen a térség stabilitása érdekében. Ezt szolgálta az a sok eredmény is, amelyet a

közösség a román és a bolgár csatlakozás alatt tett, hiszen így északkeletről „bekeřítette” az egykori Jugoszláviát és Albániát magában foglaló térséget, amelyet – a geográfiai precizitástól kissé eltávolodva – mindmáig Nyugat-Balkánnak nevez az uniós szóhasználat. Ma a közösségi bővítési politikában

egyértelmű prioritása van ennek a tágabb régióknak, nem tagadva a folyamat óriási jelentőségét az európai biztonság hosszú távú erősítésében.

A horvát csatlakozás ennek a biztonságpolitikai folyamatnak is, és a térség gazdasági felvirágoztatásának is alapvető eleme, kiinduló sarokpontja. A csatlakozási tárgyalások ténye, továbbá a Nyugat-Balkánon folytatott bővítési politika nagy nyomást gyakorolt és gyakorol a régió többi államára. A nagy szerbiai változások, a montenegrói fejlődés és a felemáságuk ellenére nem elhanyagolható macedón, albán, sőt, boszniai erőfeszítések Horvátország belépésével tovább erősödhetnek. ■

Formálódó közösségi romastratégia

szöveg: Járóka Livia, európai parlamenti képviselő, fotó: Hornyák Dániel, MTI fotó: Balogh Attila, Czeglédi Zsolt

A közösségi intézmények már rég felismerték, hogy a jövőben komoly kihívással néznek szembe, ha nem kezelik megfelelően a kisebbségek problémáit. A magyar sörös elnökség prioritásai közé tartozott az Európai Roma Stratégia létrehozása. A folyamat közel sem ért véget, de az alapok már megvannak.

Az Európai Parlament célként jelölte meg 2008 januárjában az Európai Roma Stratégia kialakítását. Az azóta eltelt több mint három év alatt uniós intézkedések és dokumentumok egész sora jelezte, hogy a romák társadalmi befogadásának ügye – bár a 2004-es bővítés előtt szórványos utalásoktól eltekintve közösségi szinten nem is létezett – egyre előrébb kerül az Európai Unió napirendjén. Fontos megemlíteni, hogy a magyar sörös elnökség prioritásai közé tartozott e vállalkozás alá hozása.

A romákat sújtó nyomor és társadalmi kirekesztés enyhítésére vonatkozó elképzeléseit – az uniós intézmények közül – elsőként az Európai Parlament mutatta be márciusban, a romák társadalmi befogadását célzó uniós stratégiáról szóló jelentésében, amelynek én voltam a jelentéstevője.

Arra a meggyőződésre alapozva, hogy a romák társadalmi-gazdasági integrációja lehetséges, kívánatos és mindenekelőtt szükséges a közös jövőnk szempontjából, a jelentés alapvető célja egy olyan stratégiai keret felvázolása volt, amely biztosítja, hogy a tagállamok konkrét intézkedésekkel kapcsolatos felügyeletét az uniós intézmények lássák el. Ezért a jelentés egy olyan, folyamatosan fejleszthető, a javaslatokat befogadó cselekvési terv elfogadását ösztönzi, amelynek előkészítése és végrehajtása több szinten történik a helyi önkormányzatoktól az Európai Tanácsig, és amelyben a döntő felelősséget adott kérdésben mindig a

fotó: EP

legmegfelelőbb, azaz általában a legalacsonyabb szint viseli.

Az intézményi feladatmegosztás kapcsán érdemes külön szót ejteni az uniós, a nemzeti és a helyi végrehajtás három szintjéről. A keretstratégia nem javasolja új intézmény felállítását, mivel az felesleges és jelentős többletköltséggel járna, egy újabb bürokratikus szereplő bekapcsolásával pedig tovább fokozná az intézményi átláthatatlanságot. A jelentésem így – figyelembe véve azt az elvet, hogy a döntés és végrehajtás a lehető legalacsonyabb szinten legyen meghozva – az Európai Bizottságot (EB) kérte fel, hogy a tagállamokkal közösen vállaljon felelősséget a stratégia koordinációjáért, a végrehajtás lebonyolításáért, a nyomon követésért és az ellenőrzésért, valamint értékelje a tagállami integrációs tervek

„Legalább hat-hét évbe telik, mire a cigánytelepeken is érezni lehet majd a változást..”

összhangját az uniós stratégiával. A tagállamok szintjén javasoltam egy megfelelő végrehajtó jogkörökkel felruházott közigazgatási egység vagy kormánytag kijelölését a stratégia hatékony és átlátható megvalósítására, amely nemzeti kapcsolattartóként felelne a stratégia nemzeti, regionális és helyi szinten való végrehajtásért, és a felügyeletért felelős Európai Bizottság tájékoztatásáért. Végül, a jelentés az EB Roma Munkacsoportjának felügyelete és irányítása alatt álló olyan uniós fejlesztési támogató testületek delegálását ajánlja a helyi önkormányzatok mellé, amelyek biztosítják a stratégiával összhangban álló helyi kezdeményezések fejlesztésorientált uniós finanszírozását és célzott támogatását, valamint azonosítják és jelentik az uniós forrásokkal való visszaéléseket, vagy azok helytelen felhasználását.

A jelentésben megfogalmazott egyik legfontosabb alapelv, hogy a befogadási

stratégiát társadalmi-gazdasági tényezők, nem pedig az etnikai hovatartozás alapján kell kialakítani. Hiszen ha sikerülne is teljes mértékben leküzdenünk a hátrányos megkülönböztetés problémáját, ez önmagában nem lenne elégséges a romák marginalizációját meghatározó összetett és összefüggő problémák, akadályok megszüntetéséhez. Bár a diszkrimináció és a rasszizmus elleni küzdelem elengedhetetlen, önmagában nem képes kiegyenlíteni a romák történelmi hátrányait, ehhez olyan szakpolitikákra átnyúló, összetett, a teljességre törekvő fejlesztési programokra van szükség, amelyek lehetővé teszik az azonnali beavatkozást.

A következő lépés azon tágabb értelemben vett prioritásterületek meghatározása volt, ahol mérhető és valós eredményeket kell elérni. Ezek a hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés, az oktatás, a foglalkoztatás, a roma civilszerveződések támogatása, valamint az egészségügyi és lakhatási helyzet. Ezután pedig meg kellett határozni az imént említett területekhez köthető konkrét célkitűzéseket, amelyek-

ből az európai parlamenti jelentésem csaknem negyvenet részletez. Ilyenek például a felnőttoktatás bővítése, a védőnői szolgálat kiterjesztése, a korai iskolaelhagyás és területi szegregáció elleni küzdelem, vagy a szűrő és megelőző egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.

A jelentés egyik kulcselképzelése a területi célzás elve. A mérhető társadalmi hátrányok területi eloszlása ugyanis nem egységes a tagállamokban, hanem olyan hátrányos helyzetű mikrorégiókban koncentrálódik, amelyekben jelentősen felülreprezentált a roma lakosság.

Az Európai Bizottság is nyilvánosságra hozta április 5-én a „tagállami roma integrációs stratégiák európai keretéről” szóló közleményét, a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, és Egészségügyi Tanács pedig május 19-én elfogadta a magyar soros elnökség következtetéseit a témában. Mindkét dokumentum jelentős mértékben épít a fenti alapelvekre és átveszi az Európai Parlament számos konkrét ajánlását is. Így előírja a tagállami kormányok alatt működő, a stratégia végrehajtásáért felelős, úgynevezett nemzeti kapcsolattar-

tók létrehozását, elővetíti a támogatási és finanszírozási eljárások egyszerűsítését és egy olyan szilárd ellenőrzési mechanizmus kialakítását, amely világos célszámok alapján képes megfoghatóvá tenni az elért eredményeket. Az Európai

Bizottság ezen felül magára vállalta a nemzeti cselekvési tervek értékelését is közvetlenül azok benyújtását követően, valamint az éves jelentések készítését az integráció folyamatáról

és a célok teljesüléséről. Végül, a magyar kormány terveinek megfelelően az Európai Tanács június 24-i találkozásán az állam- és kormányfők is jóváhagyták a stratégiát. Összességében tehát elmond-

ható, hogy mind az Európai Bizottság, mind pedig az Európai Tanács elfogadta a főbb javaslatokat, és újtárra indított egy európai szintű kezdeményezést a romák integrációja érdekében, így innentől kezdve a tagállamokon múlik, hogy megfogalmazzák vállalásaikat és beteljesítsék e célokat az uniós intézmények szoros felügyelete alatt.

A program elfogadása azonban nem a munka végét, hanem éppen annak kezdetét jelenti. Legalább hat-hét évbe telik, mire a cigánytelepeken is érezni lehet majd a változást, és még ennél is hosszabb időre van szükség ahhoz, hogy érdemi előrelépésről beszélhessünk. A stratégiának rövid távon meg kell tudnia akadályozni a mélyszegénység generációkon átívelő átörökítését, közép- és hosszú távon ki kell egyenlítenie a leszakadó kistérségek regionális hátrányát, és 25-30 év távlatában pedig el kell érniük, hogy a jelen nyomor sújtotta tömegeiből a jövő egyenlő európai polgárai válhassanak. ■

Európa megismerte borainkat

szöveg: Csaba Réka, fotó: Kovács András

Európai Unió tagységünk minden bizonnyal eddigi legnagyobb feladatát végeztük el az év első félévében, és az azóta elhangzott értékelések alapján állíthatjuk, a magyar elnökség „jelesre vizsgázott”. A hazánkba látogató politikusoktól és diplomatáktól már az elnökség ideje alatt számos pozitív visszajelzés érkezett a rendezvények szervezési színvonalára és a magyar vendégszeretetre vonatkozóan, ebben minden bizonnyal nagy szerepet játszottak a találkozók felszolgált magyar borok.

Az elnökség egyik kiemelt célja volt, hogy a többi ország figyelmét a kiváló minőségű magyar borokra irányítsák, ahogyan az is, hogy az egyes kiemelt elnökségi rendezvényeket különböző magyarországi borvidékek „fogadják örökbe”, lehetővé téve így az adott régió jellegzetes fajtáinak és ételkülönlegességeinek megismerését. Gál Helga, az elnökség hivatalos somelier-je szerint az ideérkezők egy része szinte mindent tudott a borainkról, a többség azonban meglepődve tapasztalta, hogy nálunk ilyen jó borok is vannak, amelyek nemzetközi összehasonlításban is megállják a helyüket. Sokszor maga a személyzet is elámul, amikor a kevésbé ismert kistermelőktől, kézműves borászoktól származó igazán kitűnő borokat megkostolták.

Legfontosabb eredményként Gál Helga azt értékeli, hogy Európa meg- és elismerte borainkat. A sikert pedig mi más bizonyíthatná jobban, mint az a

szándéknyilatkozat, amelyet Martonyi János külügyminiszter és a hazánkat az elnökségben követő Lengyelország külügyminisztere,

Radoslaw Sikorski június 20-án írt alá. A dokumentum a közép-európai régió és kultúra népszerűsítésén, valamint a régió országainak egymás iránti szolidaritásán nyugszik, figyelembe véve a magyar borászat nagy múltú hagyományait és az évszázados lengyel-magyar barátságot. Ez alapján a lengyelországi kiemelt rendezvényeken magyar borokat töltenek a résztvevők

poharaiba. A Külügyminisztérium munkatársai az egyeztetésen több lengyel minisztériummal is tárgyaltak, és azóta is folyamatosan tartják a kapcsolatot a rendezvényeket szervező cégekkel az igények és a visszajelzések ürügyén. A lengyel igények alapján főként az ott tradicionálisan, széles körben ismert tokaji és egri borvidék borait választották ki a lengyel külügy protokolljai. Összesen a magyar elnökségi borválaszték közel felét, 20 fajtát kóstolhatnak meg a vendégek, köztük olyan hungarikumokat is, mint a szekszárdi bikavér és a móri ezerjő.

Gál Helga szerint mind a magyar uniós elnökség, mind a Lengyelországgal történt megállapodás kitűnő marketinglehetőség, amellyel a magyar borkultúra jelentősen hozzájárulhat a Magyarországról külföldön kialakult pozitív kép megerősítéséhez. ■

Az elnökség egyik kiemelt

célja volt, hogy a többi

ország figyelmét a kiváló

minőségű magyar borokra

irányítsák.

Móri ezerjő

Jellegzetesen magyar fajta, igazi hungarikum. Hagyományosan a Móri Borvidék szinte kizárólagos fajtája volt, most is ez a zászlós bor. Magas alkohol- és savtartalmú friss, tüzés, férfias, testes bor. Elsősorban magyaros, fűszeres, nehéz ételek kísérője lehet, aszúsodott tőppedt bogyói feldolgozásából pedig kiváló desszertbor készíthető.

Szekszárdi bikavér

A Bikavér egy különleges cuvée, több külön-külön érlelt borfajta házasításából jön létre. Az így kapott bor továbbérelése során alakul ki a bikavér jellegzetes szín, íz, zamat- és illatvilága. A 20. századig szinte kizárólag a Kadarka és változatai alkották a Bikavért, de mára ez az összetétel megváltozott. A Kadarka mellett a Kékfrankos, Merlot, Cabernet Sauvignon, Pinot Noir adják a Szekszárdi borvidék eme különleges nedűjének alapját, amelyet gyümölcsösség, érleltég, izméltség, savegyensúly és fűszergazdagság jellemez. A süttek, pörköltök és vadhúsok ízeihez kiválóan illeszkedik, jelentősen növelve azok élvezhetőségét.

Út a növekedéshez

szöveg: Jordán Judit, fotó: Hornyák Dániel

Több mint 250 munkacsoport és szakbizottság, 34 tagország világszerte, ablak a világ gazdaságra, 50 éves múlt: ez jellemzi az OECD-t, amelynek Nemzeti Tanácsa júliusban alakult Magyarország OECD tagsága előnyeinek hatékonyabb kihasználásának koordinálására. Hidvéghi Balázs külgazdasági és nemzetközi ügyekért felelős helyettes államtitkárt, a Nemzeti Tanács elnökét kérdeztük arról, hogy milyen feladatokkal néz szembe a tanács.

Az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) az idén ünnepelte 50 éves fennállását. Története a Marshall-segéllyel kezdődött, ez a támogatás állította talpra Nyugat-Európát a második világháború után és járult hozzá ahhoz, hogy a kontinens gazdasági fejlődésnek induljon. Sajnos a kommunista uralom alatti európai régiók nem vehették igénybe ezt a segítséget, az OECD szervezete így a fejlett nyugati világ egyfajta zártkörű klubjává alakult, ahová csak a piacgazdasággal és demokratikus politikai berendezkedéssel bíró országok tartoztak. Magyarország számára a rendszerváltozással nyílt lehetőség arra, hogy közelebb kerüljön az OECD folyamataihoz. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal lezárult, nyugati világhoz való történelmi visszatérés több szakaszra osztható. A folyamat egyik állomása volt 1996-ban az OECD tagság elnyerése, amely révén hazánk a legfejlettebb országok belső szakmai egyeztető mechanizmusának részesévé vált. Az elmúlt ötven év során az OECD a tagországok legfontosabb gazdaságpolitikai fórumává vált. A szervezet fő célja, hogy a gazdasági növekedés, a magas szintű foglalkoztatottság, a szabad kereskedelem elősegítése, az életszínvonal növelése, valamint

a pénzügyi stabilitás megőrzése révén hozzájáruljon a nemzetközi gazdasági kapcsolatok fejlődéséhez. Az OECD a kormányok tapasztalatcseréihez globális környezetet kínál, és azon fáradozik, hogy közös megoldásokat találjunk a hasonló kihívásokra. A köznapis ember számára áttételesen értelmezhető a szervezet hatása, közvetett módon azonban minden szakpolitikai döntésben, amelyet a kormány meghoz, épít az OECD munkájának eredményeire.

» *Hogyan tud segíteni az OECD a magyarországi életszínvonal emelésében,*

a gazdasági fejlődésben vagy az új foglalkoztatási lehetőségek kialakításában?

H. B. Az OECD a hangsúlyt a növekedésalapú gazdaságra helyezi, és ebből a szempontból teljesen megegyezik a gazdaságfilozófiájával azzal, ami az Orbán-kormány számára mérvadó. Ezt tükrözi a Széll Kálmán-terv is, ugyanis a modern, fenntartható növekedési pályára állított gazdasági stratégia célkitűzéseit az OECD-ben levő nemzetközi gyakorlatok szem előtt tartásával dolgoztuk ki. Meggyőződésem szerint a kis- és középvállalkozások helyzetbe hozása és a kül- »

piacokon való megjelenésük támogatása a gazdasági fejlődés és a munkahelyteremtés mozgatórugója. Magyarország számára az OECD stratégiai partner. Ennek értelmében 2010 novemberében olyan együttműködés alapjait raktuk le, amely tartalmában túlmutat a szervezethez fűződő klasszikus tagságunkon.

mány első intézkedései közé tartozott az adórendszer egyszerűsítése és az élő munkát terhelő adó mértékének csökkentése, ez összhangban áll az OECD ajánlásaival. A kormány olyan rendszer kialakítására törekszik, amely nem bonyolult és teljesíthetetlen elvárásokat állít az állampolgárok elé, hanem

haladás eléréshez pozitív részvételükkel is járuljanak hozzá.

» *Azt már látjuk, hogy az OECD tagság számos előnnyel jár. Vajon Magyarország hogyan járul hozzá a korábban említett célkitűzésekhez?*

H. B. Úgy, ha a magyar részvételt összehangolttá tesszük. E célból hoztuk létre az OECD Nemzeti Tanácsot, amely magas szintű szakmai fórum és a tagok számára a szervezetbeli tagságunkból eredő előnyök széles körű kiaknázását szolgálja. Nagy büszkeséggel töltött el, hogy az alakuló ülésen az összes érintett minisztérium felsővezetői szinten képviseltette magát, nem beszélve az OECD együttműködésben érdekelt bankokról, a KSH-ról, GVH-ról vagy a PSZÁF-ról, valamint számos háttérintézményről. Mivel széles spektrumú a részvételünk, mintegy 250 bizottságban és munkacsoportban vagyunk érdekeltek, tudnunk kell egymásról és egységes hangon kell megszólalnunk a kiemelt témákban. E szervezet keretében abból profitálhatunk, ha aktívan részt veszünk a tevékenységében. Tárgyalásaim során azt tapasztaltam, hogy azoknak az országoknak nagyobb a súlya, amelyek intenzívebb részt vállalnak a közös munkában.

» *Hogyan zajlik a kommunikáció egy ekkora szervezetten belül?*

H. B. Az elsődleges intézményi kapcsolatot az állandó képviseletünk jelenti, amelyet ez év márciusától Mikola István nagykövet úr vezet. Az ő munkáját segítik a szakterületeket jól ismerő diplomaták. Azonban ki kell emelnem azon személyes kapcsolatok jelentőségét is,

amelyet az OECD vezetőivel alakítottunk ki. Az Orbán Viktor miniszterelnök úr és Angel Gurría főtitkár közötti személyes jó viszonyra már utaltam, többször találkoztak Párizsban és Budapesten is. További példaként említhetem Matolcsy György miniszter úr magas szintű szakmai elismertséget, de természetesen nem elhanyagolható a többi miniszternek, államtitkárnak az OECD szakmai vezetőivel fennálló kapcsolata sem, amely több szálon fut és egyre szorosabbá, erősebbé válik.

» *Mit lehet tudni a Nemzeti Tanács első lépéseiről?*

Hidvéghi Balázs

Könyv || Krúdy, Ady, Rejtő és Balzac művei

Film || Szindbád; Mátrix-trilógia; Puszta formalitás

Zene || Bruce Springsteen; Johnny Cash;

Edda Művek; Hobo; U2; Adriano Celentano

Hobbi || vitorlázás, evezés, szörf, színház

A Kormány hivatalba lépése után hathatós diplomáciai lépéseket tett a Nemzeti Együttműködés Programjában lefektetett azon cél megvalósítása érdekében, hogy Magyarország tekintélyét, hitelét és befolyását helyreállítsa. Ezt mi sem példázza jobban, mint az Orbán Viktor miniszterelnök úr és Angel Gurría OECD főtitkár közötti kiváló szakmai kapcsolat és személyes megbecsülés. A szoros együttműködést mutatja az is, hogy Gurría főtitkár Matolcsy György miniszter úr meghívását elfogadva áprilisban Magyarországra látogatott és hazánkban mutatta be az *Út a növekedéshez – Going for Growth* – című kiemelt fontosságú kiadványát. Az OECD részéről ez nagyon fontos jelzés, elismerése annak a gazdaságpolitikai megközelítésnek, irányváltásnak, amelyet az Orbán-kormány elindított.

» *Az OECD csupán elméleti irányokat szab vagy van olyan ajánlása, ami a gyakorlatban is megvalósítható?*

H. B. Példaként említeném az adórendszert, amely terén fontos a kiszámíthatóság és az egyszerűség kérdése. A kor-

igazságos és arányos. A felvetésére a másik jó példa az OECD multinacionális vállalatok működésére vonatkozó irányelve, amelynek jelentősége abban áll, hogy az egyetlen olyan multilaterális, a felelős vállalatirányítás szabályait meghatározó jogszabálygyűjtemény, amelynek széles körben való ismertetése és elismertetése a kormányok kötelezettségét vállaltak. Az irányelvekben a kormányok az aláíró országok multinacionális vállalatok számára fogalmaznak meg ajánlásokat, hangsúlyozva azon szándékukat, hogy a vállalatok a gazdasági, környezetvédelmi, szociális

H. B. A Nemzeti Tanács július 12-én tartotta alakuló ülését, és a tervek szerint a következő ülésre fél éven belül kerül sor. A rendszeres párbeszéd keretében a kormányzati döntéshozókhoz közel hozzuk azon megoldásokat, amelyeket az OECD a fő munkaterületein a világszerte jelentkező

új kihívások megválaszolására javasol. Célunk, hogy az érdekeltek megismerjék az OECD együttműködésben rejlő lehetőségeket és számukra hozzáférhetővé váljanak a szervezet főbb projektjei keretében elért eredmények, továbbá adott országok meghatározott területekre alkalmazott jó gyakorlatai. Támogatjuk, hogy a bemutatott, kipróbált nemzetközi megoldások tapasztalatai a kormányzati tevékenység során hasznosuljanak. A Nemzeti Tanács munkáját a Nemzetgazdasági Minisztériumban működő titkárság segíti, feladatai az operatív teendők mellett például a hatékony információáramlás biztosítása, az elektronikus dokumentumtár működtetése. Nagy örömmre szolgál, hogy elkészült a magyar nyelvű honlapunk (<http://oecd.kormany.hu/>). Itt a Nemzeti Tanácsról, továbbá Magyarországról és az OECD közötti stratégiai partnerségről tájékozódhatnak az érdeklődők.

» **Milyen feladatokat vállalt elnökként?**

H. B. Fontos feladatomban tekintem az aktív magyar részvétel és kapcsolatfelvétel ösztönzését az OECD-ben, ezáltal biztosítva érdekeink hatékony érvé-

nyesülését a nemzetközi szabványok kidolgozása során, az egyre több kihívást jelentő új globális környezetben. A kormányközi párbeszédet illetően ez két szempontból lényeges. Egyrészt az OECD keretei lehetőséget kínálnak a közvetlen információszerezésre a tengerentúli országok egyes témakörrel kapcsolatos véleményeiről, lehetőségeiről. Másrészt az EU tagországok konkrét kérdésekre vonatkozó pozíciói is jobban megismerhetők még olyan ügyekben is, amelyek esetében Brüsszelben ezt nehéz elérni. Az OECD-ben ugyanis a tevékenység irányának meghatározása során a tagállami igények a döntőek, míg Brüsszelben a bizottságé a meghatározó szerep. Ezek összhangban állnak azzal, amit miniszterelnök úr kért tőlem. Természetesen kétirányú a dolog, én igyekszem fenntartani az aktivitást, cserébe nagyon sok információt csatornázunk be. Nem kizárólag gazdasági vonatkozásban, hiszen az együttműködésünk több szereplőt érinthet. Segítséget kaptunk a Széll Kálmán Terv elkészítésében, de küszöbön áll a közigazgatás átalakítása, ahol szintén támogatják törekvéseinket.

szelben ezt nehéz elérni. Az OECD-ben ugyanis a tevékenység irányának meghatározása során a tagállami igények a döntőek, míg Brüsszelben a bizottságé a meghatározó szerep. Ezek összhangban állnak azzal, amit miniszterelnök úr kért tőlem. Természetesen kétirányú a dolog, én igyekszem fenntartani az aktivitást, cserébe nagyon sok információt csatornázunk be. Nem kizárólag gazdasági vonatkozásban, hiszen az együttműködésünk több szereplőt érinthet. Segítséget kaptunk a Széll Kálmán Terv elkészítésében, de küszöbön áll a közigazgatás átalakítása, ahol szintén támogatják törekvéseinket.

Az OECD-ben éppen az az érdekes, hogy ablakot nyit a világgazdaságra.

» **Hogyan ítéli meg ezt az új, helyettes államtitkári tisztségét kiegészítő szerepet?**

H. B. Először is személyes megtiszteltetés és megelőlegezett bizalom számomra, hogy Matolcsy György miniszter úr engem kért fel az elnöki teendők ellátására. Nagy kihívásnak és egyben nagy lehetőségnek érzem a feladatot, ugyanis ennek keretében a teljes magyar közigazgatás és számos magyar intézmény vezetőjével közvetlen szakmai kapcsolatban állok azon közös nemzeti érdekért dolgozva, hogy Magyarország nemzetközi pozícióját megerősítsük. Az OECD-ben éppen az az érdekes, hogy ablakot nyit a világgazdaságra, és olyan tárgyalásokon vehetek részt, amelyek hatást gyakorolnak annak irányára. Mindez hozzátesz a mindennapokhoz és az államtitkári munkámhoz. ■

A huszár és a sárkány közös útja

A magyar–kínai kapcsolatok története hosszú évekre nyúlik vissza. Történelmi, gazdasági, jogi, sőt kulturális területen is szorosak a kötelékek. A kínai állampolgárok kedvelt úti célja hazánk. Olyannyira, hogy az egyik legnagyobb kínai kolóniával büszkélkedhetünk és még egy magyar–kínai két tanítási nyelvű általános iskola is működik hazánkban. A kapcsolatok még tovább mélyülhetnek a júniusban aláírt, főként gazdasági jellegű, kétoldalú megállapodások érvényre juttatásával.

szöveg: Matura Tamás, a Magyar Külügyi Intézet munkatársa, fotó: Hornyák Dániel

A kínai–magyar kapcsolatok rövid története

Politikai szempontból a kínai–magyar reláció origója 1949. október 4-e, amikor hazánk hivatalosan elismerte a Kínai Népköztársaságot, és alig két nappal később már diplomáciai kapcsolatba is lépett a frissen kikiáltott új kínai állammal. Noha kulturális és politikai téren is voltak már az ezt megelőző évtizedekben kapcsolataink Kínával, érthető okokból a kínai vezetés a mai napig az 1949-es évet tartja meghatározónak. Az első közötti államelismerést pozi-

tív felhanggal szokás emlegetni kínai részről.

Dacára mindazoknak a gyökeres változásoknak, amelyek Magyarországon és Kínában végbementek az elmúlt több mint hatvan évben, a kínai–magyar kapcsolatok különleges jelentősége alig változott. A rendszerváltás előtti magyar gazdasági reformkísérleteknek nagy figyelmet szenteltek Pekingben, és noha a kínai–szovjet elhidegülés rányomta bélyegét a magyar relációra is, Kína nem

felejtett el bennünket. Ennek talán egyik oka, hogy számos kínai egyfajta kulturális, történelmi romantikával tekint a magyarságra, amely szerintük a történelmi múltban szoros kapcsolatban élt a kínai néppel. Legyen bár téves e feltételezés, mindenesetre gyakran jó alapot teremt a személyes találkozókra. Legalább ilyen fontos, hogy a kínai–szovjet szakítást megelőzően számos kínai diák tanult Magyarországon, és legtöbbször kellemes emlékekkel tértek haza, jó hírünket keltve Kínában. Az 1989-ben a vízumkényszer kölcsönös feloldásáról született egyezmény és a magyarországi rendszerváltás hatására nagy számban érkeztek kínai bevándorlók hazánkba. Olyannyira, hogy 1992-ben meg kellett szüntetni az általános vízummentességet. A '90-es években Magyarországon

élt az egyik legnagyobb közép-európai, a hivatalos adatok szerint mintegy negyvenezer főt számláló kínai kolónia, amely fontos szerepet játszott a rendszerváltás utáni életszínvonal zuhanásának mérséklésében. A politikai kapcsolatok terén komoly változást hozott a rendszerváltás, hiszen az új magyar demokrácia számára egyfelől hamar elsődleges prioritássá vált az euroatlanti integráció, másrészt nehezen felvállalható lett volna a kommunista Kínával való szoros kapcsolattartás. Ennek megfelelően gyakorlatilag egészen az Uniós csatlakozás lezárulásáig alig-alig fordítottunk figyelmet Kínára. Fontos momentum volt, amikor 2000-ben Martonyi János külügyminiszter közös nyilatkozatot adott ki kínai kollégájával, amelyben a felek leszögezték, hogy kölcsönösen tiszteletben tartják egymás társadalmi és politikai berendezkedését. Az Uniós csatlakozási szerződés aláírásának évében, 2003-ban már egészen egyértelmű volt Kína felemelkedése és nemzetközi gazdasági szerepének megkerülhetlensége. Így azóta minden egyes magyar miniszterelnök több látogatást is tett Kínába, a kínai-magyar gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fellendítésének érdekében. Kínai oldalról sem maradt el a válasz, Hu Jintao kínai elnök 2004-ben látogatott hazánkba, és a kétoldalú kapcsolatokat a „baráti együttműködési partnerség” szintjére emelte, míg Xi Jinping alelnök 2009-ben, a diplomáciai kapcsolatok felvételének hatvanadik évfordulójára érkezett Budapestre. A legnagyobb jelentőségűnek tekinthető látogatásra idén júniusban került sor, amikor Wen Jiabao kínai miniszterelnök Orbán Viktor magyar miniszterelnök meghívására két napot töltött Budapesten, amelynek során számos nagy jelentőségű gazdasági témájú egyezmény megkötésére és tárgyalásokra is sor került.

A kínai-magyar kapcsolatokat erősíti továbbá a budapesti Konfuciusz Intézet és a Közép-Európában egyedülálló kínai-magyar két tannyelvű általános iskola. A júniusban kötött egyik megállapodás alapján pedig kínai kulturális központ nyílhat Budapesten, illetve magyar központ Kínában, amelyek igencsak jelentős hozzájárulást jelentenek majd a két népközötti kapcsolatok elmélyítésében, egymás kölcsönös megértésében.

Magyar–kínai gazdasági kapcsolatok és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal

szöveg: P. Szabó Sándor, a BCE Kínai Közigazgatás-, Gazdaság- és Társadalomkutató

Központ igazgatója

Az elmúlt másfél év során a Vám- és Pénzügyőrség, majd jogutódja, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) számos olyan erőfeszítést tett, amely jelentősen fokozta Magyarország versenyképességét a kínai befektetők, gazdasági szereplők megnyerése érdekében világszerte folyó vetélkedésben.

Az utóbbi évtizedek folyamán a Kínai Népköztársaság mind gazdasági, mind politikai értelemben véve nagyhatalommá vált. Kína a világ legnagyobb exportőre, a kínai gazdaság a világ második legnagyobb gazdaságaként közvetlenül az Egyesült Államok után következik a sorban. Világkereskedelmi térnyerését tovább fokozta, hogy 2001 decemberében (16 évig húzódó tárgyalások után) a WTO tagjává vált, és ezzel lényegesen könnyebbé, szélesebb körűvé vált számára a többi tagország piacaihoz való hozzáférés. Kína legnagyobb kereskedelmi partnere jelenleg az Európai Unió. Tavaly 281,9 milliárd euró (76 958 milli-

árd forint) értékű áru érkezett Kínából az EU-ba. A kilencvenes évek közepétől a kínai állam gazdasági stratégiájában megjelenik a „go global” (kínaiul: *zou-chuqu* 走出去) stratégia. Magyarán a kínai állam elkezdte ösztönözni a kínai vállalatok minél erőteljesebb jelenlétét a nemzetközi piacon. Mindebből törvényszerűen következik, hogy a Kínai Népköztársaságból származó áruk Magyarországra is nagy mennyiségben érkeznek, illetve egyre több kínai nagyvállalat van jelen befektetőként Magyarországon. A KSH statisztikája szerint tavaly 6,17 milliárd dollár (1 178 milliárd forint) értékű áru érkezett Kínából Magyarországra, amelynek jelentős része feldolgozásra, illetve reexportra került. *A közhiedelemmel ellentétben a Kínából érkező áruk többsége nem ruházati termék, hanem gépek és villamosági cikkek.*

A meghatározó, emblematisz kínai nagyvállalatok, gazdasági szereplők közül jelen van Magyarországon egyebek

MTI fotó: Trebitsch Péter

A NAV ... erőfeszítései fokozzák Magyarország versenyképességét a kínai relációban, és hozzájárulnak a magyar–kínai gazdasági kapcsolatok további fejlődéséhez.

mellett a világ egyik vezető telekommunikációs cégének számító Huawei, a Borsodchembe beruházó Yantai Wanhua, Kína egyik legnagyobb vegyipari cége, a Budapest–Peking közvetlen légi járatot üzemeltető Hainan Airlines, a Bank of China, Kína egyik legnagyobb bankja, amely a régióban először Magyarországon létesített fiókot, illetve az IBM PC üzletágát felvásárló Lenovo.

Magyarországon él Közép-Európa legnagyobb kínai közössége. A magyarországi kínaiak közel kilencven százaléka olyan üzleti tevékenységet végez, amelynek kapcsán közvetve vagy közvetlenül kapcsolatba kerül, illetve potenciálisan (pl. egy ellenőrzés során) kapcsolatba kerülhet a NAV vámszerveivel.

Az elmúlt közel másfél év során a Vám- és Pénzügyőrség, illetve jogutódja, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint a Keleti Nyelvek Iskolája Alapítvány nonprofit szakmai szervezet együttműködésének keretében valósult meg a *Vám- és Pénzügyőrség – kínai nyelven* című projekt. Legfontosabb céljai közé tartozott a NAV vámszervei és a kínai ügyfelek közötti információáramlás hatékonyabbá tétele, valamint a kínai ügyfelek tájékozottsá-

fotó: Fang Yuqiang

gának jelentős növelése a magyarországi és az európai uniós vám- és adójogszabályokkal kapcsolatban.

A közelmúltban lezárult projekt egyik fontos eredményeként jött létre a NAV vám- és pénzügyőri szerveinek kínai nyelvű internetes portálja, ahol kínai nyelven olvashatók a legfontosabb információk, jogszabályok, jogszabály-magyarázatok. Magyarországon több kínai nyelvű újság jelenik meg, többségük heti rendszerességgel. A kínai közösség tagjai elsősorban ezek segítségével tájékozódnak a magyarországi gazdasági, politikai, társadalmi folyamatokról, elsősorban ezeken keresztül jutnak el hozzájuk a magyarországi környezetből érkező információk. Ebből következően a projekt során a NAV ezen sajtótermékekben közérthető szakmai cikkeket, tájékoztatókat, esettanulmányokat közölt, illetve felhívta a figyelmet számos jogszabályra, előírásra. A projekt keretében a NAV szakértőinek közreműködésével elkészült két kínai nyelvű könyv, amely az Európai Unió, illetve Magyarország vám- és adórendszerével ismerteti meg a kínai gazdasági szereplőket, illetve magánszemélyeket.

Kiemelendő továbbá, hogy a NAV Dél-budapesti Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságán kísérleti jelleggel kínai nyelvű ügyfélfogadás is működött.

Mérések bizonyítják, hogy a projekt eredményeként jelentősen növekedett a kínai gazdasági szereplők tájékozottsága a magyarországi vám- és adórendszerrel kapcsolatban.

A NAV fent részletezett erőfeszítései elősegítik stratégiai céljaik megvalósulását, egyszerűbbé teszik a kínai gazdasági szereplők magyarországi gazdasági-társadalmi környezetbe történő integrálódását. Ugyanakkor fokozzák Magyarország versenyképességét a kínai relációban, és hozzájárulnak a magyar–kínai gazdasági kapcsolatok további fejlődéséhez.

Petőfi és Hugyecz – akik átjutottak a Nagy Falon

Magyar kultúra Kínában

szöveg: Révész Ágota oktatási-kulturális szakdiplomata, Sanghaj

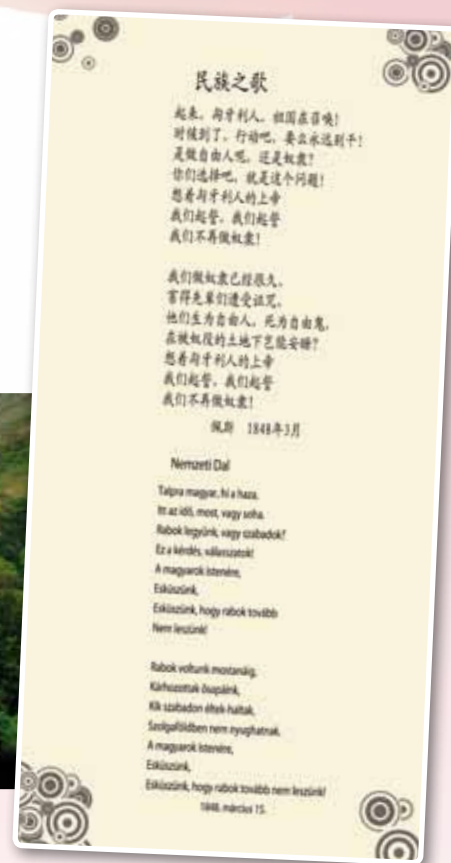

fotó:

Ha egy tanult középkorú kínai meghallja Petőfi nevét, azonnal szavalni kezdi a *Szabadság, szerelmet* – természetesen kínaiul. Ennek a generációnak az iskolában kötelező tananyag volt ugyanis Petőfi, akit a legnagyobb 20. századi kínai író, Lu Hszün népszerűsített. A lánglelkű magyar poéta szelleme még ma is hat a romantikus hajlandóságú fiatalokra, bár kétségtelenül rengeteg versenytárral kell megküzdnie.

Petőfin kívül a magyar kultúrának egy-egy aprócska morzsáját ismerik csak a kínai közönség. A filmművészetből *A selejt bosszúja* című 1951-es Latabár-rövidfilm vívott ki magának komoly rangot, a képzőművészetből szerencsére Munkácsy Mihály nevét ismerik valamelyest. Zenei téren leginkább Liszt, kevésbé Bartók és Kodály mond valamit az ittenieknek, akik közül sokan tudnak még Sissi magyar kötődéséről – hála a Romy Schneider-féle tévésorozatnak. Ennyi az induló muníció. Bár kétségtelenül a csomagban van még az is, hogy a kínaiak „európai ázsiaiaknak” tartanak bennünket, és közvetlenül rokonítanak a hunokkal – akiket ők jól ismertek, hiszen ellenük építették a Nagy Falat. Magyarország nevének három írásjegye közül az első azt is jelenti: „hun”.

Kína 1978-as nyitása óta az ország gyakorlatilag kicserélődött, magához ölelte a piacgazdaságot, és a nyugati kultúra sem luxus többé, de nem is a gyűlölt nyugat métélye. Bizonyos statisztikák szerint 50 millió gyerek tanul Kínában zongorázni – közülük lesznek már olyanok, akik értik és érzik, mit jelent a mi zenénk. Az egyre szaporodó alternatív galériákban döbbenetes látni, milyen biztonsággal bánnak a helyi képzőművészek a nyugati kultúra szimbólumaival. Nehéz itt versenyni lenni kulturális téren, akár a helyi erőkről, akár az anglokról, németekről, franciákról, olaszokról vagy az amerikaiakról beszélünk. Mindannyian nagy arányban képviselik magukat. Ez hatványozottan igaz a tengerparti nagyvárosokban, amelyek közönsége már-már el is van kényeztetve. Jóval könnyebb megjelenési lehetőséget kapni vidéken, ahol ritkaságszámba megy a mindennapos nyugati jelenlét. A magyar kultúrpolitika egyik komoly vívmánya, hogy 2008-tól Pekingben és Sanghajban is egy-egy oktatási-kulturális szakdiplomata igyekszik teret nyitni a magyar oktatásnak és kultúrának. Tevékenységük a két nagyváros mellett gyakorlatilag az egész országot lefedi. Óriási lépésnek minősül az a frissen aláírt egyezmény, amely szerint Kína és

Magyarország kulturális intézetet létesít egymás fővárosában. Rendkívül fontos ez a közeledés egymáshoz, hiszen a politikai, gazdasági kapcsolatokhoz nyit utat. Mondják, és érezzük is, hogy a 21. század Kína évszázada. Ezer szállal össze vagyunk csomózva vele, és még inkább össze leszünk – ezért ki kell dolgoznunk a kommunikációs csatornákat, hogy később saját érdekeinket is kellőképpen érvényesíthessük. Ehhez otthon is nagyobb nyitottságra, több realitásérzékre van szükség. Akad, aki minden kínait filozófusnak és költőnek lát, mások az egyszerűhasználatos zoknikból ítélnék, és még többen vannak, akik óriási kommunista börtönnek látják az országot. Ennek változnia kell. Számunkra is adott a feladat: látni, milyen üzenettel tudunk érdemben bemutatkozni, és megtalálni hozzá a megfelelő csatornákat. Kitalálni, mit hozunk ide. Mi lesz az arcunk. Sanghaj – ez a „vidéki város” – 20 milliós metropolisz. Ennek a nyüzsgő, lüktető, történelemmel átított városnak a legjelentősebb építésze a magyar Hugyecz László volt. Abban kell bízunk, hogy ez a nyolcvan évvel ezelőtti csoda megismételhető. ■

A BRICS nagyágyúja – KÍNA

szöveg: Bárczi Miklós, fotó: depositphotos

A nagy földrajzi felfedezések után Európa már idejekorán szembesült az azóta is nyitott kérdéssel: mit kezdünk Kínával?

A „Mennyei Birodalom” kapui sokáig zárva maradtak előttünk, és az első jezsuita hittérítők is csak a portugál Makaón keresztül – kereskedőnek öltözve – tudtak bejutni az országba.

A missziók története ugyanakkor elárulja, hogy a Kínához való viszony és annak tudatos megalapozása hatalmas szakértelmet, elkötelezettséget és toleranciát igényel. A földrajzi felfedezések utáni korai globalizáció és multikulturalizmus korában Matteo Ricci olasz jezsuita életéből hosszú éveket szentelt annak, hogy eredményes párbeszédet alakítson ki Nyugat és Kelet között. Az ő tevékenységét akkora tisztelet övezte Kínában az előkelő körökben, hogy 1601-ben egyenesen Pekingben telepedhetett le.

Kína megítélése manapság – a hidegháború után újralakuló világrendben – ellentmondásos: a meghatározó nemzetközi szereplők általában aggodalommal figyelik az ázsiai óriás egyre nyilvánvalóbb és egyre gyorsabb térnyerését – mind saját geopolitikai erőterében, mind a diplomáciában. Ugyanakkor a világgazdaság tőke és nyersanyagpiacainak többszörösen interdependens hálózati kapcsolata miatt jelenleg az első számú szuperhatalom is rá van utalva. Kína legnagyobb exportpiaca az USA és így – több szempontból is – érdekelt abban, hogy az amerikai államadósságot finanszírozza. Az USA pedig a

Bretton Woods-i nemzetközi pénzügyi intézményekben bír meghatározó befolyással, s ezzel a dollár dominanciáját mindmáig fenn tudta tartani.

fotó: depositphotos

A BRICS közös platformja Kínának ugyanakkor kiváló terepet biztosít arra, hogy nemzetközi politikai befolyását – gazdasági reformintézkedések követelésének álcájában – növelje. A Globális Dél (főleg az előző számokban már említett IBSA „szövetség”) már régóta napirendjére tűzte a világgereszkedelmek és a nemzetközi pénzügyek megreformálását úgy, hogy abban a saját szerepét erősítsen. Ezekben a törekvésekben Kína világossá tette – az idei áprilisi, 3. BRICS csúcstól lezáró sanyai nyilatkozatban –, hogy zászlóshajója lesz a BRICS-manővereknek.

Kína geopolitikai síkon végrehajtott offenzív terjeszkedése már kevésbé hozott létre BRICS-konzenzust, de például a brazil diplomácia (erről előző számunkban már írtunk) közvetett módon mégiscsak támogatja azt a stratégiai célt, ami alapján Kína az India óceán térségében az USA katonai hegemóniáját megtörni igyekszik. India ugyanakkor – szintén brazil (és dél afrikai segítséggel) – helyet követel magának ebben a katonapolitikai játszmában.

Az észak-indiai-óceáni térség stratégiai jelentősége óriási, ma földünk egyik legfontosabb tranzitútvonala: itt halad el a világkereskedelemben megjelenő, tengeren szállított olaj mintegy 40%-a, és az Európa és Kelet-Ázsia közötti árucseré is itt zajlik. A 21. század selyemútjának megszerzésében Kína (külkereskedelme 90%-ban tengeri úton zajlik) mozgósít: az utóbbi időben a legnagyobb figyelmet a repülőgép-hordozók és atomtengeralattjárók fejlesztése kapta. 2015-re az előrejelzések szerint Kína a térségben minden szempontból az USA és India elé kerül, nem beszélve a világgazdaságban elfoglalandó vezető helyéről.

A közeljövő tendenciái – a kínai kormányfő júniusi európai körútja után – meglehetősen világosak: Európa minden politikai aggálya ellenére kénytelen Kínának a barátságosabb arcát mutatni, akár biztonságpolitikai, akár gazdasági kérdésekről van szó. A stratégiai gondolkodás során azonban nem árt, ha a nagy „missziós” elődök nyomdokaiba lép az európai politikai elit, tekintve, hogy Kína gazdasági erőfölénye kulturális és demográfiai/migrációs kihívást is jelent. ■

A Parlament lelke és zsigerei

szöveg: Juhász Rita

fotó: Rácz Gergely

A színházban a ruhatáros is művész – tartja a mondás, és valami hasonló érvényes a magyar Parlament épületére is: még ha valaki naponta dolgozni jár is oda, éreznie kell a sokat megélt épület és intézmény méltóságát, jelkép mivoltát, a századfordulós társasági atmoszféra örökségét, Magyarország évszázada jelen lévő történelmét.

fotó: Hornyák Dániel

„A mikor a pazar fényben felépített dunaparti új palota elkészült és a ház tagjai először gyűltek össze a márványfalú színes oszlopokkal és szobrokkal díszített folyosókon, tulajdonkép senki sem volt meglegedve.” – írta Alföldi Béla, a Pester Lloyd parlamenti tudósítója 1902-ben, abban az évben, amikor először ülésezett új termeiben az Országgyűlés. „Persze, a mint a képviselők megszokták az új ház rendkívüli kényelmét és modern technikai berendezéseit, nem szívesen nélkülözték volna előnyeiket.” – folytatja feljegyzését, amelyből – csakúgy, mint a parlamenti helyszínt megíró nagy öregek: Jókai, Mikszáth, Móricz elbeszéléseiből, vagy számos, az Országház falai között játszódó filmből – kisvártatva kiderül: nincs új a Nap alatt, vagyis mind a képviselők, mind pedig az újságírók és egyéb „látogatók” megszállottjai az ülésszakok szüneteire jellemző folyosói nyüzsgésnek, félhivatalos és első kézből információáramlásnak, sokszínű, élénk eszmecsereinek. A használatban lévő helyiségeket is a maihoz hasonló stílusban lakták be politikusaink: „érdekes, hogy a kizárólag képviselőknek fenntartott pazar fényű és rendkívül kényelmes társalkodóba

senkisé meg, a honatyák szívesebben tartózkodnak a folyosó azon részein, a hol újságírók és látogatók is vannak...” A törvényhozás valójában a millennium évében beköltözött a Steindl Imre tervei alapján 1885-től 17 éven át formálódó épületbe: az akkor már kész, 27 méter belmagasságú Kupa-lacsarnok adott otthont 1896-ban a képviselőház és a főrendiház együttes ülésének. Ennek az évszámnak – no meg az egyházi hatalmat képviselő Bazilika azonos méreteinek – köszönhető egyebek mellett a 96 méteres kültéri magasság és a 96 lépcső, amely az oroszlános főkaputól a 2000 óta a Szent Koronát befogadó csarnokig vezet. Ez a középpontja és legismertebb belső tere a Parlamentnek; a Díszlépcső fölött a mennyezetet Lotz Károly három freskója díszíti, halála után a lépcsőforduló bal oldali márványfalán kapott helyet Steindl bronz mellszobra, Stróbl Alajos alkotása. A tizenhat szögletű Kupolateremben körbetekintve tizenhat uralkodó szobrát és címerpajzsát láthatjuk, a mennyezetet tartó nyolc hatalmas, sötétvörös márvány a svéd uralkodó ajándéka. Innen a piros és kék társalgókon keresztül

fotó: Rácz Gergely

a nyitott ajtókon át elláthatunk egész a képviselőházi és főrendiházi ülésteremig, vagyis a mai országgyűlés ülései és – felsőház nem lévén – különféle rendezvények helyszínéig. Érdeemes szemügyre venni ezen helyiségek, valamint a Kupolacsarnokot körülölelő termek: a Vadász, Gobelin és a főbejárati oldalon elhelyezkedő Delegációs Terem freskóit, fafaragásait, eredeti bútorzatát. A legfőbb állami rendezvényeknek, sajtótájékoztatóknak, hivatalos egyeztetéseknek és fogadásoknak adnak ezek a szobák helyszínt.

A Parlament tetőszerkezetének szimmetriáját a kétkamarás országgyűlés funkcióival összhangban tervezte Steindl: az üléstermek fölött a központi nagy kupola két oldalán felülnézetből is láthatóak az üléstermeket fedő tetőrészek kiszögellései. A historizáló épület kívül és belül 242 szobrot sorakoztat föl. A ház szinte minden négyzetcentimétere művészet: a tetőt díszítő Zsolnay-kerámiaától a festett ablaküvegen és belső díszítésen, a technikai megoldásokon: szellőzőrácsra vagy a radiátorokat takaró majolikán keresztül egész a bútorzatig – amely itt-ott régi országirányítók napjairól mesél. Az itt működő Miniszterel-

nökség, Országgyűlés Hivatala és a régi köztársasági elnöki rezidencia politikusai általában tudják, elődeik közül kinek melyik volt a kedvenc széke, asztala, vagy festménye, amelyek eszerint vándorolnak szobától szobáig, vagy a bútorraktárig, az alagsorig.

A Parlamentben mintegy 250 iroda is állandó használatban van, itt található a főleg jogászok második otthonául szolgáló Országgyűlési Könyvtár és a sajtóstáb

rezidenciája. Az alagsorban az éttermen kívül műhelyek is működnek, hogy helyben elvégezhető legyen a több száz fős kiszolgáló személyzetnek szinte végtelen munkát adó üzemeltetés, karbantartás. Nekik sincs könnyebb dolguk, mint az 1900 környékén az új Országházba idegenkedve beköltözőknek: egy-egy villanyszerelő például csak egy teljes átdolgozott év után teljesíthet a Parlamentben önállóan szolgálatot. ■

AZ EURÓPAI PARLAMENT BRÜSSZELI ÉPÜLETÉNEK ANTALL JÓZSEF SZÁRNYA

Tudás és hagyomány

szöveg: Czene Gréta

Az Antall József Politika- és Társadalomtudományi Tudásközpont 2010-ben nyitotta meg kapuit annak jegyében, hogy társadalmilag közcélú, szolgáltató és nem nyereségorientált intézményként szolgálja a nemzet felemelkedésének ügyét.

„Elsődleges célunk az antalli hagyományokban tetet öltő szellemiség ápolása az oktatás, kutatás, kiadás hármasszisztemjeren keresztül. Antall József híres mondata, amely szerint lélekben 15 millió magyar miniszterelnökének tekinti magát, valójában a nemzeti örökség tudatos felvállalását jelenti számunkra is, és annak ápolását határainkon innen és túl” – mondja Antall Péter, a Tudásközpont főigazgatója, a szabad választások utáni első kormányfő fia.

Ennek jegyében dolgoznak nap mint nap, és köttetnek meg az együttműködési megállapodások is olyan rangos és társadalmilag fontos szervezetekkel, mint a Nemzeti Közigazgatási Intézet, a Magyar Külügyi Intézet, a Doktoranduszok Országos Szövetsége vagy a Magyar Hadtudományi Társaság. Arra törekcsenek, hogy hozzájáruljanak a magyarországi és a Kárpát-medencei szellemi élet összeillesztéséhez és együttműködéseinek erősítéséhez.

A tiszteletbeli Tanácsadó Testület névsorát Antall Péter szerint még bővíteni szeretnék Horvátország, Franciaország, Lengyelország, Luxemburg és az USA irányába.

Ezen együttműködések is a tudásközpont fő profilját, a tehetséggondozást erősítik, hiszen a tudományos és szervezeti munka is részben az egyetem hallgatóira és doktoranduszaira épül. A gyakornoki programok révén számos lelkes fiatal segíti a tudásközpont munkáját, illetve PhD/MA/BA hallgatók is részt vesznek a napi irodai tevékenységekben, akiknek alkalmuk nyílik magyarországi és külföldi tanulmányutakban való részvételre. A szellemi háttérrel a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) nyújtja, ahol a Tudásközpont irodája is található, bár az iroda bővítése az antalli hagyaték elhelyezése okán folyamatosan tervben van. Februárban a Tudásközpont és a HVG Könyvek közös kiadásában jelent meg a Dylan Jones: Cameron Cameronról – Kötetlen beszélgetések a brit miniszterelnökkel című kötet magyar nyelven. A kötethez maga a brit miniszterelnök, David Cameron írta az előszót. A könyvbemutatót a Magyar Külügyi Intézetben rendezték meg, amelyhez kerekasztal-beszélgetés kapcsolódott a Budapesti Corvinus Egyetemen, illetve a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. Másik fontos állandó programjuk a Kül- és biztonságpolitika első kézből című, havonta megrendezésre kerülő előadás-sorozat. Célja olyan átfogó kép kialakítása, amely mindenki számára átláthatóbbá teszi korunk biztonságpo-

A TUDÁSKÖZPONT KURATÓRIUMÁNAK ELNÖKE Pörzse Gábor, tiszteletbeli elnöke Helmut Kohl, a Német Szövetségi Köztársaság volt kancellára.

A TUDÁSKÖZPONT TISZTELETBELI ELNÖKSÉGÉNEK TAGJAI:

WILFRIED MARTENS, a Belga Királyság egykori miniszterelnöke, az Európai Néppárt elnöke;

TADEUSZ MAZOWIECKI, a Lengyel Köztársaság egykori miniszterelnöke;

ZBIGNIEW BRZEZINSKI, az USA egykori nemzetbiztonsági főtanácsadója;

ERHARD BUSEK, az Osztrák Köztársaság volt alkancellára;

RITA SÜSSMUTH, a Német Szövetségi Köztársaság Bundestagjának egykori elnöke;

BERNHARD VOGEL, Thüringia tartomány volt kormányfője, a Konrad Adenauer Alapítvány korábbi elnöke;

ERWIN TEUFEL, Baden-Württemberg tartomány egykori miniszterelnöke;

WOLFGANG BERGSDORF, politológus professzor, Helmut Kohl egykori tanácsadója, az Erfurti Egyetem volt igazgatója;

MICHAEL GEHLER, a Hildesheimi Egyetem történész professzora.

A TUDÁSKÖZPONT MUNKÁJÁT TÁMOGATJA:

EDMUND STOIBER, volt bajor miniszterelnök;

HANS-GERT PÖTTERING, a Konrad Adenauer Alapítvány elnöke;

HANS ZEHETMAIR, a Hanns Seidel Alapítvány elnöke.

litikai rendszerét, annak kihívásait és ezzel együtt kockázatait. Az előadások mindenki számára nyitottak, a helyszín a BCE.

A szovjet csapatok kivonulásának évfordulója alkalmából az Antall József Tudásközpont és az Antall József Baráti Társaság hazánk függetlenségének elérését, a Szabadság Napját idén is a Somló

hegyi Szent István Kilátónál ünnepelte, amely hagyományt a jövőben is ápolni szeretnék.

Az Antall Tudásközpont a jövőben mindazon kezdeményezést támogatja és zászlajára tűzi, amely hosszú távon hozzájárul Magyarország tekintélyének és sikerességének megerősítéséhez.

A TUDÁSKÖZPONT TEVÉKENYSÉGI KÖRE

- Elméleti, gyakorlati képzések biztosítása
- Egyetemi gyakornoki programok szervezése kül- és belföldi diákok számára Magyarországon és Európai Unió többi országában (2–4 hónapos programok)
- Kutatások, felmérések készítése és eredményei közzététele
- Konferenciák szervezése
- Magas színvonalú politika- és társadalomtudományi, valamint egyéb művek közreadása
- A közéleti érdeklődés felkeltése és az államtudományi ismeretek bővítése
- Az Antall-hagyaték kezelése, feldolgozása és kutathatóvá tétele. Az Antall-szobrok, emlékhelyek, és róla elnevezett intézmények, közterületek, Antall-bibliográfia nyilvántartása

Gondolatok a tisztviselői életpályáról 3.

A közzolgálatban dolgozók hivatástudata

Az életpályamodell kulcskérdése

szöveg: Barta Zsuzsanna

A cikksorozat első és második részében az életpályamodell komplex rendszerét tekintettük át, és alaposan körbejártuk a kiválasztás szakmai összetevőit; később pedig a tisztelt olvasók megismerkedhettek a munkakör jelentőségével. Az egymáshoz szervesen illeszkedő elemek – hivatásetikai normák, munkakör-alapú rendszer, kiválasztás, vizsgarendszer, előmenetel és javadalmazás, értékelés, képzés és továbbképzés, állami/munkáltatói gondoskodás – közül ebben a számban a hivatásetikai normák jelentőségével kívánok foglalkozni. „Minden tisztviselő mélyüljön el a nemzet feladataiban...”, ami a nemzet magyar mivoltában való elmélyülésének a feladata.”

Gróf Teleki Pál hét évtizeddel ezelőtt, 1941-ben fogalmazta meg e gondolatát Az igazi tisztviselő című művében. Napjainkig ható szellemiségével ezen írás iránytűvé vált mindazok számára, akik azon fáradoznak, hogy a köztisztviselői kar szemléletváltása megvalósuljon. A tisztviselők szemléletváltásának fontossága a Magyar-program személyzetet érintő fejezetében is fellelhető gondolat: az életpályamodell elemei között szerepelnek a hivatásetikai normák, amelyek meghatározása a szemléletváltás kulcsfontosságú területe.

A hivatásetikai normák az egyes életpályák közötti átjárhatóságnál is fontos kapcsolódási pontot jelentenek, mert az erős állam elvét leginkább az szolgálja, ha a meghatározott közjogi alapokon álló életpályák – a szűk értelemben vett közigazgatásban dolgozó

kormánytisztviselőké, és a fegyveres, illetve más hivatásos szolgálati állományé – fejlesztésére közös elvek és értékek mentén kerül sor.

Ezért nélkülözhetetlen, hogy a heterogén, több esetben szervezeti szintű etikai szabályozások helyett a közzolgálati hivatásetikai alapelvek és értékek egységesen kerüljenek meghatározásra. Ehhez jól illeszthetők az egyes közzolgálati ágazatok jogszabályokban meghatározott, speciális etikai követelményei.

A közzolgálati hivatás alapelveinek meghatározása egyaránt jelentős tényező a tisztviselői kar és az állampolgárok számára. A szakmai és etikai elvárások egyértelmű, világos szabályozása és kommunikálása a tisztviselői kar magatartása során iránymutató jellegű, egyidejűleg segítheti az állampolgárok közzolgálattal kapcsolatos vélekedésének megújítását, valamint hozzájárulhat a kölcsönös bizalom erősödéséhez is.

A közzolgálati hivatás-etika tömör megfogalmazása sejtetni engedi, hogy az etikai normák a teljes közzolgálat tevékenységét döntő módon befolyásolják.

A hivatás-etika azon értékek, elvek és normák összessége, amelyek a közzolgálat szervezeti és a tisztviselő viselkedési, írott (jog) és íratlan (morális) szabályait meghatározzák.*

A hazai közzolgálat egységes etikai szabályanyagának kidolgozását a Magyar-program intézkedési tervében valamennyi minisztériumot érintő komplex feladatként rögzítették. A sza-

bályozási tevékenység koordinálását – a fenti koncepcionális keretek között – a kormányzati személyzeti politikáért felelős Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Nemzeti Közigazgatási Intézet bevonásával látja el.

A hazai hivatásetikai normák meghatározásakor figyelembe veszik az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által elfogadott nemzetközi ajánlást: a Köztisztviselők Etikai Kódexét.

Ebben az ajánlásban a következő normákat rögzítették:

- Hűség és elkötelezettség: a tisztviselőnek kötelessége hűen szolgálni a törvényes módon létrehozott nemzeti, helyi és regionális hatóságokat.
- A közérdek előnyben részesítése: A tisztviselő egyéni érdekei helyett feladatait kizárólag a köz érdekében látja.
- Az igazságos és méltányos jogszolgáltatás és az emberségesség: A tisztviselő döntéshozatali eljárása során a jogszabályok tiszteletben tartásával köteles eljárni, döntési jogát részrehajlás nélkül gyakorolni, figyelembe véve az ügy összes körülményeit.
- Méltóság és tisztesség: A tisztviselő köteles mindenkor olyan magatartást tanúsítani, hogy megőrizze és megerősítse az állampolgárokban a közigazgatási szervek tisztességébe, semlegességébe és hatékonyságába vetett bizalmat.
- Előítélet-mentesség: A tisztviselő feladatai ellátása során előítéletek nélkül jár el minden személlyel, személyek csoportjával szemben, to-

foto: depositphotos

vábbbá figyelembe veszi mások jogait, kötelezettségeit és törvényes érdekeit.

- **Pártatlanság:** Alapelveként fogalmazódik meg a pártatlanság és a részrehajlás-mentesség követelménye, valamint a pártatlanság előfeltételként szabályozott összeférhetetlenség kritériuma. A pártatlanság elvénél említhető még az elfogulatlanság, az előnytelen jogszerzés, a mások által való befolyásoltság kerülésének elve, a hivatallal való visszaélés tilalma, illetve ajándékelfogadás tilalmának követelménye is.
- **Politikai semlegesség:** A tisztviselő politikailag semleges módon látja el

feladatát, és nem helyezkedhet szembe a közigazgatási szervek célkitűzéseivel, döntéseivel, illetve törvényes utasításaival. A tisztviselő köteles továbbá tisztelőben tartani az egyes tisztviselői beosztásokra vonatkozó (a jogszabályokkal összhangban lévő) korlátozásokat, amelyek hivatalával, a hivatalának sajátosságaival összefüggő politikai tevékenységekre vonatkoznak.

- **Felelősségtudat és szakszerűség:** A szakszerűség elvét a Kódex külön nem nevesíti, de több olyan kötelezettséget is felsorol, amelyek ezen elvhez kapcsolhatók, illetve kimeríthetik azt. A szakszerűség elsődleges

követelményei: a tisztviselő hatékonyan, részrehajlásmentesen, tisztességesen és legjobb képességei szerint végezze munkáját, valamint az állampolgárokkal, feletteseivel, kollégáival és beosztottaival való kapcsolataiban udvariasan viselkedjen.

- **Együttműködés:** A tájékoztatási kötelezettség elve szerint a tisztviselő köteles tájékoztatni az ügyfelet az általa kért információkról olyan ügyekkel kapcsolatban, amelyekre hatásköre kiterjed. Kötelessége továbbá a bizalmas információk megőrzése és a különböző szervek informálási kötelezettsége is. ■

A HAZAI KÖZSZOLGÁLATI HIVATÁSETIKA KONCEPCIONÁLIS KERETEI:

- a szervezeti integritás és kultúra: átláthatóság, elszámoltathatóság, hatékonyság;
- az egyéni integritás: szakmai és erkölcsi tekintély;
- a tisztviselő egyéni szabadságjogainak korlátai és magánéletére is kiható elvárások;
- a korrupció elleni fellépés;
- az érdek-összeütközések megelőzése, összeférhetetlenség megszüntetése;
- a szervezeti eszközök, ösztönzés, képzés;
- a normasértések tisztességes eljárásban történő elbírálása;
- a normasértés szankciói.

* A cikk forrásaként a Nemzeti Közigazgatási Intézet megújuló alapvizsga tananyagának részleteit használtam fel.

Nyissunk Európa felé – a közigazgatásban is

szöveg: Dombrovszky Ádám

Augusztus 24-én az Országház felsőházi termében búcsúztatta a négyhónapos külföldi ösztöndíjra induló fiatalokat Navracsics Tibor. A Közigazgatási és Igazságügyi tárca minisztere arra biztatta az első félévben itthon gyakorló ifjú szakembereket, hogy nyitott szemmel járjanak, és hozzák haza a jó megoldásokat.

Eszünkbe juthat a Debreceni Református Kollégium fénykora. A 17. század közepén tanárok, diákok sokasága tartott szoros kapcsolatot nyugati egyetemekkel, majd kinti tanulmányaikat befejezve szellemi poggyászként hazahozták a svájci, német, holland, francia intézmények haladó eszméit, illetve vitték messze földre a város és a kollégium híréit.

Ez lehetett a 2010-ben hivatalba lépett magyar kormány elképzelése is. Mint beszédében Navracsics Tibor hangsúlyozta: „A célunk az volt, hogy nyissuk ki a magyar közigazgatást Európa felé. Úgy akarjuk versenyképessé tenni, hogy szélesre tárjuk a kaput a fiatalok előtt. Ismerjék meg az európai példákat, a közigazgatási kultúrákat.” Emlékeztette az ösztöndíjasokat: tartsák szem előtt, hogy Magyarországot képviselik, cselekedeteik, munkájuk alapján az országot ítélik majd meg. Hozzák haza a tapasztalatokat, és építsék be az itthoni rendszerbe, hiszen rajtuk is múlik a magyar közigazgatás sikeres átalakítása.

Így hirdették meg tavaly a Magyar Közigazgatási Ösztöndíj Programot, amelyre 1450-en jelentkeztek. Most 229-en utazhatnak el valamelyik uniós tagállamba, hogy négy hónapon át egy fogadóintézményben tanulmányozhassák az ottani közigazgatás működését.

Legtöbben német nyelvterületen (Németországban 55, Ausztriában 18 fia-

tal) gyakornokoskodnak majd, de szép számmal (23-an) indulnak Belgiumba is. Franciaországban, Lengyelországban, Olaszországban, Spanyolországban és Finnországban is országoként több mint tíz magyar fiatal gyűjthet közigazgatási tapasztalatokat.

A külföldre utazó ösztöndíjasok csaknem kétötöde valamely minisztérium munkáját segítheti, a berlini Szövetségi Minisztériumtól az észt Környezetvédelmi Minisztériumon át a máltai Informatikai Minisztériumig. Az osztrák és a lengyel Miniszterelnöki Hivatal is fogad magyar ösztöndíjas fiatalokat. A központi közigazgatáson kívül is széles körű és érdekes tapasztalatokat szerezhetnek majd az ösztöndíjasok: az észt e-közigazgatás, a Berlin-Brandenburgi-i Légiközlekedési Hatóság, vagy akár a Grand Lacs de Seine elnevezésű, a Szajna vízgyűjtő területein lévő víztározókkal foglalkozó hatóság tevékenységét is megismerheti majd egy-egy fiatal a következő időszakban.

Miközben az Európai Unió intézményeiben és az EU-s állandó képviselleteken is szép számmal képviselhetik magukat, sokan valamely külföldi nagykövetség, konzulátus munkatársává válnak erre a néhány hónapra; a fogadó országok többségébe (Lettország, Málta, Portugália és Szlovénia kivételével) a külképviseletekre is kerülnek magyar fiatalok.

Néhányan olyan kulturális intézményekbe nyertek felvételt, mint a belga, a francia, a német, az osztrák Magyar Intézet, valamint a madridi Spanyol Roma Kulturális Intézet, míg vannak, akik közigazgatási akadémiákon tevékenykedhetnek majd, például Cipruson és a francia École Nationale D'Administration-ban.

– *Valamennyi tagállamban szakmailag hasznos lehet közről látni a közigazgatás működését* – válaszolja a szakmai háttérrel firtató kérdésünkre Nagy Balázs Ágoston, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatás-fejlesztési osztályának főosztályvezető-helyettese. – *Ha az alapvető európai modelleket keressük, elsősorban az az érdekes, hogyan csinálják a „kontinentális” nagyok, a németek vagy a franciák, illetve a valamelyikükkel kulturálisan rokon, de méretben hozzánk közelebb álló országok, mint Ausztria. A francia igazgatási kultúrkört különösen izgalmasá teszi, hogy földrajzilag és ténylegesen is erősen átfed az uniós igazgatással. Nagyon érdekes a skandináv modell, ahol sikeres, nagyon sok feladatot felvállaló államok működnek, valamint az olyan az angolszász igazgatási mintákat adaptáló, kevés feladatot felvállaló, de szintén sikeres államok is, mint Hollandia. A legtanulságosabb közép-kelet-európai sors- és versenytársaink igazgatásának megismerése lehet, és rengeteget tanulhatunk a balkáni vagy a balti posztsovjét országok igazga-*

A gyakorlatban kell bizonyítaniuk, amit elméletben biztosra veszünk: az MKÖ Program életképes, és a magyar kezdeményezésnek nagy jövője lehet.

fotó: Hornyák Dániel

tási reformjaiból, valamint a régi tagállamok mediterrán csoportjának gyakran figyelmen kívül hagyott mintáiból is.

– Irodánk feladata volt a külföldi partnerek megtalálása – mondja Vas Erzsébet programmenedzser. – A Külügyminisztériummal, az egyes országok közigazgatási intézeteivel és magyar nagykövetségekkel vettük fel a kapcsolatot. Az Európai Unió 26 tagállamából közel 200 intézmény került így képbe. Országonként a Nemzeti Közigazgatási Intézet kötötte meg az együttműködési megállapodást az illető ország főminiszteriumával. Első reakcióként általában üdvözlötték az elképzelésünket, de aztán Anglia és Írország például már csak udvarias leveleket küldött. (A nagykövetségeink révén mégis tudtunk náluk is elhelyezni egy-két fiataalt.) A túlnyomó többség azonban lelkesen reagált, és minden segítséget megadott. Elsősorban a németeket emelném ki, akik az őket jellemző alaposággal készítették elő fiataljaink fogadását. A szlovákok kedvet kaptak ahhoz, hogy hasonló ösztöndíjrendszert

építsenek ki. A lengyelek pedig már küldtek is „cserébe” két ösztöndíjast a mi Nemzeti Fejlesztési Minisztériumunkba. Ami már biztos: jövőre újra meghirdetjük az ösztöndíj programot.

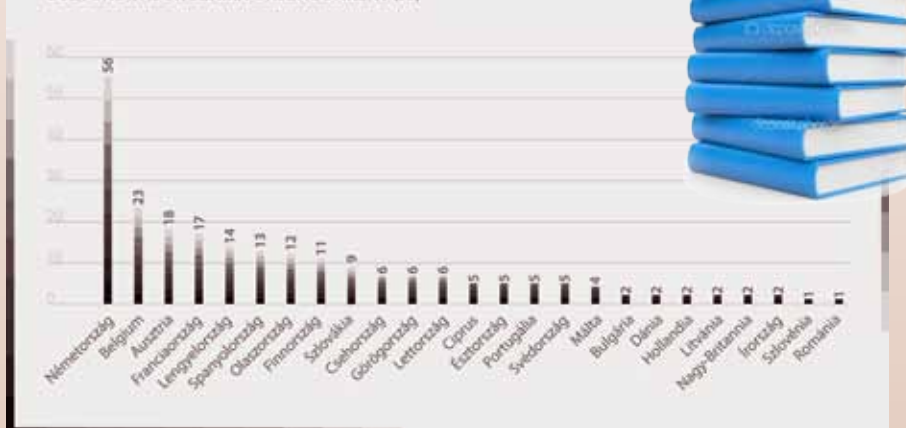
A fiatalok közül az első hat hónapját a KIM Kormányzati Kommunikációért Felelős Államtitkárságán eltöltő Iványi Mártont kérdeztük, aki cikkünk megjelenése idején már Máltán tartózkodik.

– A máltai kiküldetés helyszíne számomra a helyi Department of Information (vagyis Információs Hivatal) lesz – magyarázta. – A fogadó intézmény kinyilvánított célja a közönség naprakész és átfogó tájékoztatása a kormányzati politikáról és szolgáltatásokról, a közérdeklődésre számot tartó eseményekről és ügyekről, emellett Málta országimázsáért is felelős. A hazai Kormányzati Kommunikációért Felelős Államtitkárság rokon intézményéről és „munkatársairól” van tehát szó, részben egyező profillal és feladatkörrel, a sokrétű kommuni-

kációs tevékenységhez kapcsolódó megbízatások hasonló jellegével. Így valójában az itthoni szervezeti egységben folytatott gyakorlat és a kinti praxis között szakmai folytonosság jön létre. Így az ösztöndíjas részben bővítheti ismereteit és benyomásait, majd lehetősége nyílik a korábbi tapasztalatokat az új környezetben szerzetekkel kiegészítve, szintézisben összefoglalni. Ez az említett új környezet egy, az EU-hoz Magyarországgal egyszerre, 2004-ben csatlakozó, az EU politikai és földrajzi értelemben vett periferiájának tekinthető szigetország. Málta geopolitikai illetve pozicionálási stratégiáinak kihívásai nemcsak részben egyeznek meg hazánkéval, amely szintén „új keletű” tagállam, de a lakosságot tájékoztató kommunikációs technikák és modellek jellegzetességei is érdekeségeket tartogathatnak a sajátos társadalmi-kulturális fejlődésű országban.

A fiatalok tudják, amit a búcsúztatáskor Navracsics Tibor útravalóként is elmondott: nem turisztikai útra indulnak, csak a komoly munkának lehet eredménye. Felelőségük is van, hiszen a program jövője is múlik rajtuk. A gyakorlatban kell bizonyítaniuk, amit elméletben biztosra veszünk: az MKÖ Program életképes, és a magyar kezdeményezésnek nagy jövője lehet. Bizonyára más EU-országok is követhetik a példát (ennek első jeleiről már szoltunk is), s így kialakulhat egy európai kapcsolatrendszer, amely révén a jó tapasztalatok kölcsönös átadásával átvételével látható minőségi fejlődés következhet be az európai közigazgatásban. Ennek a tervnek Magyarország – mint ötletgazda-kezdeményező – az élére is állhat. ■

ÖSZTÖNDÍJASOK SZÁMA ORSZÁGONKÉNT (fő)

Magyary szellemében

szöveg: Jordán Judit, Csaba Réka, fotó: Hornyák Dániel

Szent István napja évek óta nem csak arra jó alkalom, hogy Magyarország együtt osztozzon legősibb ünnepének hagyományain, hanem egyúttal arra is, hogy a kiemelkedő személyiségek tevékenységét díjjal jutalmazták. Navracsics Tibor miniszter a közigazgatás és az igazságügy területén magas színvonalon dolgozó tisztviselőknek munkájuk elismeréseként fiatal művészek által alkotott Magyary Zoltán- és Moór Gyula-szobrokat adott át. A Közzszolgálat arról kérdezte a díjazottakat, mit jelent szakmai pályájukban ez az elismerés.

Brassói Sándor NEFMI

Közoktatás Irányítási Főosztály, főosztályvezető

Tanárként kezdte pályáját, jelenleg több nemzetközi együttműködésben vesz részt, így az International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) magyar delegáltjaként, vagy az EU-2010 Oktatási Munkaprogram keretei között a Kulcskompetencia Munkacsoportban működik közre a szakmai feladatokban. Oktatói tevékenységet folytat a Debreceni Egyetemen.

„Mevallom, csak lassan tudom felfogni, milyen hallatlanul nagy megtiszteltetés ért azzal, hogy a díjazottak közé tartozhatok.

Komolyan gondolom, hogy kitüntetésemet elsősorban azoknak a közvetlen munkatársaimnak, vezetőimnek köszönhetem, akikkel együtt dolgozhattam több mint negyedszáz évig. Olyan munkatársaknak, akik szakértelmükkel, tenni akarásukkal segítik az államigazgatás munkáját, és akiknek az elkötelezettsége, tudása bizonyíték arra, hogy egyetlen vezető beosztásban dolgozó kormánytisztviselő sem lenne képes megbirkózni eredményesen a feladataival szakavatott és elkötelezett munkatársak hiányában. Az elismerés azoknak a vezetőimnek is szól, akik most és a múltban mindig segítettek a munkámat, de elsősorban köszönettel tartozom a jelenlegi vezetőimnek, hiszen a felterjesztés kezdeményezése minden bizonnyal tőlük származik. A központi közigazgatásban eltöltött több mint tizenhárom év közzszolgálatnak is köszönhető a díj, amely valóban a köz szolgálata és a tanulás időszaka volt, a folyamatosan változó szakmai, emberi kihívásoknak való megfelelés keretei között zajlott, miközben meg kellett őrizni elveimet, értékeimet. A díjjal további inspirációt kaptam a jövőbeni lendületes és odaadó munkára és arra, hogy többet tegyek a kiszabott célok elérését segítő, hatékony szervezeti erőforrásaink fejlesztéséért.”

Felkai László BM

Közigazgatási államtitkár

Ügyészként kezdte pályáját, majd az Országos Rendőr-főkapitányságon és a Belügyminisztériumban dolgozott. Ezután két évig a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának vezetője. Ezt követően osztályvezető a Legfőbb Ügyészségen. Mindemellett részt vett a közigazgatási alap- és szakvizsgáztatásban, illetve a Magyar Rendészettudományi Társaság alelnöke volt.

„Az elismerést a közigazgatási szervezési, tehát vezetői tevékenységemért kaptam. A BM közigazgatási államtitkáráként az igazgatásszervező feladatom egy részét a rendészeti igazgatásszervező munkák alkotják. Az elismerést ezért akként értékelem, hogy a kormányzat azt az elvet juttatta kifejezésre, miszerint az ún. civil és rendészeti igazgatás kettősségének meg kell szűnnie és a két területnek konvergálnia kell.

Magam már régóta vallom ezt az elvet. Folyamatosan törekszem arra, hogy az ezt esetenként megkérdőjelező spekulatív felvetések – például a két életpálya jelenleg zajló harmonizálása kapcsán – az érvek hatása alatt kioltódjanak. Megjegyzem, hogy a gyakorlat ezeken az aggályokon már jó ideje túllépett.”

A DÍJAZOTTAKAT idén első alkalommal az elismerések névadójának szobrával is megajándékozták. A műalkotások elkészítésére fiatal, tehetséges képzőművészeket kért fel a KIM. A Magyary Zoltán- és Moór Gyula-díjak mellett a Deák Ferenc- és Batthyány Lajos-díjjal járó szobrok is így készültek.

A KIM történetében nem ez az első alkalom, hogy fiatal, de szakmai berkekben már nevet szerzett művészekkel működnek együtt. Korábban a KIM Szalon kapcsán kapott lehetőséget a fiatalabb generáció (festők, grafikusok és szobrászok) a szélesebb körben való bemutatkozásra.

A Magyary-díjhoz kapcsolódó szobor alkotója, Takács Szilvia így vall a megbízásról: „Magyary Zoltán személye és élete lenyűgöző volt számomra, tragikus halála pedig megrázó. Mélyen megérintett életútja és személyisége. A megbízás a legjobbkor érkezett a minisztériumtól, mert egybeesett azzal az idővel, amikor a sok átmeneti állapot után első, saját műtermem kialakításán dolgoztam.”

Szanyi Borbála a Moór Gyula-szobor alkotója, akinek egyébként már a brüsszeli Európa Parlamentben is állították ki munkáit. „Nagyon fontos lehetőség egy ilyen volumenű megbízást kapni, és megtisztelő a bizalom, amivel Navracsics Tibor a generációnk művészeit támogatja” – mondta.

Balás István

Heves megyei Kormányhivatal, főigazgató

Szakvizsgázott jogász, korábban ügyvédként tevékenykedett, majd területi hivatalvezetője a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Köztársasági Megbízott Miskolci Hivatalának. Ezt követően a Heves Megyei Közigazgatási Hivatalt vezette. Kormányzati főtisztviselő lett, a Közép-magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatalt vezette, majd visszatért a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal élére. Jelenleg a Heves Megyei Kormányhivatal főigazgatója.

„Őszintén örültem a kitüntetésnek, azt hiszem, ez természetes emberi dolog. Örültem annak, hogy a szakmai előjáróim figyelemmel kísérik és elismerik munkámat. Több mint húszéves közigazgatási pályám során már több kitüntetést kaptam, mégis úgy érzem, egy közigazgatásban dolgozó gyakorlati szakember számára a Magyary Zoltán-díj jelenti a legnagyobb elismerést. Megerősít abban, hogy van értelme elkötelezetten dolgozni a közigazgatásban, és ezt az elkötelezettséget tovább kell adni a fiatal kollégáknak is.”

Rabóczky Juditot a Deák Ferenc-szobor elkészítésére kérték fel. Véleménye szerint a művészi autonómia mellett az alkalmazott művészetre is nagy szükség van, főként azért, mert a szobrászoknak pályakezdőként kifejezetten nehéz helytállni a kezdeti egzisztenciális bizonytalanság miatt. „Hálásak vagyunk a megelőlegezett bizalomért.”

Elek Imre feladata a Batthyányi-díj elkészítése volt. „Mindig nagy örömet jelent számomra a múlt egy jeles, kiemelkedő alakjáról, sorsáról szobrot formálni.” A kormányzat törekvését, hogy fiatal művészek is lehetőséget kaphassanak hasonló volumenű munkákban, kiemelt fontosságúnak tartja, hiszen szerinte az ilyen feladatok szakmai tanulságai pozitívan épülnek be az egyes alkotók autonóm szobrászatába, valamint könnyítik a párbeszéd kialakulását a nagyközönséggel. ■

Hazafi Zoltán KIM

Közzszolgálati Főosztály, főosztályvezető

A Belügyminisztériumban főosztályvezető-helyettes, majd hivatalvezető-helyettes, a miniszterelnöki hivatalban főosztályvezető volt, mígnem a Zsigmond Király Főiskola Rektori hivatalának vezetőjévé vált. Jelenleg a Közigazgatási- és Igazságügyi Minisztérium főosztályvezetője. Óraadó tanárként a Széchenyi István Egyetemen, illetve a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karon ad elő.

„A díj számomra először is megbecsülést, valamint a több mint 20 éves pályafutásom elismerését jelenti. Arra is kötelez, hogy Magyary Zoltán szellemisége meghatározza szakmai tevékenységemet. Ezt azért is hangsúlyozom, mert Magyary olyan életpályát futott be, amely tanúsítja, hogy a gyakorlat felől indulva is el lehet érni tudományos eredményeket, meg lehet fogalmazni időtálló következtetéseket.

Magyary Zoltán különös hangsúlyt fektetett a személyi állomány szerepének vizsgálatára, fejlesztésének lehetőségére. Ennek fényében a díj azért is fontos számomra, mert kifejezi azt is, hogy a közzszolgálat a mai viszonyok között is lényeges elemét képezi a közigazgatás fejlesztésének. Előttünk álló kiemelkedő feladat egy új közzszolgálati életpálya kidolgozása és bevezetése, amely a stabilitás és a kiszámíthatóság mellett a hatékonyság, rugalmasság és a teljesítmény értékeit is megtestesíti, hozzájárulva egy olyan közzszolgálati ethosz kialakításához, amelyre erős, a változásokhoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes – a nemzeti érdekeket előtérbe helyező – állam építhető.”

Bitskey Botond

Alkotmánybíróság, főtítká

Pályáját az Alkotmánybíróságon kezdte, majd az Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Főosztályán tanácsadóként tevékenykedett. Szakvizsgázott jogászként tíz évet töltött a Köztársasági Elnöki Hivatalban, ahonnan ismét az Alkotmánybíróságra tért vissza főtanácsadóként, ahol jelenleg főtítkárként végzi feladatát.

„Nagy megtiszteltetés átvenni az igazságügyi miniszter által adományozott Moór Gyula-díjat, különösen úgy, hogy azt az idei évben osztották ki először, ráadásul csupán egy díjazott volt. A díjat alapvetően a Köztársasági Elnöki Hivatal alkotmányossági és jogi területeken, különösen az Országgyűlés által elfogadott törvények előzetes alkotmányossági vizsgálata terén végzett munka elismerésének tekintem. Mádl Ferenc, a nemrég elhunyt volt köztársasági elnök és Sólyom László mellett egyaránt nagy önállósággal, kizárólag a szakmai, jogi, alkotmányossági szempontokra tekintettel dolgozhattunk kollégáimmal, Paczolay Péterrel, aki 2006 óta alkotmánybíró és Sonnevend Pállal a Köztársasági Elnöki Hivatal alkotmányügyi főosztályának 2006 és 2010 közötti vezetőjével. A díj által közvetített elismerés tehát őket is megilleti.

A magyar államcímer történeti alakulása és jelen helye az Alkotmányban

Második rész

szöveg: Rácz Lajos

Előző lapszámunkban a címer történetéről és a magyar állami címer kialakulásának kezdetéről olvashattak. Jelen írásunkban a kettős keresztől folytatjuk címertörténeti eszmefuttatásunkat.

A lánzsanyélre tűzött eredeti egyes kereszt III. Béla uralkodásától fogva megketőződik, aki Bizáncban nevelkedvén már az ott használatos, mondhatni új típusú felségjelvényt használta, a kettős keresztet. Érdekes viszont, hogy a legutóbbi, 1916-os koronázásig a régi, dárdanyélre tűzött egyes kereszt egy kései változatát még mindig vitték a király előtt a koronázási menetben.

Az így kialakuló és uralkodói címerre váló kettős kereszt önálló, mégpedig kettős jelentéstartalommal bírt. Egyrészt jelentette az uralkodói főhatalom jogosítványait, másrészt pedig jelzi a hatalomgyakorlók körét. Jól mutatja ezt a kései Árpád-korban nálunk is jelentkező főúri temetkezési szokás, a sírok faragott sírkövekkel való lefedése. Ezekben a családi címerekben – amennyiben az elhunyt az országos főméltóságok közé tartozott életében – a kettős keresztet is beleapplikálták. Ugyanakkor az uralkodói kettős kereszt III. Bélától kezdve – az Imre és II. András alatti intermezzót leszámítva – megjelenik, és állandó használatba kerül az uralkodói felség pecsétjein, illetve az uralkodói jog alapján vert nemesfém pénzekben is. Így a 8. századra kialakultnak mondható, hogy a kettős kereszt már a mai fogalmaink szerinti államcímer. Fontosságát jól jelzi, hogy azt csak az uralkodó és a koronázás során szintén felkent felesége, a királyné használhatta. Különlegessége e kettős keresztnek, hogy amikor az utolsó Árpád-házi ki-

rályunk, III. András özvegye 1351-ben egy svájci kolostorban, tehát jó távol Magyarországtól meghalt, a temetésére a kolostorban zászló(ka)t készíttettek, amely(ek) az I. világháborúig megmaradtak. A leírások szerint ott is úgy tudták és a zászlón is úgy ábrázolták, hogy a magyar uralkodó párt a hármas halmon álló kettős kereszt illeti meg.

A kettős kereszt mint állami felségjelvény kialakulásával párhuzamosan megfigyelhető az Árpád-ház saját családi címere is: a vörös-ezüst vágások. Ezt a család azon tagjai használhatták, akikre nem került sor az uralkodásban. (Érdekességként megemlítjük, hogy a legutóbbi budavári ásatásokból egy kút mélyéről előkerült egy selyem falikárpit, amelynek rombusz alakú pajzsain ezeket a vágásokat alkalmazták, illetve az Anjou strucc-jelvényt. Tehát valamelyik Anjou király leányé vagy a család nőtagjéé lehetett.) Ugyanakkor a szintén Anjou korban készült Képes Krónika, ami a királyi udvar hagyományait is bedolgozta anyagába, a kísérőül megjelenített képeken Attilától, mint az Árpád-ház feltételezett ősatyjától leszármazó királyokat turulus pajzsral ábrázolta. Úgy tűnik tehát, az Árpád-ház őrizte az Emese álmában, a krónikákból már korábban is ismert turulus madár szimbolikus hagyományát. Ám ennek képi ábrázolásáról, sőt pajzsra való megjelenítéséről semmi adatunk nincs. Az Anjou-kor azért fontos az államcímer szempontjából, mert Anjou királyaink

azok, akik elsősorban magán használatra, de egyesítik az Árpád-ház családi jelvényét, az említett vörös-ezüst vágásokat, a francia királyi címerrel, a kék mezőben arany liliumokkal. Ám ezt a pajzsot csak az országalmán látjuk megjeleníteni, de uralkodói felségjelvényként, így pecsétjeiken és pénzeiken mindig a kettős keresztet használták (Károly Róbert, Nagy Lajos, Mária, de még Zsigmond király is). Sőt alattuk találkozzunk először azzal a középkori heraldikai szokással is, hogy a pajzsot pajzstartók, ún. telemanok tartják. Ez az Anjouk közismert lovagi kultúrájából következően a középkor nagy misztikus állata, a draco, azaz a sárkány volt (emlékezzünk Zsigmond király Sárkányrendjére). Ugyanakkor a Sárkányrendet alapító Luxemburgi Zsigmond volt az, aki uralkodása vége felé leveszi a sárkányt a kettős kereszt címer mellől, és angyalokkal rakja körül. Egyes források szerint tizenegy angyal lett volna. Ezt Mátyás csökkenti majd le háromra, Mária Terézia pedig hivatalosan kettőre. Ugyanakkor Zsigmond után röviddel, I. Jagelló Ulászló (1440–1444) uralkodása alatt már a mai alakban ábrázolják az országcímet. Középen egyszer hasított pajzs, amelynek jobb oldali mezejében váltakozva a vörös-ezüst vágások, míg baloldali mezejében a kettős kereszt helyezkedik el. (N. B.! A heraldikában a címer tükrökép. Tehát a szemben lévő oldalak ellentétesen olvasandók, azaz a pajzsot viselő oldaláról szemlélendők.) Ezt a pajzsot egy stilizált,

nyitott koronával fedik le. Ennek a helyére Mátyás alatt kerül a magyar Szent Korona stilizált formában. Tehát elmondhatjuk, hogy az 1400-as évek közepére már kialakul a végleges magyar országcímer, a mai ismert formájában. Ezen lényeges változás a Habsburg uralkodók alatt sem következik be, hacsak annyi nem, hogy Habsburg I. Ferdinánd, igaz kétfejű sas hasán, de már heraldikailag helyesebben úgy ábrázoltatta a magyar címet, hogy a jobb oldali mezőben, az előkelőbbben van a régebbi felségjelvény, a kettős kereszt, míg a baloldali mezőben a sávok. A Habsburg uralkodók alatt a magyar címer hivatalos használata nem mindig következetes,

mert állami ténykedéseikben, így adományleveleikben időnként a birodalmi pecsétjüket vagy címerüket is használják a magyar mellett vagy helyett. Ám annak végleges mellőzésére nem kerülhetett sor, hiszen bármelyik Habsburg családtag, aki nem volt megkoronázva császárrá vagy magyar királlyá, nem számított Európában szuverénnek. Tudniillik a német birodalmi közjog szerint a Habsburgok csak egy tartományúri család voltak és a császári címet is választással nyerték el. Tehát az európai politikai porondon gyakran a magyar királyi cím tette őket „partiképpé”, mint szuverén uralkodókat. Emlékezetes ebből a szempontból Mária Terézia, akit női mivolta miatt – amit a lex Salica rögzített – császárrá nem koronázhattak, így csak mint magyar uralkodót (Magyarország királynője) tartja őt számon a Nyugat-európai történetírás.

Az 1848-as törvények nem foglalkoznak a címerrel, csak annyit mondanak, hogy: a nemzeti színek és az ország címere ősi jogaikba visszaállítatnak. 1849 tavaszán, a Függetlenségi Nyilatkozatban, tulajdonképpen csak a Habsburg-ház trónfosztását mondták ki, immáron másodszer, de az államformáról nem rendelkeztek. Így a korabeli címer hivatalos megváltoztatására

sem került sor. Többek véleménye szerint a korona nélküli ún. Kossuth-címer egyesek magán kezdeményezésére – de sohasem hivatalosan – kezd használatba jönni. Talán a törvénytelen uralkodóváltást, illetve a trónfosztást akarhatta ezzel a mindennapi közgondolkodás kifejezni. Fokozza a bizonytalanságot, hogy a szabadságharc leverése után, a száműzetésben maga Kossuth is a szentkoronás címet használta.

A Kiegyezés után a korábbi állapotokhoz tért vissza a magyar állami címerhasználat, tehát az szentkoronás címerváltozat volt érvényben, mint ún. „kiscímer”. E mellett kialakították a „középcímet” is: egy többszörösen osztott pajzson az egykori Szent Korona fősege alá tartozó országok címereiből, az akkor a ténylegesen idetartozókat egy összetett címerben megjelenítette (Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, Erdély, Fiume és végül Bosznia). Tervezték az ún. „nagy címer” kialakítását is, de az Osztrák–magyar Monarchia egész fennállása alatt a két állam között folyamatosan fel-felizzó közjogi viták miatt mindössze tervezetek maradtak fenn. Lényeges eleme lett viszont mind a kiscímernek, mind pedig a középcímernek a pajzstartók használata. Kétféle változatot is rögzítettek jogszabályban. Ebből később a hatóságok tetszés szerint választhattak, ám előkelőbbnek számított az angyalos címer, amikor is két lebegő ifjú angyal két oldalról kezeikkel a pajzsot, illetve a pajzson lévő Szent Koronát tartották. Másik lehetőség és korszerűbbnek mondható megoldás az ún. kartus használata pajzstartóként.

A Károlyi-korszakban, rövid ideig rendeletben írták elő Kossuth-címer használatát. Az 1919-es Tanácsköztársaság kormánya ezt is eltörli és különösebb rendelkezések nélkül a gyakorlatban az ötágú vörös csillagot használta.

A Horthy-korszakban visszatért a koronás és angyalos címer. Ez a forma marad használatban 1946-ig, a köztársaság megalapításig. Ekkortól egészen 1949-ig, a szocialista Alkotmányig a Kossuth-címer a hivatalos állami felségjelvény. 1949-től a Rákosi-korszak címere heraldikailag nem minősül címernek, hiszen a szimbólum nincs pajzsra helyezve. Ehhez képest az 1957-ben megalkotott új címer, amit az egész azutáni időszakban használtunk 1989–90-ig, már címernek minősíthető. Bár kartusként itt is a búzakoszorú marad, de középen a régi tárcsapajzsot helyezik

el, s ezen két vágással a nemzeti színeket jelenítik meg. Különösen a színes változat felel meg a heraldikának, mivel a vörösre ezüst (gyakorlatban fehér), arra pedig zöld heraldikai máz következik. Így eleget tesz annak a legrégebbi regulának, hogy a heraldikai mázaknál színre mindig fém, fémre pedig csak szín következhet.

Az 1989-es alkotmánymódosítás a közhasználatban csak „Kádár”-címernek nevezett jelvényt kiiktatja és a régi koronás kiscímet teszi meg ismét a magyar állam szimbólumává, igaz pajzstartók nélkül. Viszont ily módon, pajzstartók hiányában talán szerencsésebb lett volna, különösen a pecséteken való ábrázolá-

sa miatt, ha a hagyományoknak jobban megfelelő, a régi Kossuth-címerre rímelő tárcsapajzsot választottak volna a címerkép megjelenítésére. A hasított pajzs első (heraldikailag jobb) mezejébe a vörös-ezüst vágások kerültek, míg második (heraldikailag bal oldali) vörös mezejében zöld hármashalmon, annak aranykoronás középső részéből kiemelkedő ezüst kettős kereszt jelenik meg. Erre a hasított pajzsra a magyar Szent Koronát tették címerfödélnek.

Az 1911. évi új Alkotmány I. cikke lényegében a fenti címet emeli át a magyar állam szimbólumaként. Az államcímer eleget tesz a heraldika egyik axiomájának: a címer annál jobb, minél régebbi. A fenti levezetésben láthattuk, hogy a jelenlegi államcímerünk mintegy hatszáz éves fejlődés eredménye. Ilyen történeti időintervallumot csak kevés államcímer tud felmutatni. Ráadásul kettős kereszt elemében még régebbi kezdetekre megy vissza, s elég világosan őriz egy akár az ezredfordulóra visszamenő jelentéstartalmat, amennyiben a világi szférában a hosszú egyenes, majd kettős kereszt a főhatalmat, illetve annak jogosítványait fejezi ki, tehát nincs egyházi jelentéstartalma, ahogy azt némely közíró feltételezi. ■

Mathiász János, a „szőlőbűvész”

szöveg: Birinyi József, a Hungarikum Szövetség elnöke

2001. Los Angelesi repülőtér, vámvizsgálat. A vámtiszt meglátja a magyar utaslistán a Mathiász nevet. Azonnal, határozottan magához szólítja. A keleti blokk határátkelő görcsös reflexe – nagy derűtségek közepette – gyorsan elillan, amikor kiderül, a vámtiszt jelentős területen Mathiász szőlőfajtákat termeszt, és nem hagyta ki, hogy egy élő Mathiással szót váltson a nagy előd zsenialitásáról. „Mathiász a borok királya, a szőlők fejedelme” – mondta Gróf Andrássy Gyula kiegyezéskori miniszterelnök, aki „1848-as honfivérnek” nevezte Mathiász borait.

Mathiász János (1838–1921) pályafutása Felvidékről indult, jogakadémiaát végzett, 20 évig főispáni titkárként dolgozott, de a szőlőnemesítéssel érte el a világhírt. Sok regénybe illő állomás, Tokaj-hegyalja, Pécs–Villány, Balaton-felvidék, Erdély, Krím-félsziget, California után Kecskeméten, Katonatelepen teljesedett ki szőlőnemesítő, hungarikum életműve. A futóhomokot „aranyhomokká” varázsolta! A filoxéramentes alföldi homokon és szőlőskei birtokain mentette át veszélyeztetett szőlőfajtáinkat. Többször újította meg sikeresen borvidékeink szőlőállományát. A filoxéra pusztítása után Tokaj-hegyalját két alkalommal, vagonok százaival szállított szőlővesszőivel telepítette újra. Tokaj fénye, fennmaradása Mathiásznak köszönhető. Nemzetközi híre és eladásai eredményeképpen fajtáit 1895-től a tengerentúlon, Georgiában és Kaliforniában is telepíteni kezdték, megteremtve az azóta is eredményes első amerikai borklaszter pilléreit. 3700 szőlőfajta fűződik a nevéhez, amelyek közül a legjobbak kerültek köztermesztésbe (Szőlőskertek Királynője, Erzsébet Királyné emléke, Ezeréves Magyarország, Mathiász Jánosné

muskotály, Mathiász János diadala, Csabagyöngye, Kecskemét virága, Cegléd szépe, Bonaparte Napoleon, Irsai Olivér...).

Szellemisége és munkásságának gyümölcsei a mai napig élő legendaként vannak jelen a világ szőlőtermelő és borászattal foglalkozó országaiban. Kutatások bizonyítják, hogy a világ összes szőlőterületének jelentős hányadán ott vannak a Mathiász-fajták, utódajták, klónok, keresztezések és hibridek.

Teljesítménye egyedülálló. Boraival, csemegeszőlőivel több mint kétszáz világversenyt nyert. Nem csoda, hogy a korabeli sajtóban csakhamar a neve mellé került a „szőlőbűvész” jelző.

Vendégei, barátai korának legrangosabb személyiségei voltak. Egy másnak adták a Mathiász birtok kilincset I. Ferenc József, Erzsébet királynő (Sissi), Ferenczi Ida, II. Vilmos porosz császár, Bismarck herceg, Novikov orosz nagykövet, Horthy Miklós, Kossuth Lujza, Munkácsy Mihály, Vikár Béla, Kodály Zoltán, Ady Endre, gróf Andrássy Gyula. Arany János írta: „Mathiász János olyan a szőlészetben, borászatban, mint Petőfi a költészetben.”

Jelenleg készül a Vidékfejlesztési Minisztérium Nemzeti Vidékstratégia 2020 keretében a Mathiász-program, Mathiász Gábor, a dédunoka, a Hungarikum Szövetség alelnöke, a Mathiász Munkacsoport vezetője irányításával, amely a teljes hazai szőlő- és borágazat egységes fejlesztését célozza. Mathiász János hungarikum életműve idehaza és a világban elismert. Neve mint kiaknázatlan marketing-aranybánya, ernyőmárkaként alkalmas arra, hogy alatta tömörüljön a magyar szőlő, bor presztízsének eredményes növelésére az elhivatott, de jelenleg még nem kellően vállvetett szőlész, borász szakma. „A jövődő a béke emberéé.” Mathiász a világegések idején is munkája gyümölcseivel hódított világot. Kövessük példáját! ■

Nemzeti Lovarda „Tatter” módra

szöveg: Tózsa Réka, fotó: Hornyák Dániel

„...a Nemzeti Lovarda versenyhelyszínként és tudásközpontként szolgálhatná az országot.”

A Kerepesi úton sétálva a természetet kedvelő embert nyugtalanság érzése keríti hatalmába: a sugárút egyik oldalán pályaudvar, kamionok, plázába igyekvő vásárlók, a másik oldalán zöldellő park, lónyerítés, pálcával közlekedő emberek. A jelenség neve: Nemzeti Lovarda. A magyar Nemzeti Lovarda a belváros szívében működik, idén ünnepelte fennállásának 133. évfordulóját. A kezdetek kezdetén a terület lóvásárok és kiállítások helyszínül szolgált, majd később a növekvő igényeknek megfelelően itt alakították ki a város első ügép-pályáját és itt pezsdült fel a lovas sportélet is. Eredetileg Tattersallnak hívták az intézményt, a Nemzeti Lovarda elnevezés csak az 1950-es években ragadt rá, majd vált hivatalossá, de a szakmabeliek manapság is csak „Tatter”-ként emlegetik. A lovardához tartozó istállók és pályák az állam tulajdona. Mivel a korábbi kormány a takarékoság jegyében előbb bezárni, majd értékesíteni kívánta a Nemzeti Lovardát, működtetését 2009-ben a Nemzeti Lovardáért Közhasznú Alapítvány vette át. Jármű Miklós – az alapítvány kurátora – szerint a lovarda ma már mítosznak számít, sok fiatal tanult itt rendszeret és kitartást, szinte nincs olyan neves lovas szakember, aki valami módon ne kötődött volna a Tattersallhoz. Lovasiskola ma is működik a telepen, bár csak hat lóval. Emellett a lovarda ad otthont az

EGY JÓMÓDÚ ANGOL KERESKEDŐCSALÁD leszármazottja, Richard Tattersall 1760-ban Londonban istállót létesített, ahol lovas kiállítások, árverések szervezésével, valamint lókereskedelemmel foglalkozott. Megbízhatóságával hamar hírnevet szerzett, s a későbbiekben a hasonló istállókát védjegyként „Tattersall”-nak nevezték el.

öttusa válogatott lovainak, valamint a lovas rendőrök képzése és edzése is a telepen folyik. „Hazánkban jelenleg 46 lovas rendőr 56 lóval szolgál Budapesten és három megyében” – mondta el lapunknak Balogh János rendőrezredes. Tevékenységükre azonban ettől nagyobb az igény, elsősorban rosszul megközelíthető vagy idegenforgalmi szempontból frekvenciát területeken lenne kívánatos a jelenlétük. „A lovat mint kényszerítő eszközt is alkalmazzuk rendezvénybiztosítások, például focimeccsek alatt, ugyanis pusztán jelenlétük már önmagában is elrettentő erőként hat – magyarázza az ezredes –, ugyanakkor a legtöbb helyen örömmel és érdeklődéssel fogadják őket”. Ami a jövőt illeti, a Nemzeti Lovardáért Alapítvány legsürgősebb feladatának azt tekinti, hogy a kor követelményeinek megfelelő versenyhelyszínné alakítsa a szűk időköt megélt intézményt. „Nagyon szeretnénk, ha jövőre sokévi szünet után újra CSIO-t rendezhetnénk, újra feltéve ezzel Budapestet a nemzetközi lovas élet képzeletbeli porondjára.” – mondja Fábiáncsics Gábor, a lovarda operatív igazgatója. A négy csillagos

„Concours de Saut International Officiel” a nemzetközi díjugrató sportág Formar-es szintű versenyének számít. Hazánkban a megfelelő körülmények hiánya miatt 2008 óta nem szerveztek ilyen versenyt. A vezetőség hosszú távú elképzelése szerint a Nemzeti Lovarda versenyhelyszínként és tudásközpontként szolgálhatná az országot. Tudásközpontként az egységes lovas szakember képzési és oktatási rendszer létrehozásában vállalna komoly szerepet, szoros együttműködésben a Magyar Lovas Szövetséggel és a kormánnyal. „Szerencsére a tavaly hivatalba lépett új kormány felismerte a lovassport sokrétű jelentőségét, az ifjúság nevelésétől a rekreáción és egészséges életmódon át egészen a turizmusig” – teszi hozzá Jármű Miklós, aki bizakodva tekint a jövőbe. Hasonlóan optimista Kis Norbert miniszteri biztos, aki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tisztjelöltjeinek és tisztviselőjelöltjeinek képzési infrastruktúráján és a Nemzeti Lovarda közötti stratégiai kapcsolat előkészítésén dolgozik. ■

EGYÜTT
AZ ORSZÁG 2
2011. augusztus

Együtt ünnepelt az ország

szöveg: Csaba Réka, MTI fotó: Szigetváry Zsolt, Illyés Tibor

Idén már augusztus 19-én készülhettünk az államalapítás ünnepére, Pénteken adta át Schmitt Pál köztársasági elnök az állami kitüntetések is, valamint Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a Kisebbségekért díjat a Parlamentben. Az állami ünnepségek sora hagyományosan a Kossuth téri zászlófelvonással kezdődött az állami vezetők részvételével, amely után a Parlament megnyitotta kapuit a látogatók előtt. A nyílt napon nem volt szükség előzetes regisztrációra a belépéshez, és így több mint tizenkétezen látogattak el az Országházba. A

Hősök terén hatvanegy hallgató tette le a katonai esküt a köztársasági elnök és a honvédelmi miniszter jelenlétében. Schmitt Pál beszédében hangsúlyozta, hogy a honvédségnek komoly feladata van, hazaszeretetből kell új lendületet adnia az országnak. Hende Csaba szavai szerint sokat végeztünk, de hatalmas munka vár még ránk a honvédség és az egész ország megújításában. Emlékeztetett, hogy ez a munka már elkezdődött, többek között a Ludovika Zászlóalj felállításával, valamint a hamarosan megnyíló Közzszolgálati Egyetem előké-

szítésével, amely biztosítja az átjárást a közzszolgálati életpályák között. Az ifjú tiszteket a Magyar Honvédség harci helikopterei, csapatszállító és vadászrepülőgépei köszöntötték a Hősök tere feletti kötelékrepüléssel.

Az ünnepi tűzijátékot, amelynek képi világában fontos szerepet játszott a Duna és az elmúlt fél év magyar elnöksége, százezrek nézték végig a Duna-parton. Az állami tűzijátékok másik két színhelye a Duna-stratégia jegyében Baja, a vizek városa, valamint az alapításának 650. évfordulóját ünneplő Debrecen voltak. ■

Lapátszámra hozták az érmekeket

szöveg: Csaba Réka

Hat arany, egy ezüst és három bronzéremmel Németország után hazánk végzett a második helyen az idei kajak-kenu világbajnokságon. Paraolimpikonjaink pedig egy arany- és egy bronzérmel szereztek. A verseny színhelye eredetileg a franciaországi Vichy lett volna, ám kiderült, az ottani pálya alkalmatlan világszínvonalú versenyek lebonyolítására. A döntés szinte kézenfekvő volt: 1998 és 2006 után legyen újra Magyarországon, Szegeden a megmérettetés.

A területet a döntés óta 450 millió forintos állami beruházással teljes körűen felújították, és a mozgáskorlátozott kajakkenusok számára rendezendő verseny érdekében akadálymentessé tették a VIP épületet és az egészségügyi központot. A Maty-ér, a Tisza kis összekötő csatornájának ideális alakú, szabályozható víztározója így lett tanúja az újabb magyar sikereknek.

„Az volt a célunk, hogy a felújított Nemzeti Kajak-kenu és Evezős Olimpiai Központot a világbajnokság után is a lehető legjobban ki tudjuk használni. További világversenyekeket szeretnénk itt rendezni, a külföldi viadalokra pedig az eddignél jobb körülmények között készülhetnek fel a magyar kajakosok és kenusok, sőt akár más sportágak képviselői is használhatják a létesítményt” – nyilatkozta lapunknak Vigh László kormánybiztos, aki Gyulay Zsolttal, a Magyar Olimpiai Bizottság alelnökével együtt adta át a felújított komplexumot.

Egy szokatlan baleset is történt annak a döntőnek az egyik előfutámban, ahol később Vajda Attila aratott magabiztos győzelmet kenu 1000 méteren. A német Sebastian Brendel lapátja 10 méter után egyszerűen eltört, a győzelemre egyébként szintén esélyesnek tartott kenus pedig egészen összetört az eset után, amelyre – mint mondta – képtelenség felkészülni.

MTI-fotó: Kovács Tamás

További újítás, hogy a nézők most először élvezhették HD minőségben a futamokat, amelyek – ahogyan azt mindenki remélte – számos magyar éremmel örvendeztették meg a szurkolókat.

A kajak-kenu az úszás, a vízilabda és a vívás mellett hagyományosan a legeredményesebb olimpiai sportágak között van Magyarországon, ezért nem csoda, hogy az elvárások is mindig igen magasak. Kovács Katalin, a sportág egyik legkiemelkedőbb képviselője úgy nyilatkozott a verseny előtt, hogy valamennyi női számban valószínű lehet az éremszerzés.

Az éremtáblázatot tekintve a hat arany, egy ezüst és három bronzéremmel Németország után hazánk a második helyen végzett, és ne feledkezzünk meg a 14, olimpiai résztvevőt biztosító kvótáról sem.

„Eredetileg tíz érmet tűztem ki célként, ez pontosan bejött, s annak külön örülök, hogy a dobogós helyek közül hat első hely lett” – mondta Storcz Botond szövetségi kapitány a záró sajtótájékoztatón. A három-

ARANYÉREM: 6

5000 m K-1: Csipes Tamara
1000 m K-1: Csipes Tamara
1000 m C-1: Vajda Attila
500 m K-4: Magyarország (Szabó Gabriella, Kozák Danuta, Kovács Katalin, Benedek Dalma)
500 m K-2: Tóth Dávid, Kulifai Tamás
200 m K-2: Kovács Katalin, Kozák Danuta

EZÜSTÉREM: 1

500 m K-1: Kozák Danuta

BRONZÉREM: 3

1000 m C-4: Magyarország (Sáfrán Mátyás, Sáfrán Mihály, Vasbányai Henrik, Németh Szabolcs)
1000 m K-2: Medveczky Erika, Sarudi Alíz
200 m C-2: Takács Kincső, Baravics Gyöngyvér

szoros olimpiai bajnok szakember elégedett a csapat teljesítményével, és külön kiemelte a paraszámokban született két hazai, egy-egy arany és bronz érmet. *„A mi csapatunk tagjai szerepeltek a legtöbb döntőben, mi szereztük a legtöbb olimpiai pontot, másodikak lettünk az éremtáblázaton, és úgy gondolom, a megszerzett kvóták számával is elégedettek lehetünk.”*

Négy nap alatt több mint 40 000 néző látogatott ki a versenyre, ahol a hangulat mindvégig fergeteges volt. José Perurena López, a nemzetközi szövetség elnöke minden idők egyik legjobb világbajnokságának nevezte a rendezvényt. ■

Borizgalmak az ideai szüret előtt

szöveg: Botos Ernő Péter

Különbéle izgalmak tartják lázban a bortermelőket az ideai szüret előtt. Stratégiai és taktikai, piaci és termelési, intézményi és jogalkotási, szüreti és fejlesztési kérdések halmozódtak fel a borvidékeken és mindenki ezeknek a megoldásában reménykedik. „Előbb vagy utóbb, mindig adódik megoldás” – így mondják a termelők, akik hozzászoktak ahhoz, hogy ha ők nem tudnak dönteni, akkor vagy a természet, vagy a piac, vagy az EU közbeszól, és új helyzetet teremt.

A szüreti remény

Jó okkal reménykednek a bortermelők egy jobb szüretben, hiszen a tavalyi tragikusra sikeredett. A termés csekély mennyisége – az átlagos fele – és a rossz minőség jellemezték a 2010. évi szüretet. Kevés vigasz, hogy Európa fele így járt, üresek a pincék. Sokan vélik, jobb is, hogy így történt, kicsit kiürült a piac, ismét kereslete lett a bornak, helyreállhat a szőlő felvásárlási ára is.

Az ideai szürettel eddig itthon minden rendben van, kivéve azt a néhány helyi jégverést, amely egy-egy birtok szőlőit megtizedelte. Országosan azonban elkerült minket a fagy, volt elég napfény és meleg, elegendő vizet is kaptak az ültetvények, a nagyobb járványok pedig nem tizedelték szőlőinket. A gondos szőlőtermesztők karban tartották dűlőiket, reménykednek is a megfelelő mennyiségben és minőségben egyaránt. A tokaji borvidéken is minden adott a gazdag aszú terméshez, csak a napfényes késő őszi napokat kell megvárni.

Egy jó szürettel a tavalyi rést részben el lehetne tüntetni a piacon, a fogyasztók elegendő és jó minőségű borokat kóstolhatnak és vásárolhatnak. A borpiaci üzleti sikereken túl azért is fontos ez a szüret, mert ismét megmutathatjuk a fogyasztóknak, a világnak, hogy milyen gyönyörű fehérbornak való gyümölcs képes teremni a Kárpát-medencében, és hogy ebben a műfajban is helyünk lehet a világban.

A borvidékek elkészítették a termékleírásaikat

Az EU borreformja okán azonban több bürokratikus határidő is borzolja a termelők idegeit. A borvidékeknek május 31-ig kellett elkészíteni és a Vidékfejlesztési Minisztériumnak (VM) beadni saját termékleírásaikat. A VM a Bor Eredetvédelmi Tanács segítségével ezeket elbírálja, kiegészítéseket kérhet december végéig, majd továbbítja az Európai Uniónak. Ezek után két további év áll rendelkezésre, hogy a brüsszeli észrevételek alapján továbbfejlessék, javítsák a termékleírásokat a végső elfogadásig. E folyamat borjogi háttéréről az előző számban Kiss Eliza részletesen is értekezett (I. évf., 2. szám, 51. oldal), itt csupán arról essék szó, hogy marketing szempontból miért fontos ez a termékleírás.

Az EU a tengerentúli borok világgiaci előretörése, a borpiaci támogatások eredménytelensége, a szabályozási rendszer bonyolultsága, valamint a fogyasztói igényeket gyakran figyelmen kívül hagyó termelés-orientáltság miatt döntött a reform mellett – helyesen.

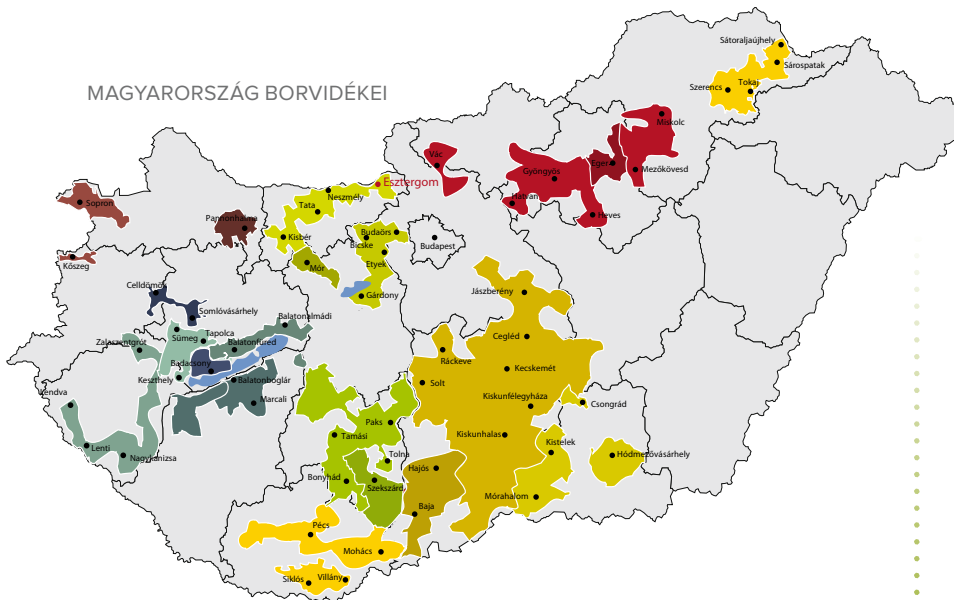
fotó: depositphotos

Ennek többek között az a lényege, hogy a korábbi borkategóriák helyett három kategóriába lehet a termelőknek a borokat elkészíteni és piacra vinni.

A hagyományos termőhelyhez köthető borokat (oltalom alatt álló eredet-megjelölésű bor, OEM) védeni szeretné az EU, a termelésben, a piacon és a fogyasztónál egyaránt. A termőhelyre és a hagyományokra visszavezethető borkarakter a meghatározó tényező. Ide tartoznak a hagyományos magyar borok, pl. a tokaji aszú, a móri ezerjő, a soltvadkerti ezerjő, a soproni kékrankos, a szekszárdi kadarka, a badacsonyi olaszrizling, a somlói furmint stb. A borvidékek 29 ilyen kategóriát, földrajzi eredetjelölést írtak le. Ezek a következők: Sopron, Pannonhalma, Ászár, Etyek–Buda, Mór, Somló, Nagy-Somló, Badacsony, Káli-medence, Balatonfüred–Csopak, Tihany, Balatonfelvidék, Zala, Balatonboglár, Szekszárd, Pannon, Tolna, Pécs, Villány, Hajós–Baja, Kunság, Izsáki arany sárfehér, Monor, Csongrád, Mátra, Eger, Debrői hárslevelű, Bükk és Tokaj. Korábban 22 borvidékünk volt, amely egy korábbi rendszerben ezek jogelődjének tekinthetők.

A második kategóriába a tájhoz lazábban kötődő borok tartoznak, ahol a technológia és a fajta is szerepet kap (oltalom alatt álló földrajzi jelölésű bor, OFJ). Ezeket a termékleírásokat, a kapcsolódó térségek okán a Zemplén, Felső-Magyarország, Duna, Balaton és Dunántúl névvel adták be. A harmadik kategóriában, ahol nincs földrajzi eredetre utaló jelzés (földrajzi jelzés nélküli bor, FJN), csak márka és fajta szerepelhet a címkéken, a birtokok saját képükre alakított borokat, innovatív termékeket is a piacra vihetnek.

Az csak az egyik kérdés, hogy bürokratikus értelemben sikeresek lesznek-e a termékleírások, sokkal fontosabb, hogy a piacon milyen eredményt érnek el ezek a termékek a három kategóriában. Egyaránt vannak pozitív és aggasztó jelek is. A legtöbb borvidék nagyon jó munkát végzett, értette a feladatot, vélhetően piaci sikereiben gyümölcsozók majd a munkájuk. Ugyanakkor a korábbi 22 borvidék helyett, a mai 29 OEM, nem hierarchiába rendezett, hanem egymás mellé rendelt kategória, s így tovább darabolhatja azt a magyar borszektor, amelynek egyik problémája eddig is a szétaprózottság volt.

- Sopron
- Tolna
- Pannonhalma
- Csongrád
- Balatonfüred–Csopak
- Hajós–Baja
- Balatonfelvidék
- Kunság
- Zala
- Mór
- Balatonboglár
- Etyek–Buda
- Badacsony
- Neszmély
- Nagy–Somló
- Bükk
- Pécs
- Eger
- Villány
- Mátra
- Szekszárd
- Tokaj

Átalakulóban lévő intézményrendszer

Az intézményrendszerben is sok a feszültség. Mindenki érzi, hogy egy hatékonyabb intézményrendszer jobban tudná segíteni az ágazatot. Az átalakulás már a közelmúltban elkezdődtek, a várható változások mindenkit várakozással töltenek el.

Az Országos Borminősítő Intézet már korábban a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalhoz kapcsolódott. További módosulás az előző évek gyakorlatához képest, hogy a megyei kormányhivatalok is bekapcsolódtak az ellenőrző munkába. Néhány éve az öt szőlészeti és borászati kutatóintézetet (Tarcal, Eger, Kecskemét, Badacsony, Pécs) öt felsőoktatási intézményhez elmaradták, de a vált eredmények elmaradása miatt a szaktárca most kívánja az ágazathoz visszakapcsolni az intézményeket. A tarcali kutatóhely volt az első ezek közül, ahol ez megvalósult. A termelőket legjobban izgató kérdés, hogy mi lesz a hegyközségi rendszerrel, lesz-e új terméktanács, hogyan alakul a

nemzeti bormarketing sorsa. A hegyközségi rendszert már nagyon nehéz ebben a formában finanszírozni és sokan kezdetről fogva ellentmondásokat éreznek mind a finanszírozás, mind az önszervező és ellenőrző feladatokat illetően. Sokan elégedetlenek az ágazat bormarketing munkájával is. Más szervezeteknél is reformokat és átalakulásokat sürgetnek belülről, kívülről, egyesületeket, szövetségeket, vagy például a Magyar Bor Akadémiát is többen fejlesztenék, átalakítanák, eddig váltakozó sikerrel. A változások több ponton is a levegőben lógnak.

Sokan azt gondolják, hogy külső erők – az EU, az időjárás – döntenek el a borágazat sorsát. Mások úgy látják, hogy a változások sok lehetőséget rejtenek magukban, ez nem csak egy rossz időszak lehet. Egy jó szüret, a piacon is sikeres, a fogyasztóhoz igazodó termékleírások, és az intézményi reformok nagyon sokat lendíthetnek a borászat és a borkereskedő szektoron. Talán többet, mint ahogy azt sok termelő gondolná. ■

A 186. Anna-bálról Balatonfüreden beszélgettünk Hári Lenke alpolgármester asszonnyal

A füredi Anna-bálon...

szöveg: Bárdos Zita, fotó: eubalaton.hu

» *Túl vagyunk az idej Anna bálón. Hogyan értékelték a rendezvényt?*

H. L. Jól sikerült bál volt az idej is. Nagyon jó visszajelzéseket kaptunk, tapasztalatom szerint mindenki jól érezte magát. Az időjárás is kegyes volt hozzánk, mert éppen a bál ideje alatt volt esőmentes az éjszaka. Professzionális, sokéves tapasztalattal rendelkező csapat dolgozott a bálón, a fő összekötő a város Polgármesteri Hivatalának művelődési osztálya, különösképpen annak vezetője volt. Annak köszönhetően, hogy minden területnek megvolt a saját szakembergárdája, aki összefogta a rendezvényt, szinte észrevétlenül mozogtak, nem volt fennakadás. Természetesen a Duna Televízió csapatának profizmusa is segítette a gördülékenységet.

» *Mennyire ró nagy terhet az apparátusra a bál megszervezése?*

H. L. Úgy érezzük mi, balatonfürediek, hogy szinte egymást érnék az Anna Bálók, hiszen a jövő évi rendezvény szervezése már a bál másnapján elkezdődik. Mivel ebben az esetben is folyamatos szervezésről van szó, ezért az időt megfelelően be lehet osztani. Büszkeséggel tölt el minket, hogy ez egy ilyen sikeres rendezvény. A bál fontos marketingeszköz a város számára, hiszen a város és a füredi emberek életében több mint másfél évtizede számít a legnagyobb eseménynek. A bál estjén a helyiek és az eseményre érkező vendégek a reformkori városrész utcáin találkoznak, és onnan nézik végig a bevonulást. A Duna Televízió élő közvetítésének és közreműködésének köszönhetően mára már nemzetközi hírnévre is szert tettünk, így az érdeklődők – hatá-

ron innen és túl – az egész világon követhetik az eseményeket.

» *Balatonfüred nem csak az Anna-bál kapcsán ismert a világban, mit érdemes tudni még a városról?*

H. L. Balatonfüred hagyományosan a vendéglátásra és turisztikára épülő város, hiszen csodálatos földrajzi környezetben helyezkedik el. A gasztronómián és a színes, sokoldalú kulturális rendezvények gazdag tárházán kívül a Yacht Klub teremtette meg azt az atmoszférát, amittől a város a vitorlázás magyar fellegvárává vált.

Elődeink tetteikkel, hagyományteremtésükkel megalapozták a város hírnevét. Ezt megőrizve igyekszünk továbbvinni és még szélesebbre nyitva a lehetőségeket tudásunk szerint gazdagítani a tradíciót és növelni városunk jó hírnevét. A balatonfüredi polgárok rendkívül aktívak és a város civil szervezetekben is bővelkedik. A rendezvények megszervezéséhez is – Romantikus Reformkor, Bor Hetek, Szüreti Felvonulás stb. – sok segítséget nyújtanak.

A gyógy- és konferenciaturizmus is rendkívül fontos, új terület és lehetőség a város számára. Igyekszünk olyan színvonalas hazai és nemzetközi konferenciákat idehozni, amelyeknek sport- és szabadidő központunk ideális helyszínt tud biztosítani a tavaszi-nyári időszakban. Az őszi-téli hónapokban az Anna Grand Hotel konferenciatermei kínálnak helyszínt a hasonló rendezvényekhez. Az eddig megtartott, sikeres konferenciák, a résztvevők kedvező visszajelzései, a valós igények és lehetőségek elemzése alapján – az Új Szé-

chenyi Terv pályázati lehetőségeinek figyelembevételével – érdemes e terület továbbfejlesztését végiggondolnunk. A város vezetése maximálisan támogatja ezt az irányt és lehetőségeit, saját anyagi forrásait is mozgósítva törekszik a konferencia-turizmus még hatékonyabb fellendítése érdekében.

A gyógyturizmussal szorosan összefonódva orvoskongresszus is szervezünk évről évre. Mivel Balatonfüred többnyire szezonális munkalehetőséget kínál, igyekszünk olyan új utakat nyitni, amely a nyári időszak elmúltával is működik és megélhetést tud biztosítani az itt élők számára.

» *Női vezetőként a hivatali megjelenés, stílus mit jelent Önnek?*

H. L. Az alpolgármesteri megbízatás, hivatás egy bizonyos önkép kialakítását kívánja meg. Ennek megfelelően töreksem visszafogottan és a betöltött hivatalhoz mértén kellő tisztelettel megjelenni minden helyzetben és alkalommal. Azokon a napokon, amikor a várost képviselem, különösen nagy hangsúlyt fordítok a megjelenésemre. Nagyon fontos, hogy a városról jó, minőségi képet tükrözzek, hiszen az első benyomás meghatározó a hivatalos találkozók során is. Az öltözékeim kiválasztásakor a jó minőséget és a könnyű kezelhetőséget tartom szem előtt. Nem vagyok a divat megszállottja, de természetesen figyelem az új irányzatokat is. Ugyanakkor – figyelembe véve hivatali munkámat is – számomra az egyszerű és elegáns stílus a követendő, ebben érzem jól magam. Ezt képviselem a mindennapokban és a hivatali munkám végzésekor is. ■

Augusztus 20. Kulturális kitekintő

Összeállította: Bárdos Zita, fotó: Hornyák Dániel

Együtt az Ország! mottóval számos kulturális eseménnyel várták a szervezők az ünnepelni vágyókat a fővárosban idén már augusztus 19-én. A hagyományos ünnepi programok mellett számtalan különlegességgel is kedveskedtek az ér-

deklődőknek. Az egész család számára kínálkozott program városszerte. A Hősök terén hagyományosan megrendezett Tisztavatást a mazsorettek, a hagyományőrzők és katonazenekarok Andrassy úti felvonulása előzte meg.

A Magyar Ízek Sétányán minőségi magyar termékeket, hagyományos nemzeti ételeket, italokat fogyaszthattunk, amelyek a magyar uniós elnökség válogatott borai mellett felejthetetlen élményt nyújtottak az idelátogatóknak. A számos finomság

mellett a résztvevők az ország tortájával kényeztethették ízlelőbimbóikat, amely a szavazók döntése alapján idén kecskeméti barakkal töltött kölestorta volt.

A Bem téren, a Clark Ádám téren és a Vigadó téren a családi programoknak jutott a főszerep. Táncbemutatók, bábelőadások és koncertek követték egymást délelőttől az esti órákig.

Kora délután történelmi hajókarnevál és vízi-légi parádé vette kezdetét a Dunán. A Margit hídtól a Lánchíd irányába vonultak a díszletekbe bújtatott hajók, amelyek kialakítása a magyar történelem korszakait elevenítette fel: Szent István korát, a reneszánsz időket, a reformkort, a századforduló szecesszióját és napjainkat. A hajók – jelképesen a magyar történelem – előtt a Köztársasági Őrezred Parlamenti Díszőrsége történelmi zász-

lainkkal és nemzeti lobogónkkal tisztelgett a Vadászterem erkélyéről.

A katonai és polgári repülőgépek közreműködésével zajló látványos bemutató szintén nagyon sok érdeklődőt vonzott a Petőfi híd és Margit híd közé eső partszakaszon.

Az ökumenikus kenyéráldásra a Clark Ádám téren került sor, majd innen indult el az Aratómenet, ahol együtt vonultak a népviseletbe öltözött hagyományőrző gyermekek és mesterek, táncosok és zenészek, illetve azok, akik csatlakozni kívántak menethez.

Az ünnepség különlegessége volt a Határon-Túra 2011 résztvevőinek köszöntése a Parlamentnél, akik Gyimes-

bükkből, az ezeréves határtól érkeztek kerékpárral, közel 850 km-es távolság megtétele után.

Az est fénypontja, a 21 órakor kezdődő színpompás tűzijáték méltó befejezése volt a gazdag és színes ünnepségsorozatnak. Az ünnepi tűzijáték alkalmából bemutatkozott az Országgház új díszkivilágítása is. Az Országgyűlés Hivatala az Orczy Kultúrkert Egyesület, Miénk a ház elnevezésű projektjét felkarolva, a Facebookon keresztül választott ki száz szerencsés gyereket, akik a lehető legjobb helyről, az Országgház Vadásztermének erkélyéről követhették figyelemmel a fényjátékot, majd ők kapcsolhatták fel az ünnepre elkészült új díszkivilágítást is. ■

Mesterségek Ünnepe – Divat

szöveg: Bárdos Zita, fotó: Hornyák Dániel

Az idei jubileumi 25. Mesterségek Ünnepe, amelynek megrendezésére hagyományosan a Budai Várban került sor, fő témájának a viseletet választotta. A Népművészeti Egyesületek Szövetsége és a Hagyományok Háza ezért e témakörhöz kapcsolódóan pályázatot ír ki Tetőtől talpig címmel, amely-

nek fő védnöke Schmittné Makray Katalin volt.

A Hagyomány a divatban – viselet másként mottójú pályázatra olyan tradicionális férfi, női, gyermek öltözeteket és kiegészítőket vártak a szervezők, amelyek jól jellemzik a Kárpát-medence hagyományos öltözetkultúráját. A kiírás alapján a viseleteknek kézműves értékeink megőrzése mellett alkalmasnak kellett lennie arra is, hogy népszerűsítsék annak alkalmazását a mai öltözködéskultúrában, hogy ünnepeink és hétköznapijaink részévé válhassanak. A pályázati kategóriák alapján készültek a 3-5 darabból álló új kollekciók – férfi, női, gyermek ruházati darabok is –, és kiegészítőik, valamint mai, modern ünnepi és hétköznapi ruhák és ki-

egészítőik (táskák, ékszerek, lábbelik), amelyeken fellelhetők voltak a hagyományos értékek mind a formavilágban, a díszítményben, az alapanyagban vagy az alkalmazott technikában.

A zsűri által kiválasztott legszebb alkotásokat a 25. Mesterségek Ünnepe egy látványos divatbemutató keretében láthatta a közönség a Budai Vár Oroszlános Udvarában. ■

**A HAGYOMÁNYT KÖVETŐ VISELETEK
ÉS KIEGÉSZÍTŐIK KATEGÓRIÁJÁBAN
I. ÉS III. DÍJAT OSZTOTT KI A ZSÚRI:**

1. díj:

BORBÁSNÉ BUDAI VALÉRIA JÁSZAPÁTI
viseletkészítő A jászkapitány új ruhája ünnepi,
protokolláris viselete

3. díj:

A MAGYAR CSIPKEKÉSZÍTŐK EGYESÜLETE
a vert csipkével díszített vizitkéiért

**A MAI ÜNNEPI ÉS HÉTKÖZNAPI MODERN RUHÁK ÉS
KIEGÉSZÍTŐIK
KATEGÓRIÁJÁBAN KÉT 1., HÁROM 2., ÉS EGY 3. DÍJAT
ÍTÉLTEK ODA:**

1. díj:

„MEYKE” MOLNÁR MADARÁSZ MELINDA (BUDAPEST),
torockói viselet modern átíratáért
HAMPEL KATALIN (BUDAPEST),
a zsinórdíszítmények, a történeti viseletek mai korszerű
alkalmazásáért

2. díj

IGÉZŐ ALKOTÓCSOPORT (BUDAKESZI),
a hagyományos ornamentikák egységes, sajátos
formavilágú viseleten történő alkalmazásáért
SZAKA E. KATALIN ABA,
művészen készített nemezruháiért
CARLILE-KOVÁCS FLÓRA (BUDAKESZI),
nemez munkáiért

3. díj

ADONYI KATA
igényes, művészes kivitelű, sajátos hangvételű kollekciójáért

A népviselet reneszánsza

szöveg: Nagy Fruzsina divatszakértő,
fotó: Hornyák Dániel

A 21. század első évtizedében tagadhatatlanul megjelent a népi irányzat a divatvilág porondján. A globalizáció korában a divattervezők egyre inkább visszanyúlnak a gyökerekhez és a népviseletet a modern kor elvárásainak megfelelően építik be kreációikba. Kicsit sem meglepő, hogy a vezető nemzetközi divatházak tervezői közül többen merítenek inspirációt az örökérvényű magyar népi motívumvilágból.

A Balmain Divatház például 2009-ben a Bocskait választotta férfi és női kollekciója meghatározó motívumának, és hatalmas sikert aratott a párizsi Fashion Weeken a szűkre szabott, kifinomult formavilágot tükröző, újragondolt magyar népi mentéjével. Megemlíthetjük még a Moschino Divatházat vagy Allen Schwartzot is, akik szintén megjelentették a military stílust 2009-ben és 2010-ben is az őszi-téli kollekcióikban. Ide tartozik még az olasz tervezőpáros, Domenico Dolce és Stefano Gabbana is, akik az elmúlt 10 évben szinte minden kollekciójukba csempészték magyar népi elemeket, talán ezért is állnak közel a magyar fiatalok szívéhez a nevük fémjelzte darabok. Az újgenerációs francia tervező, Samuel Mehidi is készített egy különleges darabot a 2011-es tavaszi/nyári szezonra, amelyhez az ihletet a hortobágyi betyárok bő ujjú vászoninge adta. A kalocsai minta megjelent több tervező kollekciójában hímezett és festett formában is. Az egyik leggyönyörűbb darabot a vezető magyar tervezők közül, S. Hegyi Lucia álmodta meg, fehér selyem estélyi ruha formájában, amelyen a kézzel festett népi motívum remekül érvényesül. A régióban sorra nyílnak a népi design boltok, ahol olyan egyedi, kézműves öltözeteket és kiegészítőket talál az érdeklődő, amelyek bárki számára elérhetőek, és könnyen a mindennapi ruhatár részévé válhatnak. ■

A ruha teszi az embert?

szöveg: Nagy Fruzsina divatszakértő

Az öltözködés egyidős az emberiséggel. Kialakulásának történetéről számtalan elképzelés létezik, ám a legfontosabb alappillér a tények tekintetben biztosan a funkcionális szerep volt, hiszen az emberek kénytelenek voltak állatbőrökkel és növényekkel védeni testüket a környezeti hatásokkal szemben. Később kibővült a funkciója, és amellett, hogy az egyén társadalmi pozíciójának egyik fontos megkülönböztető eszközévé vált, a nemzeti, felekezeti vagy akár katonai hovatartozásra is utalt.

A katonai uniformisok megjelenéséről rengeteg ókori lelet tanúskodik. Fontosságuk megkérdőjelezhetetlen volt a történelem során, hiszen rendeltetésük mellett az összetartozást, az erőt és a pozíciót is hivatottak voltak képviselni.

Az uniformisok azonban nemcsak a militarista közösségekben jelentek meg, hanem minden olyan csoportnál, ahol a jellemző tevé-

kenység központi szereppel bírt, hiszen az egyenruha elfedi a különbségeket és a figyelmet a betöltött hivatalra irányítja. A színek, formák és anyagok választása kiemelkedő fontosságú a formaruhák világában, ezért megtervezésük sokkal összetettebb, mint bármely más öltözködés. Határozott, egyértelmű üzenetet kell közvetítenie, tudatos, letisztult vonalvezetéssel. A másik nagy kihívást a hordhatóság és a kényelem kialakítása jelenti, mert rendszerint alapelvárás a formaruhával szemben a könnyed mozgás lehetősége.

A formaruháknak – felhasználási területüket tekintve – két nagy csoportja van: a szolgáltatás területén használt formaruhák (kereskedelem, vendéglátóipar, közlekedés) és az üzleti életben használt, hivatali és üzleti formaruhák (bankok, pénzügyintézetek, biztosítótársaságok, hivatalok). Ez utóbbiak jellegüket tekintve

igen közel állnak az utcai- és divatruházathoz. A kosztümök, öltönyök, ingek, nadrágok, blúzok, szoknyák és kiegészítők formájában mégsem a divatjegyek az elsődleges jellemzők, hanem a cég arculatának, filozófiájának kifejezése egy modern, naprakész stílusban. A divatvilágban az egyik legnagyobb elismerésnek számít, ha egy tervezőt felkérnek az olimpiai válogatottnak, a nemzeti légitársaság vagy valamelyik állami hivatal formaruháinak megtervezésére. Nem véletlen tehát, hogy például az Air France számára olyan designerek alkottak uniformist, mint Christian Dior, Karl Lagerfeld vagy Christian Lacroix. ■

ERGONÓMIA – KORSZERŰ IRODA

szöveg: Szalay Ágota designer, fotó: colormekatie.blogspot.com

Ahogy életünk más területe, az iroda-berendezés is nagyot változott az utóbbi 10 évben. A számítógép méretei zsugorodnak, egyre több a színes nyomtató, mégis kevesebb papírt használunk. A mobiltelefon és laptop együttes alkalmazása jellemző a mai korszerű irodákra menedzsment szinten, de az adminisztrációban is.

A feljegyzések és írásos utasítások lerövidültek, akár több nyelven ugyan, de szóban történik a legtöbb kommunikáció: személyesen és telefonon.

Az új munkamódszer természetesen más környezetet és más berendezést igényel, mint a korábbi időkben. A nagy íróasztalok, bár a hatalmat is hivatottak voltak alátámasztani, a laptop térnyerése óta

részben szerepüket veszítették. A laptop használható autóban, vonaton esetleg kávézóban és éttermekben ugyanúgy, mint a munkahelyen és jóval kevesebb helyet igényel, mint elődjei.

A mai fix számítógépek sem foglalnak el annyi helyet, mint a régiek. A taszattúra még sok helyen ugyan fiókként működik, az asztal magassága továbbra is a kényelmes 72 cm, valamivel alacsonyabb, mint az étkezőasztalé.

Nagy szerepet kapnak viszont a minden beállítási lehetőséggel rendelkező karfás és karfa nélküli irodaszékek és fotelek, hiszen ebben ülve töltjük dolgozó napjainkat. Fontos a huzat, és bár a bőr itt is presztízsértékű, a lélegző, jól tisztán tartható és strapabíró textilhuzat kényelmesebb.

Világos falak, természetes világítás, kevés növény és kevés tárgy jellemző a mai irodaszemléltre. Az aktahegyekkel túlszűfolt iroda a legtöbb területen már a múlté. Sokkal inkább dinamikus benyomást kelt egy átlátható rendszerű irodai tér, kevés individualizált tárggyal – gyerekrajz, családi fotó –, mint a faltól falig

megkomponált vitrinekkel, kitüntetésekkkel és dossziékkal megrakott iroda. Az irodában manapság nagy divat a zárható tetővel ellátott thermo kávésbögre, hogy a kávézás rituáléját munka közben is biztonsággal lehessen élvezni. Szinte minden iroda fenntart közös konyhát étkezési lehetőséggel, így a munkaszabványtalnál való evés is kiűzetett a köztudatból.

Maradtak viszont az időtlen általános elvek: háttal nem ülünk a bejárati ajtónak, jó, ha valamilyen fal közelében és nem a szoba közepén áll az íróasztalunk. Lehetőleg balról kapjuk a fényt, ha jobb kezesek vagyunk, az íróasztal-alátét fiókos, és ne polcos, ajtóval zárt legyen. Legyen módunk egyenrangúan fogadni az esetleges ügyfelet akár a tárgyalóasztalnál, akár pihenőfotelben.

Az iroda berendezésének hangulata tudat alatt is befolyásolja a dolgozók teljesítményét, ezért a magukra valamit is adó cégek lehetőségeikhez mérten szakember segítségével, professzionálisan rendezkednek be. ■

FRANCIA KIRAKODÓVÁSÁR

szöveg: Bárdos Zita, fotó: Hornyák Dániel

I gazi francia vásári hangulattal, gyerek- és sportprogramokkal, élőzenével várta az érdeklődőket a Millenáris Park július 9-én déltől éjfélig.

A francia kirakodóvásáron a Franciaországból érkezett, illetve Magyarországon már jelenlévő francia vállalatok, francia különlegességeket kínáló magyar cégek, magyar régiók, valamint a gasztronómia jeles képviselői fogadták a látogatókat. Az eseményre Franciaország 4 régiójából érkeztek kiállítók.

Az idei évben az Elzász régiót több standdal is képvisették a kiállítók és bemutatkoztak a méltán híres elzászi borok, valamint számos, e tájegységre igen jellemző termék (lekvárok, mustárok stb.). A vásári forgatagban megéhezett látogatókat jobbnál jobb éttermek várták. A tenger gyümölcseit kedvelők a Chéz Daniel francia étterem standjain tölthettek el kellemes pillanatokot.

A családoknak volt itt arcfestés, lufi hajtás, kézműves foglalkozás, sakk szimultán nemzetközi nagymesterrel, valódi mesebeli körhinta és falmászás is. Az Air France rendezett origami papírpilvő versenyt, amelyért díjakat kaptak a résztvevők.

A kiváló hangulatról a Francia Intézet jóvoltából a Wombo Orchestra gondoskodott, akik Franciaországból érkeztek erre az alkalomra.

A magyar tájegységek közül Bács-Kiskun megye a méltán híres mangalica termékekkel és gyógyteákkal, az északalföldi régió pedig mézeskaláccsal kényeztette a látogatókat.

Az estét látványos lángjátékkal zártak a tó fölött. ■

„ A drágakövek ásványország virágai ”

szöveg: Herceghalmi István ékszerszakértő

A címben szereplő megállapítás különösen igaz a zafírra, hiszen a legszebb, legértékesebb, áttetsző kék színű köveket „búzavirágkék” névvel jelölik. Mivel a legtöbb búzavirágkék színű követ az egykori Ceylon (ma Sri Lanka) területén bányászták, az ilyen minőségű köveket a megtalálás helyétől függetlenül ceyloni/sri lankai zafírként említi a drágaköves szakma, a sötétkék, szinte fekete köveket pedig ausztrál zafírnak nevezik.

Ha zafírra gondolunk, egy kék színű drágakő képe jelenik meg a szemünk előtt, de a valóság ennél sokkal színesebb. A kék különböző árnyalatain kívül létezik zöld, sárga, narancssárga (padparadsza) és rózsaszín zafír is.

A zafír a korund nevű ásványcsoport drágaköve, (hindi nyelven kemény követ jelent), keménysége a gyémánt után következik, a színes drágakövek között pedig a legkeményebb. A zafír szó keleti származású és a sappheiro szóra vezethető vissza, amelyen lapis lazulit (lazúrkövet) értettek egészen a középkorig. A drágakő fő színét két vagy három vegyértékű vas adja. A vas- és titánszennyeződés következtében létrejött színváltozások sokféle árnyalatot eredményeznek, ezért a zaffrok minden színben előfordulhat-

nak, azonban a kék zafír a párna alakú csiszolás esetén mutatja legszebb búzavirágkék színét. A gömbösen csiszolt zafír, a ráeső fényben hatágú fénycsillagokat mutat. Jelenleg mesterségesen is készítik, azonban erős hevítéssel szintelenné válik.

Úgy tartják, hogy a zafír magas frekvenciájú és erős energiájú gyógyító kristály, amely mélyen behatol a testünkbe, szellemünkbe és lelkünkbe. A hagyomány szerint erősíti az erényeket, segít őszintének és egyenesnek maradni az életben. Céltudatosabbá válunk viselésükor, segít nekilátni kívánságaink, igényeink és céljaink megvalósításának. A zafír titokzatos, tiszta fénye megnyugtatja a lelket és örök hűségre indítja viselőjét. Akik hajlamosak a haragra, viseljenek a nyakuk körül zafír amulettet, amely megóvja őket a gyakori érzelmi kitörésektől.

Amikor megcsodáljuk a különböző ékszerekbe foglalt drágaköveket, egy pillanattal gondolkozunk el azon, hogy a természet alkotása a föld mélyében keletkezett több milliárd évvel ezelőtt, de az emberi kéz és elme lehelt lelket a természet eme csodálatos ajándékába, amely így oly sok hölgyet varázsol el benne rejlő szépségével.

A zafír – talán keménységének köszönhetően – a ránk maradt tárgyakban végigköveti az emberiség történetét. Megtalálható ereklyetartókon, ikonokon éppúgy, mint a magyar Szent Koronán is. Családi ékszerekben sokszor évtizedeken, évszázadokon át, generációról generációra vándorol. Szent drágakőként a tiszta lélek szimbólumának tartották és ősi idők óta a püspöki gyűrűket díszítette. ■

PROGRAMAJÁNLO

Szeptember 1.–október 10.
Design7

Az igényesség térhódításával egyre több, valóban művészi értéket képviselő hétköznapi tárgy kerülhet az otthonunkba. A legújabb trendek megismerésére a legjobb alkalom a több budapesti helyszínen megrendezésre kerülő Design7 fesztivál, amelynek idei témája COULEUR LOCALE, azaz helyi szín, helyi árnyalat. Számos designer szerint a kulturális és földrajzi háttér, a történelem, a lokális színek és a hagyomány azok az inspirációs források, amelyek alkotói tevékenységüket hitelesítik. Vizuális és tárgyi kultúránk csak ránk jellemző egységisége a társnemzetekkel folytatott párbeszéd során körvonalazódhat, idegen kultúrák alapos ismeretén keresztül tudjuk megfogalmazni sajátosságainkat, egyedi értékeinket. A Design7 Budapest fesztivál ezt a nemzetközi párbeszédet segíti. Vendégei idén kortárs lengyel ékszer- és textiltervezők, valamint 18 lengyel designer és designer csoport, akiknek munkáit az „UNPOLISHED – fiatal lengyel design” című kiállítás keretében ismerhetjük meg. Részletes program: www.designhet.hu

Szeptember 14–18.
Nemzeti Vágta
Hősök tere, Andrássy út, 56-osok tere

A 2008 óta minden évben megrendezett Nemzeti Vágta fő célja, hogy a magyarság több száz éves lovas és nemzeti hagyományaira hívja fel a figyelmet, valamint hogy összehozza, összetartsa a magyar lovas társadalmat. A Hősök tere erre a pár napra hatalmas lovaspályává változik,

ahol megmérettetheti magát a versenybe nevező bármely település vagy régió. A Vágta nem csupán lovasverseny, hanem hagyományörző, történelmi bemutató, a magyarság önmagába vetett hitének, erejének, összetartozásának, eleven múltjának képviselője.

Augusztus 5.–szeptember 18.
FRISS 2011
KOGART Ház

A Kovács Gábor Művészeti Alapítvány nyolcadik alkalommal rendezi meg a FRISS-t, a legfiatalabb művészek éves kiállítását. A FRISS a fiatal művészgenerációt legrégebben figyelemmel kísérő fórum, amelynek nemcsak a bemutatás, a művészi pályák elindítása a célja, hanem a lehetőség megteremtése arra, hogy összehozza a szakma képviselőit egymással – és a nagyközönséggel. A kiállításra a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, a Magyar Képzőművészeti Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának hallgatói mellett román fiatalok alkotásait is elhozták, akik mind a térség (Közép-Kelet Európa) közösségi és egyéni tapasztalataival, társadalmi örökség által determinált önmeghatározás kérdéseivel foglalkoznak, olykor távolságtartó komolysággal, máskor a hétköznapi banális iróniájával.

Szeptember 19.
45. Budapesti Nemzetközi Zenei Verseny Gálahangversenye
Művészetek Palotája

A Budapesti Nemzetközi Zenei Verseny, amelynek hagyományai 1933-ig nyúlnak vissza, az Európai Versenyek Szövetségének tagjaként a világ versenyéinek sorában rangos szerepet mondhat magáénak. 2011 a magyar és európai szellem, valamint kultúra kiemelkedő képviselője, Liszt Ferenc születésének 200. évfordulója. A tiszteletére Budapesten

rendező Nemzetközi Zongoraverseny Díjkiosztó ünnepségére és győzteseinek gálahangversenyére kerül sor szeptember 19-én a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának közreműködésével.

Szeptember 15–18.
Szekszárdi Szüreti Napok
Szekszárd

A Szekszárdi Szüreti Napok igazi összművészeti fesztivál. Négy napon át igényes programokkal, kiállításokkal, koncertekkel, a tájegységre jellemző

ételkínálattal várják a városba látogatókat, akiknek az utcányi méretű Borudvarban szekszárdi borások kínálják a hegy levét. A rendezvény leglátványosabb eseménye a szombat délutáni szüreti felvonulás. A menetben megjelennek a szürettel kapcsolatos eszközök, hagyományok, színpompás viseletek, civil és néptáncgyűttek, intézmények kreatív formációi. Sor kerül a Szüret Szépe megválasztására, és idén az élő madárijesztők is versenyeznek a zsűri kegyeiert.

Műcsarnok
FILMES ÁTJÁRÓ A MÚLTBA –
A MAGYAR NÉMAFILM KORA

Sztárok, fotók, plakátok, filmek

2011. augusztus 04.–szeptember 25.

Az Európai Filmes Átjáró – European Film Gateway (EFG) – 2008 szeptemberében elindított európai uniós projekt,

amelyben 14 ország 20 filmarchívuma, filmmúzeuma, filmes intézménye vállalt

szerepet. Célja, hogy az európai filmörökség minél nagyobb része hozzáférhetővé váljon a nagyközönség számára. A Magyar Nemzeti Filmarchívum 1000, a némafilm és a hangosfilm első korából származó fotó és 1200, a kezdetek és a 90-es évek között készült filmplakát hozzáférhetővé tételét vállalta. A kiállítás kihelyezett multimédiás terminálján a most induló EFG portál tartalmába tekinthetnek be az érdeklődők, valamint a Balázs Béla Stúdió csaknem 200 órnyi filmtartalmát is hozzáférhetővé tesszük. A kiállításához vetítéssorozat is kapcsolódik, amelyen kizárólag kuriózumokat lehet látni, többek között Korda Sándor: Aranyember (1918), Janovics Jenő: Utolsó éjszaka (1917) és Deéry Alfréd: Aphrodité (1918) című alkotását. VETÍTÉSEK: 8-án, 15-én és 22-én 18 órakor.

KÖNYVAJÁNLÓ

Halász Iván: Diplomácia és diplomaták szöveg: Pallay Klári

Egyetem jeles oktatójának tollából. Halász Iván a Közigazgatástudományi Kar tudományos dékánhelyettese, illetve a Nemzetközi és Európai Jogi Tanszék vezetője, így nem meglepő, hogy legújabb, oktatási célokra is tökéletesen alkalmazható publikációja a nemzetközi szférában felmerülő külkapcsolati kérdéskört boncolgatja. Ahogy a ház építésénél is érdemes mindent az alapoknál kezdeni, így a diplomáciát is gyökereitől kezdve kell megismerni. A diplomáciai kapcsolatok története egyidős az emberiséggel, hiszen ahogyan az emberi csoportok és a közöttük lévő kommunikáció kialakult, automatikusan magához integrálta az egymás közötti kapcsolat

2010-ben jelent meg a nemzetközi igazgatási képzés egy újabb szakmai anyaga a Budapesti Corvinus

latteremtést, érdekérvényesítést. A Diplomácia és diplomaták című könyv kiválóan bemutatja, a diplomácia az évszázadok folyamán folyamatosan fejlődött, s bár a sikerek mellett a történelem zsákutcái során kiküszöbölhetetlenek voltak az erőszakos megoldások, napjainkban alapvető normaként ismerik el a konfliktusok békés úton történő, tárgyalásokon alapuló megoldását, az együttműködést, s a kollektív érdekek érvényesítését. Mivel a diplomataképzés a kornak megfelelően változott, államok szerint módosult a diplomataideál. A fejlődés során megjelent a konzuli intézmény és egyéb szakosított diplomáciai posztok is.

A szerző nem csekélyebb feladatra vállalkozott tehát, minthogy mindezekről és más szorosan kapcsolódó témákról egyaránt jól strukturált, mégis részletes beszámolót nyújtson. A kötet – küldetése szerint – széles körű rétegben ad útmutatást a témát illetően, hiszen kiváló tudásbázist jelent az olvasó számára, legyen az egyetemi hallgató vagy a szakmában dolgozó kolléga. S bár a diplomácia teljes egészének megismeréséhez évek tanulmánya szükséges, a kötet lehetőségét biztosít az alapvető ismeretek elsajátításához, ez által is hozzájárulva szakmai tudásunk megalapozott és hatékony fejlesztéséhez.

IMPRESSZUM || **Kiadja** a Nemzeti Közigazgatási Intézet || Felelős kiadó Kis Norbert főigazgató || A szerkesztőség címe: 1054 Budapest, Alkotmány u. 25. || Tel. 1/882-6800 || Fax 1/882-6848 || E-mail: szerkesztoseg@nki.gov.hu **Nyomatja** a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. || Felelős vezető Majláth Zsolt || Cím: 1085 Budapest, Somogyi B. út 6. || Telefon: 1/266-9290 || Fax: 1/266-5190 || E-mail: kozlony@mhk.hu || **Tördeli** a Grafcom Media Kft. || **Főszerkesztő** Kis Norbert || Szerkesztőségvezető Holtingerné Petrő Ildikó || Szerkesztők Csaba Réka, Dombrowsky Ádám, Jordán Judit || Főmunkatárs Vida Sándor || Közízlés rovat vezetője Bárdos Zita || Szerkesztőségi titkár Koller Hajnal || **Terjeszti** a Magyar Posta Zrt. || Lapker Zrt. || Előfizetési információk elofizetes@nki.gov.hu || ISSN 2062-5014 || **A lap az ÁROP 2.2.5. Humánerőforrás-gazdálkodás a közigazgatásban projekt keretein belül valósul meg.**

ELŐFIZETÉSI INFORMÁCIÓK

A Nemzeti Közigazgatási Intézet kiadásában havonta megjelenő Közszolgálat című magazin a közigazgatást érintő fontosabb fejleményekről tudósít, erősíti a közszolgálat tudásbázisát és információs csatornáit. A közigazgatás ezerarcúságát tükrözi a tematikai sokszínűségben, a közpolitikák és a közügyek fontosabb eseményeitől a szakigazgatási specialításokig.

A Közszolgálat előfizetésben megrendelhető az alábbi megrendelőlapon e-mailben az elofizetes@nki.gov.hu címen vagy a **Nemzeti Közigazgatási Intézet postacímén (1386 Budapest, Pf. 906/74).**

2011. évi (3 lapszám) előfizetés díja: 1190 Ft

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a **Közszolgálat** című lapot a 2011-es évre (3 lapszám) _____ példányban.

A megrendelő (cég) neve: _____

Címe (irányítószám, város/község): _____

Postázási címe (eltérő postacím esetén): _____

Az ügyintéző neve, beosztása, telefonszáma, e-mail címe: _____

Dátum: _____

Cégszerű aláírás

MAGYAR KÖZLÖNY LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ

HUNGARIAN OFFICIAL JOURNAL PUBLISHER

A 100%-ban állami tulajdonú Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. komoly lépéseket tett elektronikus piaci pozíciójának erősítése érdekében. Kiemelt szolgáltatásai közé tartozik a **Magyar Hivatalos Jogszabálytár**, amely teljes körű, naprakész, hiteles forrásból származó, a *magyar joganyagot* tartalmazó, felhasználóbarát jogi adatbázis, számos, a jogalkalmazást segítő szolgáltatással kiegészítve – *Iratmintatár, Űrlapkötetlő, Jogi fogalomtár* –, valamint tartalmazza a *Magyar Közlönyben* és az *ágazati közlönyökben* megjelent jogszabályokat és az ezekhez kapcsolódó *kommentárokat, törvényindokolásokat, bírósági határozatokat, válogatott Legfelsőbb Bírósági döntéseket, APEH-állásfoglalásokat* és más jogalkalmazást segítő dokumentumokat.

A **Magyar Hivatalos Jogszabálytár Prémium** szolgáltatása biztosítja a *magyar és az Európai Unió jogszabályok* között könnyű átjárhatóságot.

A **Jószomszédai Közlönynyomda**, a Kiadó saját tulajdonú nyomdaüzeme több mint 20 éve áll a megrendelők szolgálatában. A nyomda dinamikusan fejlődő cég, amely korszerű gépekkel és technológiával biztosítja ügyfelei számára a gyors, magas színvonalú és minőségi szolgáltatást.

A Nyomdában készülő termékek széles palettát alkotnak: *közlönyök, napilapok, hetilapok, magazinok, nyomtatványok, szórólapok, reklámkiadványok.*

Minősített alvállalkozóink bekapcsolásával teljes körű nyomdai szolgáltatást biztosítunk ügyfeleink számára.

A minőségre a Közlönykiadó a garancia!

Elérhetőségek

Telefon: 235-4550 Telefax: 235-4548

E-mail: megrendeles@mhk.hu

Levélcím: 1394 Budapest 62, Pf. 361

Honlap: www.mhk.hu

Személyes kapcsolat

Csatári Olga
kereskedelmi igazgató

Mobil: 0630/663-3316

E-mail: csatari.olga@mhk.hu

20 BUDAVÁRI BORFESZTIVÁL éves

www.aborfesztival.hu

15 ország

250 borászat

Vendég: Franciaország

Hagyományos és bisztró konyha

Koncertek, népzene, néptánc

Óriási születésnap ünnep

Ajándékok, játékok, meglepetések

Garantált jókedv

2011. szeptember 7-11.

A 20 ÉVES

TÁMOGATÁSÁVAL

BOREGYETEM
szeptember 5-6. 16.00-20.00

BORKIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR
szeptember 7-11.

SZÜLETÉSNAPI TORTA
szeptember 11. 16.30

SZÜRETI FELVONULÁS
szeptember 10. 13.00

NÉPTÁNC GÁLA
szeptember 10.

ÜNNEPI ÁLDOMÁS
szeptember 10. 13.30

Főtámogató

Média főtámogató

Kiemelt médiatámogató

A Borfesztivál rádiója

Médiatámogatók

Mecénások

Szakmai médiapartnerek

